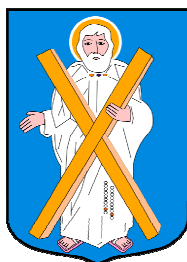

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZEMĘT
– ZMIANA NR 7

Opracowanie:
mgr inż. Tomasz Kuźniar

Tomasz Kuźniar

Poznań, 5 grudnia 2022 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE PROGNOZY	3
1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY	3
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH ZMIANY STUDIUM ORAZ JEJ POWIĄZAŃ Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	4
2.1. CELE ZMIANY STUDIUM	4
2.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM	5
2.3. POWIĄZANIA ZMIANY STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	6
3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	6
4. ANALIZA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM	7
5. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA ORAZ OCENA JEGO STANU	10
5.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O OBSZARZE OBJĘTYM ZMIANĄ STUDIUM ORAZ WOKÓŁ OBSZARU OPRACOWANIA	10
5.2. POŁOŻENIE TERENU W PONADLOKALNYM SYSTEMIE POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH	11
5.3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	11
5.4. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	14
5.5. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	15
6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU USTALEŃ ZMIANY STUDIUM	17
7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY.....	18
8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWANIA ZMIANY STUDIUM	19
9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO.....	21
9.1. OCENA WPŁYWU PROPONOWANYCH ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU NA OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ W TYM CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	21
9.2. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM, W TYM BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE, POZYTYWNE I NEGATYWNE.....	46
10. CHARAKTERYSTYKA I OCENA ISTNIEJĄCYCH ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH ZAWARTYCH W USTALENIACH ZMIANY STUDIUM W ASPEKCIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	51
10.1. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM Z PRZEPISAMI PRAWA DOTYCZĄCYMI OCHRONY ŚRODOWISKA	51
10.2. OCENA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	52

11. WNIOSKI.....	52
11.1. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000	52
11.2. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM, JEŚLI STWIERDZONO WYSTĘPOWANIE ZNACZĄCYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000.....	53
11.3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	53
11.4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	54
12. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	54
13. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW WYKORZYSTANYCH PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY.....	62

1. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE PROGNOZY

Podstawę prawną wykonania niniejszej prognozy stanowi Uchwała 373/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt, zmienioną Uchwałą nr 412/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 30 sierpnia 2022 r.

Przedmiotem zmiany Studium nr 7 jest:

- zmniejszenie obszaru cmentarza w obrębie ewidencyjnym Mochy wraz z wprowadzeniem w części obszaru zabudowy mieszanej oraz w części terenów rolniczych, łąk i pastwisk w granicach obszaru oznaczonego na rysunkach studium;
- wprowadzenie obszarów eksploatacji kruszywa w obrębie ewidencyjnym Górsko i Barchlin w granicach obszarów oznaczonych na rysunkach studium;
- ujawnienie udokumentowanych złóż torfu w obrębie ewidencyjnym Bucz w granicach obszarów oznaczonych na rysunkach studium;
- wprowadzenie usług turystycznych, zabudowy lotniskowej w obrębie ewidencyjnym Olejnica w granicach obszaru oznaczonego na rysunkach studium;
- wprowadzenie obszarów zabudowy mieszanej w obrębie ewidencyjnym Przemęt, Bucz i Popowo Stare w granicach obszarów oznaczonych na rysunkach studium.

Podstawę prawną wykonania samej prognozy stanowią:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22],
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [23],

oraz następujące dyrektywy unijne:

- Dyrektywa 2001/42/WE (SEA Directive) z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001 r.), określająca wymagania przeprowadzenia oceny w odniesieniu do planów mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko. Jej celem jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowywanych dokumentach dla wspierania zrównoważonego rozwoju,
- Dyrektywa 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości Dyrektywę Rady 85/337/WE i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L 156 z 25.06.2003 r.),
- Dyrektywa 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (Dz. U. L 41 z 14.02.2003),
- Konwencja z Aarhus - Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Dz. U. z 2003 r. Nr 78, poz. 706).

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22] prognoza oddziaływania na środowisko stanowi jeden z etapów przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY

Celem prognozy opracowanej dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt jest identyfikacja i ocena skutków oddziaływania ustaleń dokumentu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, w tym świat zwierzęcy i roślinny oraz krajobraz we wzajemnym ich powiązaniu, warunki życia i zdrowia ludzi, środowisko kulturowe, zabytki i dobra materialne, będących potencjalnym wynikiem realizacji projektowanego zagospodarowania przestrzeni.

W prognozie oddziaływania na środowisko, w oparciu o wykonane opracowania dotyczące charakterystyki i stanu środowiska przedmiotowego terenu dokonano identyfikacji najważniejszych uwarunkowań ekofizjograficznych na obszarach objętych zmianą Studium na tle uwarunkowań przyrodniczych w skali gminy i w skali regionalnej.

W wyniku analiz wskazuje się istotne potencjalne konflikty między użytkownikami przestrzeni, realizację założonych celów ekologicznych i ich wpływ na elementy środowiska, świat zwierzęcy i roślinny oraz krajobraz we wzajemnym ich powiązaniu, warunki życia i zdrowia ludzi, a także możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla środowiska.

Pełen zakres niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko oraz stopień szczegółowości informacji zawartych w opracowaniu został uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Wolsztynie oraz z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22].

Zgodnie z ww. artykułami niniejsza Prognoza zawierać powinna:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- analizę i ocenę stanu środowiska na obszarze objętym przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- analizę i ocenę istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- analizę i ocenę celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym,
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI I GŁÓWNYCH CELACH ZMIANY STUDIUM ORAZ JEJ POWIĄZAŃ Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. CELE ZMIANY STUDIUM

Przedmiotem zmiany Studium nr 7 jest zmniejszenie obszaru cmentarza w obrębie ewidencyjnym Mochy wraz z wprowadzeniem w części obszaru zabudowy mieszanej oraz w części terenów rolniczych, łąk i pastwisk (w granicach obszaru nr 1), wprowadzenie obszarów eksploatacji kruszywa w obrębie ewidencyjnym Górsko i Barchlin (w granicach obszarów nr 2A-B), ujawnienie udokumentowanych złóż torfu w obrębie ewidencyjnym Bucz (w granicach obszaru nr 3), wprowadzenie usług turystycznych, zabudowy letniskowej w obrębie ewidencyjnym Olejnica (w granicach obszaru nr 4) oraz wprowadzenie obszarów zabudowy mieszanej w obrębie ewidencyjnym Przemęt, Bucz i Popowo Stare (w granicach obszarów nr 5A-C).

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt nr 7 obejmuje:

- obszar nr 1 – Mochy,
- obszar nr 2A – Górsko,
- obszar nr 2B – Barchlin,
- obszar nr 3 – Bucz,
- obszar nr 4 – Olejnica,
- obszar nr 5Aa-b – Przemęt,
- obszar nr 5B – Bucz,
- obszar nr 5C – Popowo Stare.

Zakres ustaleń zmiany Studium wynika z Uchwały 373/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt, zmienioną Uchwałą nr 412/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 30 sierpnia 2022 r.

2.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM

Zawartość projektu zmiany Studium wynika z treści art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [23]. W projekcie zmiany Studium, zgodnie z obowiązującymi przepisami, określono uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- 3) diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
- 4) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- 5) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 6) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz określonych przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych;
- 7) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- 8) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 9) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- 10) stanu prawnego gruntów;
- 11) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 12) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 13) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 14) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 15) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 16) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 17) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W części kierunkowej projektu zmiany Studium określono:

- 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego, uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- 7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- 8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;
- 9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- 12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- 13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.);
- 14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 15) obszary zdegradowane;
- 16) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych [23].

2.3. POWIĄZANIA ZMIANY STUDIUM Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przy wykonaniu prognozy uwzględniono dokumenty, które zostały opracowane na różnych poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W dokumentach tych ważne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Głównym założeniem dotyczącym zagospodarowania i użytkowania terenu objętego planem miejscowym jest respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju zgodnie z ustaleniami Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej [10]. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych to najważniejsze zadania Polityki Ekologicznej Państwa 2030.

W projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt uwzględniono również kierunki określone w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. [20]. Wśród proponowanych pakietów działań strategicznych, które wpisują się w zakres regulacji zmiany Studium, wymienić należy: Woda dla Wielkopolski, Dobra jakość powietrza i czysta energia dla Wielkopolski, Nowoczesna gospodarka odpadami.

Projekt zmiany Studium jest zgodny z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania zatwierdzonego Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr V/70/19 z dnia 25 marca 2019 r. [9]. Obszar gminy Przemęt znalazł się w strefie niskiej intensywności procesów osadniczych (wschodnia i zachodnia część gminy) i strefie ograniczania intensywności procesów osadniczych (środkowa część gminy). Strefy niskiej intensywności procesów osadniczych obejmują tereny położone poza zasięgiem bezpośredniego oddziaływania największych miast – biegunów wzrostu. Procesy absorpcji rozwoju w stosunku do pozostałych stref charakteryzują się tu mniejszą dynamiką. Wielokierunkowy rozwój tych obszarów oparty zostanie na wzmacnianiu ich powiązań z ośrodkami powiatowymi oraz pełniejszym wykorzystaniu lokalnych zasobów dla poprawy atrakcyjności inwestycyjnej. Tereny położone w tej strefie wymagać będą wsparcia rozwoju rolniczej i pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej, aktywizacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego z wykorzystaniem zewnętrznych czynników rozwojowych. Ważną kwestią będzie także zachowanie najcenniejszych kompleksów glebowych przed zmianą sposobu użytkowania, zwłaszcza w południowo-zachodniej części strefy, gdzie występuje obszar o najkorzystniejszych w regionie warunkach dla rozwoju działalności rolniczej. Strefy niskiej intensywności procesów osadniczych preferowane są do rozwoju istniejących jednostek osadniczych, uwzględniających potrzeby ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Strefy ograniczania intensywności procesów osadniczych obejmują natomiast tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze, stanowiące podstawę systemu przyrodniczego województwa – obszary węzłowe o randze międzynarodowej, krajowej i regionalnej oraz korytarze ekologiczne dolin rzecznych. Tereny te wymagają ochrony przed intensyfikacją procesów osadniczych oraz kształtowania przestrzeni inwestycyjnej uwzględniającej konieczność zachowania funkcji i spójności systemu przyrodniczego.

3. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt sporządzono uwzględniając wymagania ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22].

Zastosowano metody opisowe dotyczące charakterystyki środowiska oraz wykorzystano dostępne wskaźniki określające jego stan. Uwzględniono także informacje zawarte w obowiązującym Studium [18], prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla przyjętych dokumentów powiązanych z obszarami objętymi zmianą Studium, a także innych dokumentach regionalnych i lokalnych, odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

W pierwszej części ocenie poddano obecny stan środowiska przyrodniczego, co pozwoliło na określenie walorów i zasobów środowiska oraz istotnych problemów dotyczących ochrony środowiska tego obszaru. Uwzględniono położenie obszaru objętego zmianą Studium w ponadlokalnym systemie przyrodniczym obejmującym formy ochrony przyrody, powiązania hydrograficzne i morfologiczne.

W drugim etapie dokonano oceny wpływu realizacji poszczególnych ustaleń zmiany Studium na środowisko z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Analizę i ocenę stanu środowiska wykonano na podstawie danych państwowego monitoringu środowiska na poziomach krajowym i regionalnym oraz danych z dostępnych dokumentów strategicznych.

Podstawowymi materiałami wykorzystanymi przy opracowaniu niniejszej prognozy były:

- 1) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. [9];

- 2) Prognoza oddziaływania na środowisko Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. WBPP Poznań 2017 r. [11];
- 3) Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. Uchwała Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r. [20];
- 4) Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030. Poznań 2019 r. [12];
- 5) Program ochrony środowiska dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2030. Uchwała Nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. [14];
- 6) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt. Uchwała Nr XXV/166/16 Rady Gminy Przemęt z dnia 6 lipca 2016 r. [21];
- 7) Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt. Poznań 2005 [2].

4. ANALIZA ROZWIĄZAŃ FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM

Do najważniejszych zasad zapisanych w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt, a mających wpływ na środowisko i krajobraz obszarów objętych projektem dokumentu należą:

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów:

Tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej (w granicach obszarów nr 1, 5Aa-b, 5B, 5C). We wszystkich miejscowościach zakłada się zwiększenie terenów pod zabudowę mieszkaniową i zagrodową z usługami nieuciążliwymi. Tereny te zlokalizowane są wzdłuż istniejących dróg kołowych, pomiędzy istniejącymi budynkami. Ponadto zakłada się wydłużenie działek budowlanych, co umożliwi dodatkową zabudowę w głębi działek, zgodnie z licznymi wnioskami społeczności lokalnej. Należy ograniczyć przedłużania pasmowych układów wsi poza zabudowę zgodnie z częścią graficzną studium – kierunki.

Tereny usług turystycznych, zabudowy letniskowej (w granicach obszaru nr 4). Tereny usługowe w Kierunkach Studium przewidziano głównie w pasmach zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-zagrodowej we wszystkich miejscowościach, o ile mają one charakter usług nieuciążliwych. Ponadto oznaczono tereny usług oświatowych i tereny kultu religijnego na całym obszarze gminy, a także usługi administracji, które występują we wsi Przemęt. W miejscach atrakcyjnych turystycznie przewiduje się także realizację usług turystycznych, a w rejonie brzegu jeziora Wieleńskiego realizację usług turystycznych, w tym usług turystycznych o charakterze publicznym.

Obszary eksploatacji surowców naturalnych (w granicach obszarów nr 2A-B). W studium określono dwa rodzaje obszarów eksploatacji kruszywa w miejscowościach Kaszczor, Mochy, Osłonin, Radomierz, Nowa Wieś, Górsko i Kluczewo. Część terenów posiada obowiązujące MPZP-y i w związku z tym może na nich odbywać się wydobywanie kruszywa.

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu, w tym tereny wyłączone od zabudowy:

Tereny zabudowy mieszanej (w granicach obszarów nr 1, 5Aa-b, 5B, 5C) – przeznaczeniem podstawowym terenu jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, istniejąca zabudowa wielorodzinna oraz zespoły budynków mieszkalnych i gospodarczych, służących produkcji rolnej oraz wykorzystaniu w agroturystyce w powiązaniu z usługami nieuciążliwymi. Dopuszcza się lokalizację placów zabaw, boisk oraz urządzeń rekreacji i wypoczynku. W granicach terenu nie przewiduje się dalszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

- zaleca się rekompozycję elewacji w istniejących budynkach wielorodzinnych z zastosowaniem naturalnych materiałów oraz stonowanej kolorystyki.
- architektura nowo realizowanej zabudowy i modernizacje obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy i harmonijnie komponować się z krajobrazem.
- wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji nadziemnych oraz nawiązywać do zabudowy sąsiadującej.
- na terenach objętych ochroną konserwatorską dla obiektów i zespołu obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a także dla obszaru ochrony ekspozycji wymaga się uzgodnienia z Konserwatorem Zabytków na wszelkie prace budowlane. Również na terenach obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków wymaga się uzyskania pozytywnej opinii odpowiednich służb ochrony dziedzictwa kulturowego.

- nie zezwala się na lokalizację obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, ani innych inwestycji, których lokalizacja spowodowałaby przekroczenie dopuszczalnych wskaźników hałasu, promieniowania, emisji zanieczyszczeń i innych, określonych dla zabudowy mieszkaniowej.
- parametry i wskaźniki oraz charakterystyka zabudowy mieszanej są analogiczne do MN i MR.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN):

- preferowana powierzchnia działki – 1000-1500 m²,
- preferowana powierzchnia biologicznie czynna – 60%,
- preferowana powierzchnia zabudowy do – 30%,
- wysokość nowo realizowanej zabudowy oraz budynków modernizowanych nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji nadziemnych łącznie z poddaszem użytkowym (do 9 m wysokości kalenicy) oraz powinna nawiązywać do zabudowy regionalnej,
- kompozycja budynków mieszkalnych: - elewacje o kompozycji symetrycznej, urozmaicone uproszczonym detalem architektonicznym, - dopuszcza się stosowanie naczółków, wystawek, okien dachowych powiekowych, ganków.
- nie dopuszcza się realizacji dachów niesymetrycznych, płaskich i jednospadowych. Zaleca się dachy dwu i wielospadowe o kącie nachylenia połaci 30°-45°.
- kolorystyka i materiały budowlane: nakaz stosowania stonowanej kolorystyki elewacji, zaleca się tworzenie elewacji przy wykorzystaniu materiałów tradycyjnych, zgodnie z lokalną tradycją, jak: cegła elewacyjna, drewno, kamień oraz tynk zewnętrzny, zaleca się używanie kamienia polnego, kamienia ciosanego lub kostki kamiennej do wykonywania nawierzchni podjazdów i dziedzińców, budowy murów oporowych.
- zakazuje się budowania ogrodzeń z betonowych materiałów prefabrykowanych wzdłuż frontu działki; zaleca się ogrodzenia ażurowe, o maksymalnej wysokości do 1,8 m,
- parametry te dotyczą terenów, które nie sąsiadują z terenami i obiektami chronionymi na mocy decyzji Konserwatora Zabytków,
- dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych, placów zabaw, boisk oraz urządzeń rekreacji i wypoczynku.
- na terenach objętych ochroną konserwatorską dla obiektów i zespołu obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a także dla obszaru ochrony ekspozycji wymaga się uzgodnienia z Konserwatorem Zabytków na wszelkie prace budowlane. Również na terenach obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków wymaga się uzyskania pozytywnej opinii odpowiednich służb ochrony dziedzictwa kulturowego.
- nie zezwala się na lokalizację obiektów hodowlanych oraz obiektów usługowych i produkcyjnych o dużej uciążliwości, stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, generujących intensywny ruch pojazdów dostawczych.
- architektura nowo realizowanej zabudowy oraz modernizacje obiektów istniejących powinny nawiązywać do otaczającej zabudowy oraz lokalnej tradycji i harmonijnie komponować się z krajobrazem.

Tereny zabudowy zagrodowej (RM):

- dla budynków mieszkalnych maksymalna wysokość zabudowy: - 9 metrów od poziomu terenu do kalenicy budynku
- kompozycja budynków mieszkalnych: - elewacje o kompozycji symetrycznej, urozmaicone uproszczonym detalem architektonicznym, dopuszcza się stosowanie naczółków, wystawek, okien dachowych powiekowych, ganków.
- dla budynków mieszkalnych nie dopuszcza się realizacji dachów niesymetrycznych, płaskich i jednospadowych. Zaleca się dachy dwu i wielospadowe o kącie nachylenia połaci 30o-45o.
- kolorystyka i materiały budowlane: nakaz stosowania stonowanej kolorystyki elewacji, zaleca się tworzenie elewacji przy wykorzystaniu materiałów nawiązujących do lokalnej tradycji, jak cegła elewacyjna, drewno, kamień, tynk zewnętrzny, zaleca się używanie kamienia polnego, kamienia ciosanego lub kostki kamiennej do wykonywania nawierzchni podjazdów i dziedzińców, budowy murów oporowych.
- zakazuje się budowania ogrodzeń z betonowych materiałów prefabrykowanych wzdłuż frontu działki; zaleca się ogrodzenia ażurowe, o maksymalnej wysokości do 1,8 m.

Tereny zabudowy usługowej (UT, w granicach obszaru nr 4) – dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej na wydzielonych działkach w takich dziedzinach, jak: usługi turystyczne (z możliwością uzupełniającej zabudowy letniskowej) – UT. Na terenach objętych ochroną konserwatorską dla obiektów i zespołu obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a także dla obszaru ochrony ekspozycji wymaga się uzgodnienia wszelkich prac budowlanych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Również na terenach obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków wymaga się uzyskania pozytywnej opinii odpowiednich służb ochrony dziedzictwa kulturowego.

Na terenach usług turystycznych dopuszcza się wprowadzenie przestrzeni publicznych takich jak np. ścieżki, ścieżki rowerowe, dojścia, deptaki lub promenady oraz dopuszcza się lokalizację urządzeń i obiektów małej architektury, a także lokalizację urządzeń i obiektów niezbędnej infrastruktury technicznej.

Tereny eksploatacji kruszywa (w granicach obszarów nr 3A-B) – tereny istniejące oraz projektowane przeznaczone pod powierzchniową eksploatację surowców. Na tych terenach zezwala się na lokalizację inwestycji przemysłu wydobywczego wraz z gałęziami z nim powiązanymi pod warunkiem opracowania i zatwierdzenia geologicznej dokumentacji złoża, między innymi, określającej jego wielkość i zasięg, uzyskania koncesji na eksploatację. Eksploatacja surowców naturalnych musi odbywać się stopniowo i w sposób kontrolowany. Po jej zakończeniu wymagana jest rekultywacja zniszczonego terenu, zleca się rekultywację w kierunku rolnym, leśnym lub leśno-wodnym. W uzasadnionych przypadkach, poza granicami obszarów Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” oraz „Ostoja Przemęcka”, dopuszcza się w ramach rekultywacji przekształcenie tych terenów w kierunku rekreacji, wypoczynku i sportu bez możliwości zabudowy rekreacyjnej indywidualnej. Na terenach Natura 2000 istnieje zakaz działalności wydobywczej poza istniejącym wydobyciem, terenami wydobywczymi określonymi obowiązującymi mpzp oraz terenami docelowej eksploatacji, wyznaczonymi na rysunku studium. Na terenach PE uznaje się za zgodne ze studium wydobycie torfu na obszarach stanowiących użytki zielone (według ewidencji gruntów) o obszarze wydobycia nie większym niż 1 ha.

Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego oraz uzdrowisk:

- 1) Przy kształtowaniu przestrzeni na terenie gminy należy uwzględnić następujące zasady dotyczące ochrony przyrody:
 - ochrona wszystkich gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie gminy,
 - objęcie ochroną wyznaczonych drzew, proponowanych jako pomniki przyrody,
 - ochrona ekosystemów wodno-łąkowo-leśnych, tworzenie powiązań ekologicznych,
 - zwiększanie retencji dla rolnictwa,
 - porządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej,
 - ograniczenie rozpraszania zabudowy dla zachowania i ochrony ekosystemów łąkowo – rolno – leśnych poprzez preferowanie zabudowy odtworzeniowej i uzupełniającej w istniejących jednostkach osadniczych oraz poprzez modernizację i adaptację siedlisk istniejących,
 - ograniczenie obudowy ciągów komunikacyjnych, powodującej powstawanie barier ekologicznych – korytarze ekologiczne,
 - kształtowanie krajobrazu terenów osadniczych poprzez: preferowanie nowej zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu, utrzymanie historycznej i regionalnej skali struktury jednostek osadniczych,
 - ograniczanie przekształceń naturalnych łąk i pastwisk w grunty orne,
 - rekultywację gruntów zdegradowanych i nieużytków w kierunku leśnym (poza granicami obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie”),
 - objęcie ochroną przyrodniczą wartościowych okazów drzew.
- 2) Dla wszystkich terenów leżących w granicach obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego objętych ochroną prawną (Przemęcki Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody Wyspa Konwaliowa, obszar chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”, obszary Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 i „Ostoja Przemęcka” PLH300041), przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy należy uwzględnić stosowne przepisy odrębne dotyczące zasad zagospodarowania w obszarze chronionego krajobrazu, Natury 2000, parku krajobrazowego i rezerwatu przyrody. Dla ww. obszarów na etapie sporządzania MPZP lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy należy wprowadzić ograniczenia w sposobie zagospodarowania, które uwzględnią zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony ładu przestrzennego oraz zapisy, które nie dopuszczają do negatywnego wpływu planowanych inwestycji na środowisko przyrodnicze.

Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- 1) Zgodnie z decyzją Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków cały obszar gminy Przemęt jest objęty strefą „OW” ochrony archeologicznej. Przedmiotem ochrony są znajdujące się w strefie zabytki archeologiczne. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i prace ziemne na obszarze gminy powinny być uzgodnione z Konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji. W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze. Koszty takich prac archeologicznych i wykopaliskowych ponosi inwestor. Na powyższe prace należy uzyskać pozwolenie od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

- 2) Postuluje się, aby na terenach wydobywania kruszyw naturalnych inwestycje były prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym, który polegać będzie w pierwszym etapie na zdjęciu warstwy humusowej z obszaru nowej inwestycji, a w drugim etapie na prowadzeniu pod nadzorem badań ratowniczych, przed rozpoczęciem eksploatacji złoża.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej:

- 1) Ustalenia projektu studium dotyczące rozwoju zabudowy wzdłuż dróg powiatowych muszą być zgodne z przepisami odrębnymi. Należy odejść od praktyki nadmiernego wydłużania ciągów zabudowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych oraz ograniczania niekorzystnych zjawisk polegających na:
 - ograniczaniu przelotowości i faktycznym obniżaniu klas dróg kategorii powiatowej i wyższych,
 - przymykaniu ciągłymi pasmami zabudowy dużych kompleksów otwartych rolnych i leśnych,
 - tworzeniu barier przestrzennych w zagospodarowaniu terenów przyległych,
 - fragmentacji i separacji ekosystemów.
- 2) Ustalenia projektu studium w otoczeniu terenów zamkniętych linii kolejowej nr 359 muszą być zgodne z przepisami odrębnymi.
- 3) Do istniejącej sieci woda dostarczana jest z 2 stacji uzdatniania wody w Poświętno (stacja po modernizacji) oraz w Mochach, a także z hydroforów w Sączkowie i Nowej Wsi. Na dzień dzisiejszy nie planuje się lokalizacji nowych stacji uzdatniania wody. W przyszłości stacje te lokalizowane będą w zależności od potrzeb inwestycyjnych gminy w odpowiednich dla nich miejscach, przy uwzględnieniu przepisów odrębnych.
- 4) Obecnie znaczna część gminy nie posiada kanalizacji. W najbliższych latach będzie realizowane inwestycje w tym zakresie w kolejnych miejscowościach.
- 5) Na terenie gminy przebiegają sieci wysokich, średnich i niskich napięć. Zaopatrzenie w energię jest obecnie wystarczające i nie przewiduje się budowy nowych obiektów elektroenergetycznych krajowej sieci przesyłowej.
- 6) Na terenie gminy nie funkcjonuje scentralizowany system ciepły. Nie przewiduje się w okresie kierunkowym budowy sieci przesyłu ciepła i elektrociepłowni. W dalszej perspektywie gazyfikacja gminy umożliwi ogrzewanie obiektów gazem, co wpłynie korzystnie na ochronę powietrza

Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji:

Wymóg rekultywacji obowiązuje na terenach poeksploatacyjnych, po zakończeniu wydobywania surowców. Wszystkie projektowane w studium tereny docelowej eksploatacji kruszywa objęte są zapisem o wymogu rekultywacji po zakończeniu wydobywania.

5. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA ORAZ OCENA JEGO STANU

5.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O OBSZARZE OBJĘTYM ZMIANĄ STUDIUM ORAZ WOKÓŁ OBSZARU OPRACOWANIA

Gmina Przemęt położona jest w południowo-zachodniej Wielkopolsce, na terenie dawnego województwa leszczyńskiego i wraz z gminami Wolsztyn oraz Siedlec tworzy Powiat Wolsztyński. Zajmuje powierzchnię 225,14 km². Gmina graniczy z gminami Rakoniewice, Sława, Śmigiel, Wielichowo, Wijewo, Wolsztyn, Włoszakowice.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się 27 miejscowości, wchodzących w skład 25 sołectw. Siedziba władz gminy zlokalizowana jest w Przemęcie.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt nr 7 obejmuje:

- obszar nr 1 – Mochy – jest obecnie częściowo zagospodarowany, północno-wschodnia część obszaru stanowi teren cmentarza, natomiast pozostała część jest użytkowana rolniczo. Obszar od wschodu sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, od południa z terenami rolniczymi, od północy i zachodu z terenami leśnymi.
- obszar nr 2A – Górsko – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Przez środkową część obszaru przebiega droga wewnętrzna. Obszar sąsiaduje wyłącznie z terenami rolniczymi.
- obszar nr 2B – Barchlin – jest obecnie niezagospodarowany, w części północno-zachodniej użytkowany rolniczo, a w części południowo-wschodniej zajęty przez tereny leśne. Obszar od zachodu sąsiaduje z terenami rolniczymi, a od wschodu z terenami leśnymi.
- obszar nr 3 – Bucz – jest obecnie niezagospodarowany, zajęty przez roślinność niską oraz zadrzewienia i zakrzewienia przydrożne. Obszar sąsiaduje przede wszystkim z terenami użytków zielonych oraz poeksploatacyjnymi zbiornikami wodnymi.
- obszar nr 4 – Olejnica – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północnego wschodu sąsiaduje z terenami zabudowy letniskowej, od południowego wschodu z linią brzegową Jeziora Górskiego, a od południa i zachodu z terenami leśnymi.

- obszar nr 5Aa – Przemęt – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północy sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od południa, wschodu i zachodu z terenami rolniczymi.
- obszar nr 5An– Przemęt – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północy i południa sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od wschodu i zachodu z terenami rolniczymi.
- obszar nr 5B – Bucz – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północy, wschodu i zachodu sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od południa z terenami rolniczymi.
- obszar nr 5C – Popowo Stare – jest obecnie zagospodarowany i stanowi teren dawnej szkoły podstawowej. Obszar od północy, wschodu i zachodu sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od południa z terenami rolniczymi.

5.2. POŁOŻENIE TERENU W PONADLOKALNYM SYSTEMIE POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

Powiązania przyrodnicze analizowanych obszarów z otoczeniem odnoszą się głównie do liniowych i powierzchniowych struktur przyrodniczych:

- obszary położone są w granicach Przemęckiego Parku Krajobrazowego (obszar nr 2A, 3, 4, 5Aa-b, 5B), obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice” (obszary nr 1, 2A, 2B, 3, 4, 5Aa-b, 5B, 5C), obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 (obszary nr 2A, 3, 4, 5Aa-b) i obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 (obszar nr 4).
- obszary położone są w zasięgu Pojezierza Sławskiego i Równiny Kościańskiej,
- obszary położone są w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) 150 Pradolina Warszawsko-Berlińska i nr 304 Zbiornik międzymorenowy Przemęt.

5.3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Położenie geograficzne

Według podziału kraju na regiony fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego obszary objęte opracowaniem położone są w obrębie Pojezierza Wielkopolskiego (315.5) w zasięgu mezoregionu Równiny Kościańskiej (315.83) i Pojezierza Sławskiego (315.81).

Rzeźba terenu

Zróźnicowanie geomorfologiczne obszaru gminy wynika z odmiennej genezy i wieku form. Ma to odbicie w bogactwie utworów budujących podłoże. Pagórki morenowe zbudowane są z materiału piaszczystego i żwirowego, w podłożu którego występuje glina. Pod nakładem glin morenowych znajdują się wody wglębne. Rzeźba terenu jest w tych okolicach bardzo urozmaicona, występują tu specyficzne dla krajobrazu młodoglacjalnego ciągi wzgórz i pagórków morenowych, skupiska jezior oraz wysoczyzny. Najniższa wysokość bezwzględna w gminie wynosi 55,5 m n.p.m. (przy granicy północnej gminy, w pobliżu Solca Nowego), a najwyższa 112,2 m n.p.m. (w okolicy wsi Mochy – Babulina).

Gmina Przemęt w części północnej położona jest w obrębie pradoliny tworzącej najniższy poziom terenu. Jest to szeroka, płaska dolina przecięta przez Południowy Kanał Obrzy, płynący od północy ku południowi i skręcający w okolicy Przemętu w kierunku zachodnim. Na wschód od ciągu jezior występują stopnie terasowe, wznoszące się fragmentami na wysokość 70 m. n.p.m. (Przemęt – Perkowo, Błotnica – Radomierz, Siekowo- Sączkowo). Powyżej wysokości 70 m. n.p.m. występują ostańce, np. między Radomierzem i Górkim, Poświętno – Popowo Stare. Najniższy poziom terenu znajduje się na wysokości 60,0 m. n.p.m. Jest to poziom lustra wody w jeziorach oraz terenów bagiennych i torfowiskowych, leżących w obniżeniach doliny Kanałów Obrzańskich i dolin jezior. Natomiast kulminacje występują w rejonie Pagórków Kaszczorskich i dochodzą do 100,0 m n.p.m.

Ukształtowanie krajobrazu gminy Przemęt jest wynikiem ostatniego zlodowacenia sprzed około 15 000 lat temu, zwanego bałtyckim lub północnopolskim. Łądolód idący od Skandynawii i niosący ze sobą masy piasku, żwiru, gliny i kamieni, zatrzymał się na linii Zielona Góra – Leszno – Żerków i dalej Września – Konin – Gostyń. Gdy nastąpiło ocieplenie klimatu, łądolód zaczął się cofać, pozostawiając za sobą duże masy niesionego materiału. Topniejący lodowiec pozostawiał na dnie piaski, żwiry – tzw. morenę denną, rozciągającą się w okolicach Kaszczoru i Przemętu, oraz od skrzyżowania dróg Śmigiel – Przemęt z drogą lokalną Biskupice – Popowo, w kierunku południowym przez Dłużynę i Dominice, aż do Lgimia. Od przodu lodowca tworzyła się tzw. morena czołowa w postaci drobnych pagórków. Niektóre z nich wznoszą się dosyć wysoko nad poziomem morza, np. Bycza Góra (95,7 m) na południe od Barchlina, Góry Karpaty (84 m) wzdłuż drogi z Bucza do Boszkowa. Wody wypływające spod topniejącego lodowca, przebiły się przez morenę czołową i na jej przedpolu usypywały tzw. sandry. Równiny sandrowe można spotkać w okolicy Wielenia. Elementem charakterystycznym są również głębokie i szerokie rowy, które żłobiły wody lodowca pod jego czaszą. Po całkowitym stopnieniu lodowca pozostały olbrzymie rynny wypełnione wodą. Tak powstały jeziora na terenie gminy Przemęt [2].

Warunki geologiczno-gruntowe

Budowa geologiczna gminy jest dobrze rozpoznana. Głębokie podłoże tworzy tzw. platforma paleozoiczna, na której spoczywa późniejsza pokrywa skał osadowych, zbudowana m.in. z ilowców i piasków jury dolnej. Utwory jury i kredy uległy silnej erozji i zachowały się jedynie miejscami. Bezpośrednio na utworach mezozoicznych zdeponowana została seria osadów trzeciorzędowych oligocenu i neogenu (miocenu i pliocenu), o łącznej miąższości dochodzącej do około 230 m. Były one akumulowane w rozległym (obejmującym Polskę środkową i północną) obniżeniu, powstałym w czasie orogenezy alpejskiej. W wykształconej wówczas depresji osadzone zostały piaski drobnoziarniste, piaski ilaste, mułki i węgle brunatne (dwa pokłady o miąższości do 10 m) miocenu, przykryte następnie przez kilkudziesięciometrową warstwę ilów pstrych. Strop górnomioceni i plioceni ilów nie wykazuje wielkich deniwelacji. W pradolinie znajduje się na rzędnych ca 30-50 m n.p.m., miejscami (okolice Przemętu, Sączkowa i Poświętna) zaledwie kilka-kilkanaście m p.p.t. W obrębie wysoczyzny morenowej około 70 a niekiedy nawet 80 m p.p.t.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez utwory akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzecznej, jeziornobagiennej oraz eolicznej o łącznej miąższości rzędu 20-70 m, odkładane podczas kilku zlodowaceń i interglacjałów. Osady lodowcowe, budujące głównie powierzchnie wysoczyznowe oraz erozyjne terasy pradolinne, wykształcone są w postaci lodowcowych glin i piasków gliniastych. W zachodniej części gminy, gliny lodowcowe przykryte są cienką warstwą fluwiogłacialnych piasków i żwirów oraz rozdzielone seriami osadów międzymorenowych. Silnie urzeźbione ostańce wysoczyznowe charakteryzują się niekiedy dużą miąższością piasków i żwirów interglacialnych. Są one eksploatowane m.in. w rejonie Kaszczora i Górska. Utwory holoceni to głównie aluwia terasy zalewowej w pradolinie, wykształcone w postaci piaszczystych i pylastych mad, różnoziarnistych piasków (o kilku do kilkunastometrowej miąższości) oraz lokalnie występujących namulów i torfów. Miąższość tych ostatnich osadów rzadko jednak przekracza 1.5 m. Większą, sięgającą kilku m, charakteryzują się rynny jeziorne [2].

Zasoby kopalin

Na podstawie Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31 grudnia 2021 r. można stwierdzić, że w granicach części obszarów objętych zmianą Studium zlokalizowane są następujące udokumentowane złoża kopalin:

- Barchlin LG – złożo kruszywa naturalnego (złożo kopaliny pospolitej. Decyzja zatwierdzająca OS.6528.3.2017 wydana przez Starostę Powiatu Wolsztyńskiego. Powierzchnia złoża 1,37 ha);
- Bucz KI I – złożo torfu (złożo kopaliny pospolitej. Decyzja zatwierdzająca OS.6522.17.2014 wydana przez Starostę Powiatu Wolsztyńskiego. Powierzchnia złoża 0,93 ha);
- Bucz MG – złożo torfu (złożo kopaliny pospolitej. Decyzja zatwierdzająca NOS.6522.1.2021 wydana przez Starostę Powiatu Wolsztyńskiego. Powierzchnia złoża 0,99 ha);
- Górsko IX – złożo kruszywa naturalnego (złożo kopaliny pospolitej. Decyzja zatwierdzająca DSR-I.7427.50.2020 wydana przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Powierzchnia złoża 8,29 ha).

Warunki wodne

Obszary objęte zmianą Studium, zgodnie z Atlasem Podziału Hydrograficznego Polski (2005), położone są w zlewni rzeki Obry. Obszar nr 1 odwadniany jest do Młynówki Kaszczorskiej, obszary nr 2A, 2B, 3, 4, 5Aa-b, 5B do Kanału Przemęckiego, obszar nr 5Aa do Południowego Kanału Obry, natomiast obszar nr 5C do Wencerki.

Wody powierzchniowe

W granicach obszarów opracowania nie występują ciek i zbiorniki wodne. Obszar nr 4 sąsiadują z linią brzegową Jeziora Górskiego.

Wody gruntowe

Wody gruntowe swym charakterem i głębokością występowania, odzwierciedlają cechy konfiguracyjne terenu oraz budowę geologiczną podłoża.

Przepuszczalne, piaszczysto-żwirowe podłoże dużych fragmentów gminy powoduje, że woda gruntowa występuje w sposób ciągły, a jej zwierciadło ma charakter swobodny lub występuje (w dnach dolin) pod niewielkim ciśnieniem hydrostatycznym, wywołanym przez nadległe grunty organiczne. Na obszarach wysoczyznowych, woda gruntowa występuje głównie w piaszczysto-żwirowych osadach śródglinowych lub podglinowych i charakteryzuje się nieciągłym, napiętym zwierciadłem. Okresowo obserwuje się jedynie ślady wody w postaci sączeń. Głębokość do pierwszego wód gruntowych jest bardzo zróżnicowana – od 0 do ponad 20 m p.p.t.

Wody gruntowe w zasilane są głównie przez opady atmosferyczne oraz spływ z terenów wyżej położonych. Generalnie, w granicach gminy wyróżnić można następujące strefy wodne:

- obszary dolinne, stanowiące strefę koncentracji wód powierzchniowych i podziemnych, zasilane wodami opadowymi infiltrującymi oraz spływem z terenów sąsiednich. Zwierciadło wód gruntowych ma tu charakter swobodny, a głębokość jego występowania uzależniona jest od stanów wody w rzekach, ciekach i zbiornikach wodnych. W dnie pradolin woda gruntowa utrzymuje się ok. 0.0-1.5 m p.p.t., a na obszarach teras akumulacyjnych i rynien jeziornych – ok. 1-5 m p.p.t.;

- obszary pozadolinne o nieciągłym zwierciadle wody, charakterystyczne dla powierzchni wysoczyznowych, na ogół z wodą gruntową na głębokości ponad 2 m p.p.t., rzeczywistości odznaczające się zarówno płytkim występowaniem zwierciadła (ok. 1-2 m p.p.t.), jak i strefami aeracji o miąższości rzędu 20 m;
- obszary o warunkach gruntowo-wodnych zmienionych na skutek działalności człowieka, obejmujące głównie rozległe tereny eksploatacji kruszywa o sztucznie obniżonym zwierciadle wody [2].

Wody podziemne

Zasoby wodne gminy są znaczne i należą na północnym obszarze gminy do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 150, a na pozostałym obszarze do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 304.

Na terenie gminy występują wody podziemne czwartorzędowe. Charakteryzują się one wysoką mineralizacją i znaczną twardością. Znaczna część elementów składu chemicznego wód podziemnych jest pochodzenia naturalnego. Występowanie wód podziemnych, czwarto- i trzeciorzędowych, związane jest z cechami rzeźby i budowy geologicznej omawianego obszaru. Piętro czwartorzędowe znajduje się w dwóch podstawowych strukturach hydrogeologicznych: pradolinnych i dolinnych oraz dolin kopalnych. Wody podziemne odcinka dolin kopalnych (Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej) związane są z osadami piaszczystymi, rzadziej żwirowymi o miąższości 10 - 50 m., które wypełniają rozcięcia erozyjne łańcówki piaszczystych i glin czwartorzędowych na wysoczyznach morenowych. Nieliczne studnie głębinowe w Kaszczorze, Mochach i Przemęcie czerpią wody trzeciorzędowe.

Obszary opracowania położone są w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 150 Pradolina Warszawsko-Berlińska i nr 304 Zbiornik międzymorenowy Przemęt.

Gleby

Warunki glebowe gminy należą do jednych z najsłabszych w województwie. Grunty orne zajmują niewiele ponad 40% ogólnej powierzchni gminy, ale w większości (ponad 60%) są to słabe gleby napiaskowe, klas V-VIz, zaliczane do kompleksów żytnich 6 i 7. Zajmują one głównie rozległe, nisko położone powierzchnie teras nadzalewowych w pradolinie Obry. Nieco korzystniej, z punktu widzenia użytkowania rolniczego, przedstawia się sytuacja w obrębie środkowej części gminy, gdzie na obszarze największych ostańców wysoczyznowych i wyższych teras erozyjno-akumulacyjnych spory udział mają gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich, bądź słabogliniastych na glinie. Są to przeważnie gleby klas IVa-IVb, kompleksów żytnich: bardzo dobrego (4) i dobrego (5), uzupełnione przez kompleks żytni słaby (6). W niektórych fragmentach gminy, m.in. w rejonie Bucza, Kluczewa, Borku, Barchlina, Popowa Starego i Siekowa spore fragmenty terenu zajmują gleby hydrogeniczne, zarówno gliniaste, zaliczane do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego (8), jak i piaszczyste – kompleksu żytniego słabego (6) lub zbożowo-pastewnego słabego (9). Natomiast na silnie nachylonych zboczach wysoczyzny i niektórych jej ostańców w pradolinie wykształciły się gleby klas IVa-V, kompleksu pszennego wadliwego, bardzo podatnego na erozję [2].

Na obszarach objętych zmianą Studium występują zróżnicowane klasy bonitacyjne gleb:

- 1) obszar nr 1 – Mochy – grunty orne IVa, IVb, V i VI klasy bonitacyjnej.
- 2) obszar nr 2A – Górsko – grunty orne IVb, V i VI klasy bonitacyjnej.
- 3) obszar nr 2B – Barchlin – grunty orne IVa i VI klasy bonitacyjnej.
- 4) obszar nr 3 – Bucza – łąki IV klasy bonitacyjnej i nieużytki
- 5) obszar nr 4 – Olejница – grunty orne V i VI klasy bonitacyjnej, łąki IV i V klasy bonitacyjnej, pastwiska V klasy bonitacyjnej, grunty leśne.
- 6) obszar nr 5Aa – Przemęt – grunty orne IIIb, IVa i V klasy bonitacyjnej.
- 7) obszar nr 5Ab – Przemęt – grunty orne IVa, IVb i V klasy bonitacyjnej.
- 8) obszar nr 5B – Bucza – grunty orne V i VI klasy bonitacyjnej.
- 9) obszar nr 5C – Popowo Stare – grunty budowlane.

Szata roślinna i świat zwierzęcy

W granicach gminy Przemęt, obok rozległych kompleksów leśnych, dużo jest drobnych zadrzewień ostojowych, obsadzeń dróg i cieków oraz pojedynczych drzew. Występujące zespoły leśne charakteryzuje duża mozaika typów siedliskowych i zróżnicowany drzewostan. Na obszarze największego ostańca wysoczyznowego, pomiędzy rynną jezior Przemęcko-Wieleńskich oraz dolinami Południowego Kanału Obry i Kanału Kaszczorskiego, przeważają zespoły lasu mieszanego świeżego i boru mieszanego świeżego, uzupełnione przez bór świeży. Na obrzeżach Kanału Kaszczorskiego oraz w rejonie Solca dominują siedliska borowe. Przewagę ma tu bór świeży, w którego drzewostanie dominuje sosna, a w warstwie runa występują głównie borówki i mchy, ale są też fragmenty boru mieszanego świeżego i boru mieszanego wilgotnego. Skrajnie suche, zwydmione fragmenty terenu porasta bór suchy. Srebrno-szare zabarwienie podłoża zespoły te zawdzięczają chrobotkom, które łańcuchowo występują w runie. Niezwykle urozmaicony drzewostan wyróżnia lasy mieszane świeże, bory mieszane świeże i bory świeże, zajmujące żyzne, bądź ubogie siedliska grądowe największego ostańca wysoczyznowego. Bujny podszyt z leszczyny i trzmieliny oraz urozmaicone runo (konwalia majowa, kokoryczka wonna, barwinek pospolity i szczawik zajęczy) sprawia, że są to zespoły niezwykle atrakcyjne krajobrazowo i turystycznie, zwłaszcza jesienią. Urozmaicone są też kompleksy leśne rynny jezior: Starkowskiego i Trzebidzkiego, gdzie obok ww. siedlisk borowych występują zespoły: boru wilgotnego, lasu mieszanego świeżego, olsu jesionowego i olsu

właściwego, z takimi roślinami w runie, jak wiązówka błotna, kosaciec żółty i jaskier rozłogowy. Wyraźną przewagą siedlisk wilgotnych i podmokłych charakteryzują się lasy północnej części gminy. Las mieszany wilgotny, bór mieszany wilgotny, ols jesionowy i ols zdominowały kompleksy leśne okolic Siekówka i Siekowa.

Dużym stopniem naturalności odznaczają się zbiorowiska wodne i bagienne podmokłych zagłębień oraz płytkich, zarastających zbiorników wodnych (szuwały), bądź zatorfione rynny jeziorne. Torfowiska doliny Obry należą do największych w Polsce, mimo, że zapoczątkowane w końcu XVIII w. prace hydrotechniczne, których efektem jest gęsta sieć rowów melioracyjnych i sterowany obieg wody, spowodowały osuszenie znacznych powierzchni terenu (zamienione w wilgotne i świeże zespoły łąkowe). Pierwotny charakter w największym stopniu zachowały: Torfowisko nad Jeziorem Świętym i Jezioro Trzebidzkie [2].

Obszary opracowania są w większości użytkowane rolniczo, co w pewnym stopniu ogranicza ich udział w niektórych procesach przyrodniczych (związanych np. z migracją organizmów żywych) i zmniejsza ciągłość środowiska przyrodniczego. Potencjalnie większą wartość przyrodniczą posiadają jedynie zadrzewienia i zakrzewienia.

Świat zwierzęcy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. W lasach żyją dziki, jelenie i sarny, wśród których wykształcił się w ostatnich latach ekotyp sarny polnej. Z drapieżników występują m.in. lisy, jenoty, borsuki, wydry, łasice i kuny. Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: zając, dziki królik, jeż, ryjówka, kret, nietoperz. Na polach spotkać można bażanty i kuropatwy, które podobnie jak wcześniej wymienione: sarna, zając i lis potrzebują do bytowania pól uprawnych, najlepiej z małymi kępami lasów i zadrzewień, czyli drobnych ekosystemów ostojowych, których jest sporo na obszarze gminy. Spośród chronionych gatunków kregowców występują na obszarze gminy cztery gatunki gadów: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec i zaskroniec. Dostyc bogata jest fauna płazów, reprezentowana m.in. przez ropuchy, żaby i traszki oraz ryb, jak leszcz, sandacz, płoć, krąp, szczupak, lin, sum. Licznie reprezentowane są mięczaki, bogaty jest świat owadów, głównie ważek, chrząszczy i motyli. Najlepiej poznana jest fauna ptaków, jedyna gromada świata zwierzęcego niemal w całości podlegająca w Polsce ochronie gatunkowej. Szczególnie dogodne warunki dla żerowania i gniazdowania ptaków wodno-błotnych i drapieżnych stwarzają urozmaicone ekosystemy łąkowo-leśne i wodne doliny Obry oraz rynien jeziornych. Gniazduje tu wiele gatunków ptaków, m.in.: perkozok, perkoz rdzawoszyi, perkoz dwuczuby, kormoran, bąk, bączek, czapla siwa, bocian biały, bocian czarny, gęś gęgawa, łabędź niemy, krzyżówka, cyraneczka, rybołów, kania rdzawa, kania czarna, jastrząb, błotniak stawowy, kobuz, pustułka [2].

Świat zwierzęcy analizowanych obszarów jest typowy dla obszarów nizinnych. Zainwestowanie przestrzeni oraz postępująca urbanizacja ograniczyły faunę do gatunków pospolitych, najlepiej przystosowanych do takich warunków życia. Są to głównie drobne, pospolite ssaki, ptaki i owady. Rolnicze użytkowanie terenów może wiązać się z występowaniem organizmów zamieszkujących otwarte przestrzenie. Lasy, łąki i pastwiska mogą stanowić potencjalne siedliska wielu gatunków zwierząt, w tym objętych ochroną gatunkową wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

Warunki klimatyczne

Gminę Przemęt cechuje występowanie klimatu umiarkowanego. Charakteryzuje się przewagą wpływów oceanicznych, związanych z globalną cyrkulacją mas powietrza napływającego z Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Według regionalizacji klimatycznej W. Okotowicza, jest to obszar położony w regionie Śląsko-Wielkopolskim. Występują tu amplitudy temperatur mniejsze od przeciętnych w Polsce. Wiosny oraz lata są ciepłe i wczesne, zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną. Dominuje zachodni kierunek wiatru.

W warunkach klimatu lokalnego obserwuje się pewne różnice pomiędzy użytkowanymi rolniczo obszarami wysoczyzny morenowej, a wilgotnymi, zajętymi przez użytki zielone oraz powierzchnie wodne obniżeniami dolinnymi. Te pierwsze charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością powietrza i dobrym przewietrzaniem. Mniej korzystnymi lub nawet niekorzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, częstym występowaniem mgieł, zastoisk chłodnego powietrza i inwersji temperatur oraz zdecydowanie ukierunkowanym przewietrzaniem wyróżniają się dna kanałów Obry i rynien jeziornych. Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają występujące tu rozległe tereny leśne. Lasy charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniami dobowych, jednak z gorszymi warunkami solarnymi (zacienienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.

Duże znaczenie, w warunkach klimatu lokalnego, mają miejscami liczne rozcięcia erozyjne i doliny drobnych cieków, stanowiące kierunki grawitacyjnego spływu wychłodzonego powietrza z wysoczyzny [2].

5.4. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Na obszarze objętym zmianą Studium nr 7 w miejscowości Popowo Stare (obszar nr 5C) zlokalizowany jest obiekt zabytkowy ujęty w gminnej ewidencji zabytków.

Cały obszar gminy Przemęt jest objęty strefą „OW” ochrony archeologicznej. Przedmiotem ochrony są znajdujące się w strefie zabytki archeologiczne. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i prace ziemne na obszarze gminy powinny być uzgodnione z konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji. W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze.

5.5. OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Stan środowiska przyrodniczego obszaru objętego zmianą Studium przedstawiony poniżej został opracowany głównie w oparciu o informacje uzyskane w Urzędzie Gminy Przemęt, Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt. Poznań 2005 [2], Stan Środowiska w województwie wielkopolskim. Raport 2020 [15], Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021 [16], Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce 2021 [4] oraz w oparciu o wizję w terenie.

Stan i zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych

Zróżniczeniem zanieczyszczeń wprowadzanych do wód podziemnych i powierzchniowych są różnorodne formy działalności gospodarczej i bytowania człowieka w środowisku.

Wody podziemne ze względu na ich znaczenie, jako podstawowego źródła wody do picia, objęte są monitoringiem, którego celem są obserwacje zmian jakości tych wód, określenie trendów i dynamiki zmian. Badania prowadzone są w trzech sieciach monitoringu: krajowej, regionalnej i lokalnej.

Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. Ramowa Dyrektywa Wodna przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe: zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych, zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w Dyrektywie), zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych, wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka. Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Gmina Przemęt położona jest w granicach JCWPd nr 69. Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 69 określono jako dobry. Tym samym brak jest zagrożenia dla nieosiągnięcia celów środowiskowych (dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ilościowego). Jak wynika z badań wód podziemnych prowadzonych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2019 r. w punkcie pomiarowym w miejscowości Potrzebowo (gmina Wijewo) w granicach JCWPd nr 69 wykazano III klasę jakości.

Dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych głównym celem środowiskowym jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione, celem środowiskowym jest ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, tak aby osiągnąć dobry stan tych wód, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu.

Obszary objęte zmianą Studium nr 7 położone są w granicach JCWP „Kanał Przemęcki”, „Młynówka Kaszczorska z jeziorem Wieleńskim, Białym-Miałkim, Lgińsko” i „Wencerka”, stanowiących naturalne części wód, w granicach JCWP „Obrzański Kanał Południowy”, stanowiącej sztucznej części wód.

Według danych „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan JCWP „Kanał Przemęcki” określono jako zły (zagrożona). Według klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w 2017 roku w punkcie pomiarowo-kontrolnym Kanał Przemęcki – Błotnica wykazano umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego i zły stan wód.

Według danych „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan JCWP „Młynówka Kaszczorska z jeziorem Wieleńskim, Białym-Miałkim, Lgińsko” określono jako zły (zagrożona). Według klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w 2019 roku w punkcie pomiarowo-kontrolnym Młynówka Kaszczorska – Leśniczówka Mochy wykazano słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego i zły stan wód.

Według danych „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan JCWP „Wencerka” określono jako zły (niezagrożona). W ostatnich latach nie przeprowadzono klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w granicach JCWP.

Według danych „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan JCWP „Obrzański Kanał Południowy” określono jako zły (zagrożona). Według klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych w 2019 roku w punkcie pomiarowo-kontrolnym Obrzański Kanał Południowy – Rudno wykazano dobry potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego i zły stan wód.

Zanieczyszczenie gleb i zagrożenie działalnością rolniczą

Na stan jakości gleb wpływa rolnicze użytkowanie terenu i związane z nim zabiegi agrotechniczne modyfikujące jakość i strukturę przestrzenną pokrywy glebowej. Zmiany te z ekologicznego punktu widzenia mogą być zarówno dodatnie jak i ujemne. Źle dobrane lub niewłaściwie wykonane zabiegi agrotechniczne mogą prowadzić do: wzmożonej erozji wodnej i wietrznej, wyjąłowienia gleby ze składników pokarmowych i jej nadmiernego zakwaszenia oraz chemicznego i biologicznego zanieczyszczenia gleby.

Na obszarach objętych zmianą Studium wpływ na gleby i ziemię może się ograniczyć do degradacji gleb przez deponowanie zanieczyszczeń z opadów atmosferycznych (siarczany, azotany, zakwaszenie), nadmierną chemizację rolnictwa oraz zanieczyszczeń komunikacyjnych szczególnie wzdłuż dróg. Chemiczne zanieczyszczenie gleb prowadzi do ich zakwaszenia, naruszenia równowagi jonowej, a zwłaszcza nagromadzenia związków chemicznych czynnych biologicznie. Źródłami skażenia gleb w gminie są przede wszystkim rolnictwo i komunikacja.

W „Monitoringu chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010-2012”, opracowanym przez Instytut Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, podano wyniki badań zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i poza rolniczej działalności człowieka. Spośród 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych żaden nie znalazł się na terenie gminy Przemęt.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

O stanie powietrza na obszarze gminy decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł (z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze). Pozornie nie jest on zły, skoro brak na obszarze gminy lasów noszących ślady uszkodzeń charakterystycznych dla II strefy zagrożeń przemysłowych a teren zaliczany jest do strefy A, w której poziom stężeń wszystkich badanych wskaźników zanieczyszczenia powietrza nie przekracza wartości dopuszczalnych (SO₂, NO₂, pył zawieszony, Pb, C₆H₆, CO i O₃). Ewentualne odstępstwa są sporadyczne i mają niewielki zasięg. W ostatnich latach wyraźnie zmniejszyła się emisja pyłów i gazów napływających z Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego. Zmalało zagrożenie ze strony opalanych węglem brunatnym niemieckich elektrowni.

Największy wpływ na warunki higieny atmosfery ma tzw. emisja niska, obecnie pochodząca głównie z lokalnych kotłowni ogrodniczych (Barchlin, Bucz, Popowo Stare, Poświętno, Radomierz) oraz palenisk domowych. Osobnym i coraz większym problemem są zanieczyszczenia komunikacyjne, chociaż ruch tranzytowy przenoszą głównie dwie drogi wojewódzkie położone w zachodniej części gminy, a większe natężenie ruchu drogowego dotyczy jedynie okresu letniego. Głównymi składnikami spalin samochodowych są: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, sadze oraz pyły zawierające toksyczne związki ołowiu, cynku, manganu, arsenu, seleniu i in. [2].

Potencjalne źródła zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszarów opracowania to emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych z drogi wojewódzkiej nr 305 oraz dróg powiatowych i gminnych, emisja zanieczyszczeń pochodzących ze sprzętu rolniczego oraz emisja zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego.

Na podstawie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu od roku 2002 WIOŚ w Poznaniu przeprowadza coroczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego. Rezultatem końcowym rocznej oceny jakości powietrza jest każdorazowo określenie klas wynikowych dla poszczególnych zanieczyszczeń w danej strefie. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2021 [16] dla gminy Przemęt należącej do strefy wielkopolskiej według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiają się następująco:

1. W kryterium ochrony zdrowia sklasyfikowano:
 - dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu – w klasie A,
 - dla poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM 10 – w klasie C,
 - dla poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM 2,5 – w klasie C1,
 - dla poziomu docelowego benzo(a)pirenu – w klasie C,
 - dla poziomu docelowego dla ozonu – w klasie A,
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu – w klasie D2.
2. W kryterium ochrony roślin strefę wielkopolską sklasyfikowano:
 - dla SO₂ i NO_x zaliczono do klasy A,
 - dla O₃ zaliczono do klasy A.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Dla poprawy jakości powietrza w poszczególnych strefach, wdrażanie w życie zaleceń Programów ochrony powietrza dla stref będzie odbywać się sukcesywnie.

Stosownie do art. 91 ust. 9 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [21], oraz art. 30, art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22], Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwalił Programy ochrony powietrza i Aktualizację Programów ochrony powietrza. Dla strefy wielkopolskiej na podstawie Uchwały Nr IX/168/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. uchwalono Program ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej. Ponadto na podstawie Uchwały Nr

2XI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. uchwalono Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.

Warunki akustyczne

Stan klimatu akustycznego jest jednym z najistotniejszych czynników określających jakość środowiska bezpośrednio odczuwalnym przez człowieka. W granicach większości obszarów objętym projektem zmiany Studium aktualnie nie znajdują się tereny podlegające ochronie akustycznej, jedynie w granicach obszaru nr 5C znajduje się teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Głównym źródłem hałasu jest droga wojewódzka nr 305 przebiegająca w sąsiedztwie obszaru nr 1. W roku 2020 natężenie ruchu (SDR) na drodze wojewódzkiej nr 305 na odcinku Wolsztyn /gr. miasta/ - Kaszczor /DW316/ wynosiło 5 065 pojazdów/dobę, z czego 3925 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy. Dla dróg powiatowych i gminnych przebiegających w sąsiedztwie pozostałych obszarów nie przeprowadzono pomiarów natężenia ruchu. Należy przypuszczać, iż ze względu na lokalny charakter ciągów komunikacyjnych i stosunkowo niewielkie natężenie ruchu, na terenach chronionych akustycznie nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

Pole elektromagnetyczne

Problemy dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego wytwarzanego m.in. przez linie napowietrzne wysokiego napięcia zostały ujęte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku [36].

W granicach obszaru nr 5Aa przebiega linia elektroenergetyczna średniego napięcia, dla której zachowuje się pasy techniczne, w których obowiązuje nakaz zachowania wymaganych przepisami odrębnymi odległości budynków od skrajnych przewodów elektrycznych. Tym samym oddziaływanie linii elektroenergetycznej nie powinno wykraczać poza pas techniczny wynikający z przepisów odrębnych.

Zagrożenia powodziowe

Obszary objęte opracowaniem nie są zagrożone występowaniem zjawisk powodziowych.

Zagrożenie ruchami masowymi

Zjawisko osuwania ziemi spowodowane jest przede wszystkim gwałtownymi opadami deszczu, intensywnym topnieniem śniegu, podnoszeniem się poziomu wód gruntowych i wezbraniem rzek. Jest ono coraz częściej spowodowane również działalnością człowieka. W granicach obszarów opracowania Starostwo Powiatowe w Wolsztynie nie wyznaczyło terenów potencjalnie zagrożonych występowaniem ruchów masowych.

Możliwość wystąpienia klęsk żywiołowych

Na obszarach objętym zmianą Studium mogą wystąpić zdarzenia o znamionach kryzysu, takie jak: silne, porywiste wiatry, ulewne deszcze, nawałnice, gwałtowne lokalne wyładowania atmosferyczne, intensywne opady śniegu, silne gradobicia, nagłe ocieplenia, klimatyczne, gwałtowne spadki temperatur.

6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU USTALEŃ ZMIANY STUDIUM

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt obowiązywać będą ustalenia zawarte w obowiązującym obecnie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt [18].

Przedmiotem zmiany Studium nr 7 jest:

- wprowadzenie obszarów zabudowy mieszanej w obrębie ewidencyjnym Przemęt, Bucz Mochy i Popowo Stare w granicach obszarów nr 1, 5A-C – zakres przedmiotowej zmiany stanowić będzie realizację wniosków w zakresie wyznaczenia terenów zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej. W przypadku odstąpienia od wyznaczenia nowych terenów zabudowy mieszanej nie przewiduje się potencjalnych zmian stanu środowiska – tereny pozostaną w rolniczym użytkowaniu, zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt.
- wprowadzenie obszarów eksploatacji kruszywa w obrębie ewidencyjnym Górsko i Barchlin w granicach obszarów nr 2A-B – zakres przedmiotowej zmiany stanowić będzie realizację wniosków w zakresie wyznaczenia terenów eksploatacji powierzchniowej; w przypadku odstąpienia od wprowadzenia obszarów eksploatacji kruszywa nie przewiduje się potencjalnych zmian stanu środowiska – tereny pozostaną w rolniczym użytkowaniu, zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt.
- ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych Bucz w granicach obszaru nr 3 – zakres przedmiotowej zmiany stanowi formalne dostosowanie ustaleń dokumentu do wymogów wynikających

- z przepisów odrębnych; w przypadku odstąpienia od ujawnienia udokumentowanych złóż surowców naturalnych nie przewiduje się potencjalnych zmian stanu środowiska;
- wprowadzenie obszarów usług turystycznych, zabudowy lotniskowej w obrębie ewidencyjnym Olejnica w granicach obszaru nr 4 – zakres przedmiotowej zmiany stanowić będzie realizację wniosków w zakresie zmiany zapisów dotyczących wyznaczonego terenu usług turystycznych (ośrodek wypoczynkowy SPA w Olejnicy – Ut1). W przypadku odstąpienia od zmiany zapisów możliwa będzie realizacja ośrodka wypoczynkowego SPA zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt.

Zmiana Studium określi zasady zagospodarowania terenu z uwzględnieniem koniecznych rozwiązań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska wynikających z obowiązujących przepisów prawnych. Projekt dokumentu zawiera szereg ustaleń dotyczących eliminacji lub ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko dla obszarów objętych zmianą Studium.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA USTALEŃ ZMIANY STUDIUM, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach obszarów objętych zmianą Studium występują obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody [27]. Obszary objęte zmianą Studium położone są w granicach Przemęckiego Parku Krajobrazowego (obszar nr 2A, 3, 4, 5Aa-b, 5B), obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice” (obszary nr 1, 2A, 2B, 3, 4, 5Aa-b, 5B, 5C), obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 (obszary nr 2A, 3, 4, 5Aa-b) i obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 (obszar nr 4).

Przemęcki Park Krajobrazowy utworzono 25 listopada 1991 r. na podstawie rozporządzenia nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego w celu ochrony i zachowania jednego z najciekawszych fragmentów krajobrazu polodowcowego w Wielkopolsce (Pojezierze Sławskie będące częścią Pojezierza Leszczyńskiego) wraz z bogatymi zespołami leśno-jeziorno-łąkowymi. Park zajmuje powierzchnię 22 344 ha. W województwie wielkopolskim znajduje się na terenie gmin: Wijewo, Przemęt, Włoszakowice, Śmigiel i Świąciechowa (łącznie 19 450 ha – powierzchnia na podstawie Rozporządzenia nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 roku w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego oraz rozporządzenia nr 3/96 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 9 kwietnia 1996 roku zmieniającego rozporządzenie Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 roku w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego; tekst jednolity ogłoszono Obwieszczeniem Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Lesznie z dnia 13 maja 1996 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Wojewody Leszczyńskiego w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego – Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego z 1996 r. Nr 22, poz. 89). Dodatkowo park obejmuje tereny województwa lubuskiego w gminie Wschowa (2894 ha – powierzchnia podana według Rozporządzenia Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie Przemęckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2008 r., Nr 14, poz. 341). Celem powstania Przemęckiego Parku Krajobrazowego jest ochrona jednego z najciekawszych obszarów polodowcowych Wielkopolski wraz z walorami przyrodniczymi, historycznymi i kulturowymi. Szczególnego uroku dodają mu 24 polodowcowe jeziora oraz liczne obniżenia wzdłuż kanałów Obry. Charakterystyczne dla tego Parku są krajobrazy leśno-łąkowo-wodne. Występujące tu piaszczyste gleby są powodem ekstensywnego rolnictwa oraz dość wysokiego 38 procentowego wskaźnika lesistości.

Obszar chronionego krajobrazu został wyznaczony Rozporządzeniem Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego (Dz. Urz. Woj. Leszcz. Nr 11, poz.131). Celem utworzenia obszaru jest zachowanie i ochrona obszarów o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych dla turystyki.

Obszar Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 leży na Pojezierzu Sławskim i stanowi mozaikę jezior (około 6% powierzchni), wyspowopolożonych pól uprawnych (54%) i dużych kompleksów leśnych (40%). Występuje duże bogactwoform rzeźby polodowcowej. Jeziora są płytkie (od 1,9 do 8,8 m) i silnie zeutrofizowane. Największe z nich to rynnowe: Jez. Dominickie (344 ha), Jez. Przemęckie (240 ha) i Jez. Wieleńskie (220 ha). Rzeki i kanały odwadniające należą do systemu wodnego Obry. Pierwotne wielogatunkowe lasy liściaste i mieszane zostały zastąpione lasami sosnowymi. Szczególnie charakterystycznym zbiorowiskiem leśnym są acidofilne dąbrowy, natomiast dominującym typem siedliskowym lasów są bór mieszany świeży i bór świeży. Tereny rolnicze to pola urozmaicone licznymi zadrzewieniami kępowymi. Obniżenia terenowe zajmują wilgotne, żyzne łąki z dominacją szuwaru turzycowego. Wzdłuż kanałów, grobli i rowów melioracyjnych występują zadrzewienia wierzbowo-topolowe i olchowe.

Obszar Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 chroni jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych położonych w południowej Wielkopolsce oraz północnej części woj. lubuskiego. Obszar położony jest w krajobrazie Pojezierza Sławskiego, na granicy województw wielkopolskiego i lubuskiego, na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Obszar ten stanowi jeden z przykładów krajobrazów polodowcowych południowo-zachodniej Polski, z typowymi formami ukształtowania terenu. W części północnej i wschodniej ostoi dominują jeziora w krajobrazie lasów

gospodarczych. środkowo-południowa część obszaru jest silnie zagospodarowana rolniczo, z gęstą siecią osadniczą. Stosunki wodne obszaru reguluje głównie systemem śluz i kanałów związanych z kanałem Obry. Ostoja chroni 12 jezior zróżnicowanych pod względem troficznym (głównie eutroficznych) oraz z uwagi na zaawansowanie w procesie wypłykania i zarastania. W granicach ostoi ważnymi siedliskami są także kwaśne dąbrowy (południowo-wschodnia część ostoi), a także lasy łęgowe, grądy i ekstensywnie użytkowane łąki. Ostoja ma bardzo duże znaczenie w skali ponadregionalnej dla zachowania licznych populacji gatunków naturalnych – rośliny selera błotnego *Apium repens* i chrząszcza jelonka rogacza *Lucanus cereus*, siedliska 9190 – kwaśnych dąbrów oraz siedliska 3140 – twardowodnych oligo- mezotroficznych jezior z podwodnymi łąkami ramienic (klasa *Charetea fragilis*). Ostoja chroni jedno z największych (pow. 344 ha) i najgłębszych (17,1 m głęb. maks.) jezior południowej Wielkopolski – Jezioro Dominickie. Jezioro to cechuje się słabo urozmaiconą linią brzegową. Misa jeziorna oprócz miejsc głębokich, zawiera również stosunkowo rozległe piaszczyste płycizny. Jest jednym z grupy jezior rynnowych pomiędzy Przemętą a Sławą, zlokalizowanych w dorzeczu Południowego Kanału Obry. Jezioro cechuje się umiarkowaną trofią, wysoką przejrzystością wody sięgającą do 6 m i stosunkowo niską produkcją pierwotną. Uznane jest za najczystsze wśród jezior regionu. Pomimo silnego obciążenia rekreacyjnego, stosunkowo niski status troficzny jezioro zawdzięcza silnemu zasilaniu wodami podziemnymi. Podwodne zbocza, progi, a zwłaszcza rozległe przybrzeżne płycizny, to główne miejsca występowania łąk ramienicowych. Należy podkreślić, że Jezioro Dominickie reprezentuje typ bogatego w wapń, mezotroficznego jeziora ramienicowego, w postaci wyjątkowo cennej – jeziora głębokiego. Dominująca roślinność ramienicowa, reprezentowana jest przez 6 zbiorowisk z klasy *Charetea fragilis*. Największe powierzchnie zajmują podwodne łąki ramienicowe z krynicznicą tępą (*Nitellopsidetum obtusae*). Litoral zajęty jest przez szerokie strefy roślinności szuwarowej. Pod względem rybackim zbiornik należy do jezior leszczowych, lecz o jego wyższym statusie świadczy fakt udanej introdukcji sielawy. Tereny otaczające jezioro porośnięte są lasami z dominacją sosny, silnie rozwinięta jest zabudowa rekreacyjna. W granicach ostoi znajduje się również 9 płytkich przepływowych jezior eutroficznych (Wielkie, Małe, Księżę i Bąd) z szerokimi strefami szuwarowymi w otoczeniu łęgów olszowych. Jeziora zdominowane są przez zbiorowiska nymfeidów, rdestnic i zespół rogatka sztywnego (*Ceratophylletum demersi*). Nielicznie stwierdzane są zbiorowiska ramienic. Równiny akumulacji biogenicznej towarzyszące jeziorom, bądź też w całości obejmujące dawne misy jeziorne, jak również dolina Kanału Obry w obrębie ostoi obecnie są najczęściej zajęte przez ekstensywnie użytkowane łąki, rzadziej łąki zmiennowilgotne, zbiorowiska szuwarowe i torfowiska niskie i sporadycznie mszarne. W ostoi znajduje się również płytkie jezioro ramienicowe Maszynek (pow. 5 ha). Szczególnym walorem ostoi jest śródlądowe dystroficzne Jezioro święte cechujące się kwaśnymi wodami i znacznymi zawartościami substancji humusowych. Jezioro to jest zaawansowane w procesie wypłykania i zarastania. Wody zbiornika są w niewielkim stopniu zmineralizowane i bardzo ubogie w związki wapnia. Jezioro wypełnione jest pólplynnymi osadami organicznymi. Zbiornik ten znajduje się w kompleksie przejściowych torfowisk mszarnych i wysokich. Wytworzone pokłady osadów biogenicznych w sąsiedztwie Jeziora świętego sięgają ponad 10 m p.p.t., w tym pokłady torfu (głównie sfagnowego) mają miąższość ok. 8 m. W południowej części ostoi zlokalizowany jest kompleks kwaśnych dąbrów.

Przeprowadzona analiza uwarunkowań pozwoliła zidentyfikować ponadto inne problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń studium. Sprowadzają się one do konieczności ograniczania zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb.

Główne zanieczyszczenia wód i gleb to ścieki komunalne i bytowe oraz wody opadowe i roztopowe z powierzchni zanieczyszczonych. Głównymi ich odbiornikami są rzeki i jeziora, które przyjmują ścieki pochodzące głównie z gospodarstw domowych i terenów rekreacyjnych. Inne zanieczyszczenia to te, które powstają podczas prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej (stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, hodowle ryb, zwierząt gospodarskich), a także składowiska odpadów i miejsca magazynowania produktów ropopochodnych.

Istotnym problemem jest także zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego. Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się emisję zorganizowaną pochodzącą ze źródeł punktowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych i rekreacyjnych tzw. niska emisja) oraz emisję ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi). Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWANIA ZMIANY STUDIUM

W toku prac nad prognozą przeprowadzono analizy dotyczące problematyki ochrony środowiska z uwzględnieniem w szczególności: ochrony przyrody, powietrza atmosferycznego, ochrony jakości wód

powierzchniowych i podziemnych, ochrony przed hałasem, które mogą mieć związek z obszarem objętym zmianą Studium.

Projekt dokumentu uwzględnia cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach opracowanych na poziomach międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Najbardziej istotne z punktu widzenia projektu zmiany Studium cele ochrony środowiska określone w dokumentach wyższych szczebli zestawiono w poniższej tabeli. Pozostałe cele i problemy zawarte w niniejszych dokumentach nie dotyczą bezpośrednio obszaru opracowania lub ich problematyka nie jest regulowana zapisami zmiany Studium.

Polska jest stroną wielu konwencji oraz umów międzynarodowych w zakresie ochrony środowiska. Z ratyfikacji konwencji oraz umów wielostronnych lub też przystąpienia do nich wynikają zobowiązania do podejmowania działań na rzecz realizacji ich postanowień, mające wpływ na politykę państwa w dziedzinie ochrony środowiska oraz pośrednio na kierunki rozwoju gospodarczego kraju. Ich wagę podkreśla fakt nadrzędności prawa międzynarodowego względem aktów prawa wewnętrznego.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawiają strategiczne dokumenty rządowe. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. zawiera zapis mówiący o zrównoważonym rozwoju jako zasadzie, którą winno się kierować Państwo. Zgodne z Konstytucją, ustawy Prawo ochrony środowiska [21] oraz ustawy jej pokrewne zobowiązują do kierowania się zasadą zrównoważonego rozwoju na różnych etapach działań: planistycznych, realizacyjnych i zarządzania.

Wszystkie wymienione cele ochrony środowiska zostały uwzględnione zarówno podczas oceny stanu środowiska, wpływu przewidywanego oddziaływania ustaleń projektu zmiany Studium na środowisko jak i formułowaniu rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko.

Tab. 8.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym	Sposób uwzględnienia w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
<p>Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie</p>	<p>Wprowadzenie zasad w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk</p>
<p>Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegłby niebezpiecznej, antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny</p>	<p>Wprowadzenie zasad w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk</p>
<p>Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 16 listopada 1972 r. ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego o wyjątkowej powszechnej wartości, m.in. przez nadawanie międzynarodowego statusu ochrony, poprzez wpisanie na listę dziedzictwa światowego</p>	<p>Wprowadzenie zasad w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej</p>
<p>Europejska konwencja krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej</p>	<p>Wprowadzenie zasad w zakresie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów</p>
<p>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategii rozwoju</p>	<p>Wprowadzenie zasad w zakresie ochrony środowiska</p>

<p>w obszarze środowiska i gospodarki wodnej Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych</p>	<p>i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk oraz kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej</p>
--	--

9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM NA ŚRODOWISKO

9.1. OCENA WPŁYWU PROPONOWANYCH ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU NA OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ W TYM CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ NA INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Obszary objęte projektem zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt położone są w granicach Przemęckiego Parku Krajobrazowego (obszar nr 2A, 3, 4, 5Aa-b, 5B), obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice” (obszary nr 1, 2A, 2B, 3, 4, 5Aa-b, 5B, 5C), obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 (obszary nr 2A, 3, 4, 5Aa-b) i obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 (obszar nr 4). Obszary te podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. [27].

Przemęcki Park Krajobrazowy

Przemęcki Park Krajobrazowy utworzono 25 listopada 1991 r. na podstawie rozporządzenia nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego w celu ochrony i zachowania jednego z najciekawszych fragmentów krajobrazu polodowcowego w Wielkopolsce (Pojezierze Sławskie będące częścią Pojezierza Leszczyńskiego) wraz z bogatymi zespołami leśno-jeziorno-łąkowymi.

Park zajmuje powierzchnię 22 344 ha. W województwie wielkopolskim znajduje się na terenie gmin: Wijewo, Przemęt, Włoszakowice, Śmigiel i Świąciechowa (łącznie 19 450 ha – powierzchnia na podstawie Rozporządzenia nr 115a/91 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 roku w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego oraz rozporządzenia nr 3/96 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 9 kwietnia 1996 roku zmieniającego rozporządzenie Wojewody Leszczyńskiego z dnia 25 listopada 1991 roku w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego; tekst jednolity ogłoszono Obwieszczeniem Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Lesznie z dnia 13 maja 1996 roku w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Wojewody Leszczyńskiego w sprawie powołania Przemęckiego Parku Krajobrazowego - Dz. Urz. Woj. Leszczyńskiego z 1996 r. Nr 22, poz. 89). Dodatkowo park obejmuje tereny województwa lubuskiego w gminie Wschowa (2894 ha – powierzchnia podana według Rozporządzenia Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie Przemęckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2008 r., Nr 14, poz. 341).

Celem powstania Przemęckiego Parku Krajobrazowego jest ochrona jednego z najciekawszych obszarów polodowcowych Wielkopolski wraz z walorami przyrodniczymi, historycznymi i kulturowymi. Szczególnego uroku dodają mu 24 polodowcowe jeziora oraz liczne obniżenia wzdłuż kanałów Obry. Charakterystyczne dla tego Parku są krajobrazy leśno-łąkowo-wodne. Występujące tu piaszczyste gleby są powodem ekstensywnego rolnictwa oraz dość wysokiego 38 procentowego wskaźnika lesistości.

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów ochrony Przemęckiego Parku Krajobrazowego, tj. ochrony jednego z najciekawszych obszarów polodowcowych Wielkopolski wraz z walorami przyrodniczymi, historycznymi i kulturowymi.

Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony parku krajobrazowego zaliczyć należy rozwój terenów zabudowy mieszanej w granicach obszarów nr 5A, 5B, 3, rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4 oraz rozwój terenów eksploatacji powierzchniowej w granicach obszaru nr 2A. W przypadku obszaru nr 3 celem zmiany Studium jest ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych bez zmiany dotychczasowego kierunku przeznaczenia terenów.

Oddziaływania ustaleń zmiany Studium w zakresie nowych terenów zabudowy mieszanej i terenów usług turystycznych wiązać się będą z zajęciem części terenów dotychczas niezagospodarowanych, położonych w sąsiedztwie istniejącej zabudowy. Skutkiem realizacji nowych inwestycji będzie umniejszenie powierzchni biologicznie czynnej oraz likwidacja pokrywy glebowej w zakresie ograniczonym do gruntów zajętych przez nowe obiekty. Nastąpi przede wszystkim usunięcie roślinności z terenu przeznaczonego bezpośrednio pod inwestycje. W okresie funkcjonowania zabudowy do negatywnych oddziaływań zaliczyć należy wzrost poziomu hałasu, w zależności od funkcji pełnionej przez daną kategorię terenu. W efekcie zwierzęta występujące na przedmiotowych terenach mogą zostać przepłoszone (głównie ptaki i płazy), dlatego konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji gatunków zwierząt przed rozpoczęciem realizacji budowy nowych obiektów mającej na celu ochronę dziko występujących zwierząt, ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry. Nowa zabudowa może spowodować wzrost emisji

zanieczyszczeń do powietrza pochodzących ze spalania paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków, a także stanowić może potencjalne źródło zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, jeżeli jej eksploatacja prowadzona będzie niezgodnie z ustaleniami zmiany Studium. Oddziaływania te mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala i intensywność zainwestowania nie jest i nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom ochrony parku krajobrazowego. W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę porządkowania gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej, ograniczenie rozpraszania zabudowy dla zachowania i ochrony ekosystemów łąkowo – rolno – leśnych poprzez preferowanie zabudowy odtworzeniowej i uzupełniającej w istniejących jednostkach osadniczych oraz poprzez modernizację i adaptację siedlisk istniejących. Działania te, ukierunkowane na przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska zabezpieczą tereny sąsiednie przed niekorzystnymi oddziaływaniami terenów planowanej zabudowy na walory przyrodnicze obszaru. Oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, w tym chronione gatunki roślin i zwierząt, szerzej przeanalizowano w następujących rozdziałach niniejszej prognozy. Przeprowadzone oceny należy zatem odnosić także do celów ochrony parku krajobrazowego.

Generalnie oddziaływanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę na walory przyrodnicze obszaru będzie miało charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium.

Oddziaływania ustaleń zmiany Studium w zakresie nowych terenów eksploatacji powierzchniowej wiązać się będą z zajęciem części terenów rolniczych. Skutkiem eksploatacji będzie przede wszystkim całkowite usunięcie naturalnej pokrywy glebowej, likwidacja siedlisk, zmiana ukształtowania terenu i pełnionej funkcji. W miejscu istniejących użytków rolnych powstanie wyrobisko, które po zakończeniu eksploatacji zostanie zrehabilitowane zgodnie z kierunkiem ustalonym przez Starostę Wolsztyńskiego, w ustalonym przez niego terminie. Przewiduje się rolny kierunek rekultywacji. Mimo, że kontynuowanie eksploatacji zmieni fizjonomię pierwotnego terenu, to powstałe przekształcenia po pewnym czasie wzbogacone dużymi kompleksami leśnymi wzbogacą jego walory przyrodniczo-krajobrazowe. Funkcjonowanie kopalni spowoduje czasowy wzrost negatywnych oddziaływań takich jak hałas i pylenie w trakcie eksploatacji i transportu kopaliny. Są to oddziaływania krótkotrwałe, mające wymiar lokalny, ograniczony do terenu górniczego. Najbardziej widocznym efektem działalności wydobywczej będzie mechaniczne przekształcenie powierzchni terenu i powstanie wyrobiska wglębnego. Będą to jednak zmiany okresowe, ponieważ po zakończeniu eksploatacji teren zostanie zrehabilitowany i przywrócony do pierwotnego stanu. Oddziaływania te mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala eksploatacji powierzchniowej nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom ochrony parku krajobrazowego. W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej eksploatacji powierzchniowej, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę stopniowej i kontrolowanej eksploatacji surowców naturalnych. Po jej zakończeniu wymagana jest rekultywacja zniszczonego terenu, zleca się rekultywację w kierunku rolnym, leśnym lub leśno-wodnym. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się w ramach rekultywacji przekształcenie tych terenów w kierunku rekreacji, wypoczynku i sportu bez możliwości zabudowy rekreacyjnej indywidualnej.

Generalnie oddziaływanie nowych terenów przeznaczonych pod eksploatację powierzchniową na walory przyrodnicze obszaru będzie miało charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium.

Z punktu widzenia walorów historycznych i kulturowych realizacja ustaleń zmiany Studium nie spowoduje znaczących oddziaływań mogących mieć negatywny wpływ na ich zachowanie. Wskazać należy, że cały obszar gminy Przemęt jest objęty strefą „OW” ochrony archeologicznej. Przedmiotem ochrony są znajdujące się w strefie zabytki archeologiczne. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i prace ziemne na obszarze gminy powinny być uzgodnione z Konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji. W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze. Koszty takich prac archeologicznych i wykopaliskowych ponosi inwestor. Na powyższe prace należy uzyskać pozwolenie od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto postuluje się, aby na terenach wydobywania kruszyw naturalnych inwestycje były prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym, który polegać będzie w pierwszym etapie na zdjęciu warstwy humusowej z obszaru nowej inwestycji, a w drugim etapie na prowadzeniu pod nadzorem badań ratowniczych, przed rozpoczęciem eksploatacji złoża.

Podsumowując, realizacja ustaleń projektu zmiany Studium nie spowoduje znaczących oddziaływań na cele ochrony Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

Obszar chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włozakowice”

Obszar chronionego krajobrazu został wyznaczony Rozporządzeniem Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego

(Dz. Urz. Woj. Leszcz. Nr 11, poz.131). Celem utworzenia obszaru jest zachowanie i ochrona obszarów o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych dla turystyki.

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów ochrony obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”, tj. obszaru o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych dla turystyki.

Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony obszaru chronionego krajobrazu zaliczyć należy rozwój terenów zabudowy mieszanej w granicach obszarów nr 5A, 5B, 5C, rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4 oraz rozwój terenów eksploatacji powierzchniowej w granicach obszaru nr 2A i 2B. W przypadku obszaru nr 3 celem zmiany Studium jest ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych bez zmiany dotychczasowego kierunku przeznaczenia terenów.

Oddziaływania ustaleń zmiany Studium w zakresie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej wiązać się będą z zajęciem części terenów dotychczas niezagospodarowanych, położonych w sąsiedztwie istniejącej zabudowy. Skutkiem realizacji nowych inwestycji będzie umniejszenie powierzchni biologicznie czynnej oraz likwidacja pokrywy glebowej w zakresie ograniczonym do gruntów zajętych przez nowe obiekty. Nastąpi przede wszystkim usunięcie roślinności z terenu przeznaczonego bezpośrednio pod inwestycje. W trakcie posadowienia fundamentów pod planowane budynki może dojść do kolizji z pierwszym horyzontem wodonośnym, dlatego ważnym jest, aby nie należy dopuścić do zanieczyszczenia wód, zwłaszcza substancjami ropopochodnymi. W trakcie funkcjonowania nowej zabudowy do potencjalnych zagrożeń dla środowiska wodnego zaliczyć należy możliwość zanieczyszczenia poprzez niekontrolowane zrzuty ścieków. Dlatego należy położyć szczególny nacisk na właściwe rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz zagospodarowanie terenu dostosowane do odporności warstw wodonośnych na antropopresję. W okresie funkcjonowania zabudowy do negatywnych oddziaływań zaliczyć należy wzrost poziomu hałasu. W efekcie zwierzęta występujące na przedmiotowych terenach mogą zostać przepłoszone (głównie ptaki i płazy), dlatego konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji gatunków zwierząt przed rozpoczęciem realizacji budowy nowych obiektów mającej na celu ochronę dziko występujących zwierząt, ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry. Nowa zabudowa może spowodować wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza pochodzących ze spalania paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków, a także stanowić może potencjalne źródło zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, jeżeli jej eksploatacja prowadzona będzie niezgodnie z ustaleniami zmiany Studium. Oddziaływania te mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala i intensywność zainwestowania nie jest i nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom ochrony obszaru chronionego krajobrazu.

W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę porządkowania gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej, ograniczenie rozpraszania zabudowy dla zachowania i ochrony ekosystemów łąkowo – rolno – leśnych poprzez preferowanie zabudowy odtworzeniowej i uzupełniającej w istniejących jednostkach osadniczych oraz poprzez modernizację i adaptację siedlisk istniejących. Działania te, ukierunkowane na przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska zabezpieczą tereny sąsiednie przed niekorzystnymi oddziaływaniami terenów planowanej zabudowy na walory przyrodnicze obszaru. Oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, w tym chronione gatunki roślin i zwierząt, szerzej przeanalizowano w następnych rozdziałach niniejszej prognozy. Przeprowadzone oceny należy zatem odnosić także do celów ochrony obszaru chronionego krajobrazu.

Generalnie oddziaływanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę na walory przyrodnicze obszaru będzie miało charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium.

Na skutek realizacji ustaleń zmiany Studium budowa nowych obiektów na terenach użytkowanych rolniczo i na terenach leśnych częściowo zmieni dotychczasowy charakter krajobrazu. Oddziaływania wizualne w zakresie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej będą uzależnione od formy architektonicznej i intensywności przyszłego zagospodarowania. Z czasem wprowadzona zieleń przydomowa przesłoni widok nowej zabudowy. Ustalenia zmiany Studium wprowadzają także tereny o różnym przeznaczeniu, wytyczne dla kształtowania nowej zabudowy oraz określają wskaźniki zagospodarowania terenów do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia te mają na celu zachowanie ładu przestrzennego i nie dopuszczenie do pogłębiania chaosu funkcjonalno-przestrzennego. Tym samym oddziaływanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę na krajobraz będzie miało charakter lokalny (niewielka skala zmian), bezpośredni (nowe elementy krajobrazu), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji).

Z punktu widzenia ochrony walorów turystyczno-wypoczynkowych gminy realizacja ustaleń zmiany Studium nie spowoduje znaczących oddziaływań mogących mieć negatywnych wpływ na ich zachowanie. O atrakcyjności

turystyczno-wypoczynkowej obszarze świadczy występowanie dużych kompleksów leśnych i zbiorników wodnych, które w większości zostaną zachowane w dotychczasowym użytkowaniu. Nie prognozuje się, aby realizacja nowej zabudowy mieszkaniowej mogłaby stanowić zagrożenie dla zmniejszenia atrakcyjności turystycznej gminy.

Nie przewiduje się, aby projektowane tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wywierały istotny wpływ na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Tereny te, ze względu na położenie w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich, nie pełnią funkcji szlaków migracyjnych. Potencjalnym zagrożeniem może być lokalizowanie nowej zabudowy w pobliżu terenów leśnych i zbiorników wodnych, dlatego istotnym aspektem jest ograniczanie nowych inwestycji wyłącznie do terenów wskazanych w ustaleniach projektu zmiany Studium oraz zachowanie odpowiednich odległości od brzegów rzek i jezior oraz ściany lasu. Stąd istotnym jest objęcie jak największych terenów miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które wykluczą możliwość lokalizowania inwestycji w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Oddziaływania ustaleń zmiany Studium w zakresie nowych terenów eksploatacji powierzchniowej wiązać się będą z zajęciem części terenów rolniczych. Skutkiem eksploatacji będzie przede wszystkim całkowite usunięcie naturalnej pokrywy glebowej, likwidacja siedlisk, zmiana ukształtowania terenu i pełnionej funkcji. W miejscu istniejących użytków rolnych powstanie wyrobisko, które po zakończeniu eksploatacji zostanie zrehabilitowane zgodnie z kierunkiem ustalonym przez Starostę Wolsztyńskiego, w ustalonym przez niego terminie. Przewiduje się rolny kierunek rekultywacji. Mimo, że kontynuowanie eksploatacji zmieni fizjonomię pierwotnego terenu, to powstałe przekształcenia po pewnym czasie wzbogacone dużymi kompleksami leśnymi wzbogacą jego walory przyrodniczo-krajobrazowe. Funkcjonowanie kopalni spowoduje czasowy wzrost negatywnych oddziaływań takich jak hałas i pylenie w trakcie eksploatacji i transportu kopaliny. Są to oddziaływania krótkotrwałe, mające wymiar lokalny, ograniczony do terenu górniczego. Najbardziej widocznym efektem działalności wydobywczej będzie mechaniczne przekształcenie powierzchni terenu i powstanie wyrobiska wglębnego. Będą to jednak zmiany okresowe, ponieważ po zakończeniu eksploatacji teren zostanie zrehabilitowany i przywrócony do pierwotnego stanu. Oddziaływania te mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala eksploatacji powierzchniowej nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom ochrony obszaru chronionego krajobrazu. W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej eksploatacji powierzchniowej, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę stopniowej i kontrolowanej eksploatacji surowców naturalnych. Po jej zakończeniu wymagana jest rekultywacja zniszczonego terenu, zleca się rekultywację w kierunku rolnym, leśnym lub leśno-wodnym. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się w ramach rekultywacji przekształcenie tych terenów w kierunku rekreacji, wypoczynku i sportu bez możliwości zabudowy rekreacyjnej indywidualnej.

Generalnie oddziaływanie nowych terenów przeznaczonych pod eksploatację powierzchniową na walory przyrodnicze obszaru będzie miało charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium.

Na skutek realizacji ustaleń zmiany Studium rozpoczęcie działalności górniczej na terenach użytkowanych rolniczo częściowo zmieni dotychczasowy charakter krajobrazu. W przypadku terenów eksploatacji powierzchniowej największy wpływ na krajobraz będzie związany z okresem eksploatacji złoża kruszywa. Zlokalizowanie inwestycji wpłynie jednak tylko okresowo na pogorszenie estetyki krajobrazu. W projekcie dokumentu wskazano na potrzebę stopniowej i kontrolowanej eksploatacji surowców naturalnych. Po jej zakończeniu wymagana jest rekultywacja zniszczonego terenu, zleca się rekultywację w kierunku rolnym, leśnym lub leśno-wodnym. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się w ramach rekultywacji przekształcenie tych terenów w kierunku rekreacji, wypoczynku i sportu bez możliwości zabudowy rekreacyjnej indywidualnej. Tym samym oddziaływanie nowych terenów przeznaczonych pod eksploatację powierzchniową na krajobraz będzie miało charakter lokalny (niewielka skala zmian), bezpośredni (nowe elementy krajobrazu), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji).

Z punktu widzenia ochrony walorów turystyczno-wypoczynkowych gminy realizacja ustaleń zmiany Studium nie spowoduje znaczących oddziaływań mogących mieć negatywny wpływ na ich zachowanie. O atrakcyjności turystyczno-wypoczynkowej obszarze świadczy występowanie dużych kompleksów leśnych i zbiorników wodnych, które zostaną zachowane w dotychczasowym użytkowaniu. Nie prognozuje się, aby realizacja eksploatacji powierzchniowej udokumentowanych złóż kopaliny mogłaby stanowić zagrożenie dla zmniejszenia atrakcyjności turystycznej gminy.

Nie przewiduje się, aby projektowane tereny przeznaczone pod eksploatację powierzchniową wywierały istotny wpływ na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Tereny te, ze względu na położenie w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich, nie pełnią funkcji szlaków migracyjnych. Potencjalnym zagrożeniem może być prowadzenie działalności górniczej w pobliżu terenów leśnych, dlatego istotnym aspektem jest ograniczanie nowych inwestycji wyłącznie do terenów wskazanych w ustaleniach projektu zmiany Studium oraz zachowanie odpowiednich odległości od ściany lasu. Stąd istotnym jest objęcie jak największych terenów miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Podsumowując, realizacja ustaleń projektu zmiany Studium nie spowoduje znaczących oddziaływań na cele ochrony obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice.

Obszar Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 leży na Pojezierzu Sławskim i stanowi mozaikę jezior (około 6% powierzchni), wyspowopolożonych pól uprawnych (54%) i dużych kompleksów leśnych (40%). Występuje duże bogactwoform rzeźby polodowcowej. Jeziora są płytkie (od 1,9 do 8,8 m) i silnie zeutrofizowane. Największe z nich to rynnowe: Jez. Dominickie (344 ha), Jez. Przemęckie (240 ha) i Jez. Wieleńskie (220 ha). Rzeki i kanały odwadniające należą do systemu wodnego Obry. Pierwotne wielogatunkowe lasy liściaste i mieszane zostały zastąpione lasami sosnowymi. Szczególnie charakterystycznym zbiorowiskiem leśnym są acidofilne dąbrowy, natomiast dominującym typem siedliskowym lasów są bór mieszany świeży i bór świeży. Tereny rolnicze to pola urozmaicone licznymi zadrzewieniami kępowymi. Obniżenia terenowe zajmują wilgotne, żyzne łąki z dominacją szuwaru turzycowego. Wzdłuż kanałów, grobli i rowów melioracyjnych występują zadrzewienia wierzbowo-topolowe i olchowe.

Na obszarze Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), bączek (PCK), podrózniczek (PCK) i gęgawa; występuje 22-50 par czapli siwej (C7).

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 są następujące gatunki: Bąk *Botaurus stellaris*, Bączek *Ixobrychus minutus*, Kania ruda *Milvus milvus*, Podróżniczek *Luscinia svecica*, Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, Gęgawa *Anser anser*, Krakwa *Anas strepera*, Gągoł *Bucephala clangula*, Trzciniak zwyczajny *Acrocephalus arundinaceus* i Wąsatka *Panurus biarmicus*.

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów i przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 biorąc pod uwagę przede wszystkim ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń dla poszczególnych gatunków.

Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony obszaru Natura 2000 zaliczyć należy rozwój terenów zabudowy mieszanej w granicach obszarów nr 5Aa-b, rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4 oraz rozwój terenów eksploatacji powierzchniowej w granicach obszaru nr 2A. W przypadku obszaru nr 3 celem zmiany Studium jest ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych bez zmiany dotychczasowego kierunku przeznaczenia terenów.

Wśród potencjalnych zagrożeń dla ptaków związanych z realizacją nowej zabudowy mieszkaniowej i usług turystycznych wskazuje się możliwość fragmentacji płatów siedlisk wykorzystywanych przez ptaki, fizyczne zniszczenie (zajęcie terenu) lub zmianę siedlisk lęgowych oraz siedlisk zajmowanych w okresie pozalęgowym. Oddziaływanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę związane będzie przede wszystkim z zajęciem terenów dotychczas niezagospodarowanych, położonych w obrębie lub sąsiedztwie istniejącej zabudowy powierzchniowej. Zgodnie z danymi inwentaryzacyjnymi w granicach obszarów objętych zmianą Studium nr 7 nie zinwentaryzowano chronionych gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Tym samym rozwój nowej zabudowy i zainwestowania oraz eksploatacji powierzchniowej nie powinien spowodować bezpośrednich oddziaływań na utrzymanie stanu ochrony przedmiotowych gatunków ptaków.

Rozwój nowej zabudowy i działalności górniczej stanowić może źródło potencjalnych oddziaływań dla gatunków o wysokiej antropofobii. Wiele gatunków o wysokiej antropofobii spychana jest do nielicznych fragmentów najmniej dostępnych, choć nie zawsze optymalnie położonych np. w stosunku do żerowisk. Najistotniejszym czynnikiem wskazywanym jako ograniczający sukces lęgowy większości gatunków z tej grupy jest bezpośrednia penetracja ich siedlisk w okresie lęgów, prowadząca do porzucania gniazd lub ich niszczenia przez drapieżniki w wyniku spłoszenia dorosłych ptaków. Istotne w tej grupie zagrożeń są nie tylko czynniki bezpośrednie, ale także pośrednie, powodujące wzrost antropopresji w dłuższej perspektywie czasowej – zabudowa zagrodowa czy lotniskowa w enklawach śródleśnych. Dla grupy gatunków związanych żerowiskowo z krajobrazem otwartym, istotnym czynnikiem ograniczającym dostępność i stan żerowisk mogą być przekształcenia form użytkowania gruntów, w tym szczególnie upadek tradycyjnego rolnictwa i związana z tym rezygnacja z ekstensywnego użytkowania wilgotnych łąk i pastwisk. Do negatywnych oddziaływań nowej zabudowy mieszkaniowej i usług turystycznych oraz terenu eksploatacji powierzchniowej należy wzrost poziomu hałasu, w zależności od funkcji pełnionej przez daną kategorię terenu. W efekcie zwierzęta występujące na przedmiotowych terenach mogą zostać przepłoszone. Nowe inwestycje mogą spowodować wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza pochodzących ze spalania paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków i pracy maszyn, a także stanowić może potencjalne źródło zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, jeżeli ich eksploatacja prowadzona będzie niezgodnie z ustaleniami zmiany Studium.

Poniżej przedstawiono potencjalne zagrożenia dla poszczególnych gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, zgodnie z Planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Sławskie, przyjętym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 stycznia 2014 r. Zagrożeń istniejących nie zidentyfikowano:

1. Bąk *Botaurus stellaris*:

- 1) Charakterystyka: jedyny gatunek gęsi gniazdujący w naszym kraju, głównie w zachodniej Polsce. Średniej wielkości przedstawiciel rodziny czaplowatych. Zamieszkuje północną część Eurazji i Afrykę południową. Zimuje na południu Eurazji i w Afryce. W Polsce bardzo nieliczny ptak lęgowy oraz nielicznie zimujący. Bąka spotkamy nad różnymi zbiornikami (jeziora, stawy hodowlane, starorzecza)

- z szerokim pasem szuwarów (głównie w trzcinowiskach), w których zakłada gniazdo. W okresie godowym samce zaznaczają swoją obecność charakterystycznym buczeniem. Zaniepokojone bąki przybierają postawę z wyciągniętą ku górze szyją, co wraz z maskującym ubarwieniem sprawia, że wśród trzcin stają się bardzo trudne do zauważenia. Pożywieniem bąka są ryby, płazy i większe owady. W Polsce gniazduje ponad 4000 samców bąka. Ptak ten objęty jest ścisłą ochroną gatunkową, znajduje się też w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (LC – w grupie gatunków mniejszej troski).
- 2) Występowanie: na obszarze Pojezierza Sławskiego stwierdzono 23–25 par/terytoriów. Występuje na jeziorach: Sławskim (4 terytoria), Trzebidzkim (3 terytoria), Osłonińskim (2 terytoria), Małym (2 terytoria), Tarnowskim Dużym (2 terytoria), Dominickim (2 terytoria), Błotnickim (2 terytoria), Białym-Miałkim (1 terytorium), Lincjusz (1 terytorium), Boszkowskim (1 terytorium), Wielkim (1 terytorium), Zapowiednik (1 terytorium). Ponadto jedno terytorium stwierdzono na bagnach na południowy wschód od Brenna.
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01),
 - intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01),
 - zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad jeziorami (E01).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla intensyfikacji turystyki,
 - realizacja ustaleń dokumentu może spowodować intensyfikację zagospodarowania istniejącego terenów usług turystycznych, przy czym należy zwrócić uwagę, że wskazane obszary obejmują wyznaczone już tereny przeznaczone pod zabudowę (celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych).
2. Bączek *Ixobrychus minutus*:
- 1) Charakterystyka: Niewielki ptak (wielkości gołębia) z rodziny czaplowlatych, prowadzących skryty tryb życia. Aktywny głównie o świcie i zmierzchu oraz w nocy. Podstawę diety stanowią niewielkie ryby, płazy, owady wodne i mięczaki. Bączek występuje na różnych zbiornikach wodnych (jeziora, większe rzeki, starorzecza, stawy rybne, torfianki itp.), na których występuje pas roślinności przybrzeżnej (szuwały, zakrzewienia, łożowiska). Gatunek wędrowny, zimujący na południe od Sahary. W Polsce bardzo nieliczny ptak lęgowy, którego liczebność szacowana jest na poziomie 700 par lęgowych, z których znaczna część występuje w Wielkopolsce i na Śląsku. Wymieniony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt z kategorią VU – zagrożony wyginięciem. Objęty ścisłą ochroną gatunkową. Od lat 80. XX w. odnotowywany jest spadek jego liczebności. Pojezierze Sławskie jest jedną z najważniejszych ostoi bączka w Polsce.
 - 2) Występowanie: Liczebność gatunku oceniono tam na 24–35 samców. Występuje głównie w zachodniej części omawianego obszaru: na Jez. Sławskim (14 stanowisk), na Jez. Tarnowskim Dużym (3 stanowiska), na Jez. Tarnowskim Małym (3 stanowiska), na Jez. Brzezie (1 stanowisko) oraz na stawie położonym na południowy-zachód od Radzyna (1 stanowisko). Występuje także w bezpośrednim sąsiedztwie pomostów, ośrodków wypoczynkowych, przystani żeglarskich i plaż. W pozostałej części obszaru stwierdzono dwa stanowiska: na Jez. Lgiń Duży i na Jez. Trzebidzkim. Biorąc pod uwagę wysoką liczebność bączka w okolicach Sławy i górną wartość szacunku jego całkowitej liczebności na obszarze PLB300011 przypuszczalnie występuje on licznie także w północno-wschodniej części omawianego obszaru, gdzie też znajduje się wiele siedlisk tego gatunku.
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01),
 - intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01),
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla intensyfikacji turystyki.
3. Kania ruda *Milvus milvus*:
- 1) Charakterystyka: Średniej wielkości ptak drapieżny (rozpiętość skrzydeł ok. 1,5 m). Zamieszkuje krajobraz zróżnicowany, z udziałem lasów, łąk i wód. Najczęściej gniazduje w lasach i zadrzewieniach na pojezierzach i w dolinach rzecznych, przy czym zasiedla przede wszystkim północno-zachodni

- fragment Polski. W większych kompleksach leśnych zajmuje ich obrzeża. W Polsce gniazduje 650–700 par, co stanowi 3,3% populacji europejskiej. Kania ruda objęta jest ścisłą ochroną gatunkową, a w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt posiada kategorii NT – gatunek bliski zagrożenia.
- 2) Występowanie: Na terenie Pojezierza Sławskiego stwierdzono 5 par lęgowych: pomiędzy Jez. Dronickim Dużym i Dronickim Małym, nad Jez. Sławskim (Zatoka Lubiatowska), koło Jez. Tarnowskiego Małego, Jez. Radomierskim (Wyspa Konwaliowa) oraz na wschód od miejscowości Zaborowiec, a więc w zachodniej i północno-wschodniej części omawianego terenu.
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - prace leśne prowadzone w sezonie lęgowym, w szczególności polegające na wycinaniu drzew (B02.02),
 - turystyka i rekreacja powodująca płoszenie ptaków (G01),
 - lokalizowanie elektrowni wiatrowych w obszarze Natura 2000 oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie (C03.03).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla prowadzenia prac leśnych w sezonie lęgowym,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla intensyfikacji turystyki,
 - zapisy dokumentu nie dopuszczają możliwości realizacji elektrowni wiatrowych.
4. Podróżniczek *Luscinia svecica*,
- 1) Charakterystyka: Jeden z trzech gniazdujących w Polsce słowików. Związany jest z terenami bagiennymi i podmokłymi, gdzie zasiedla mozaikę zarośli i szuwarów wśród łąk lub na obrzeżach jezior. Gniazduje także bagiennych lasach olszynowych. Owadożerny. Kilka podgatunków podróżniczka zasiedla łącznie znaczne obszary Europy i Azji, a zimuje także w Afryce. W Polsce jest ptakiem rzadkim, w wielu miejscach zanikającym. Obecnie gniazduje w kraju 1300–1800 par. W Wielkopolsce najliczniej gniazduje w dolinie Noteci.
 - 2) Występowanie: Liczebność na obszarze Pojezierza Sławskiego oceniono na 3-10 par lęgowych, wykrywając 3 pary w jednym miejscu – w pobliżu północno-zachodniego brzegu Jez. Trzebidzkiego. Gatunek objęty ochroną ścisłą, znajduje się także w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (NT – bliski zagrożenia).
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów, zarośli i zadrzewień na brzegach jezior i kanałów, w tym pozyskiwanie trzciny (J03.01),
 - przesuszenie siedlisk: szuwarów, zadrzewień i zakrzewień (J02, K01.03).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej;
 - realizacja ustaleń dokumentu może spowodować potencjalną zmianę stosunków wodnych na skutek rozwoju nowych terenów zabudowy mieszkaniowej i usług turystycznych oraz eksploatacji powierzchniowej udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego, stąd istotnym aspektem jest nienaruszanie stosunków wodnych oraz prowadzenie wydobywania kopaliny powyżej pierwszego poziomu wód gruntowych.
5. Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*
- 1) Charakterystyka: Ptak wielkości krzyżówki z dwoma charakterystycznymi czarnymi czubami na głowie (w szacie godowej). Występuje na zbiornikach wodnych z roślinnością szuwarową na brzegach i dużą powierzchnią otwartego lustra wody. Gniazduje najczęściej pojedynczo, budując pływające gniazdo w formie pływającej platformy zbudowanej z roślin wodnych. Gniazduje prawie w całej Europie oraz Azji centralnej. Izolowane populacje występują w Afryce wschodniej i południowej oraz Australii i Nowej Zelandii. Zimuje na zachodzie i południu Europy oraz na południu Azji. W Polsce liczba par lęgowych kształtuje się pomiędzy 15 000 a 25 000; ściśle chroniony.
 - 2) Występowanie: Przeprowadzona w roku 2011 inwentaryzacja wykazała obecność w obszarze 22 par na 13 stanowiskach położonych nad jeziorami: Młyńskim Małym, Młyńskim Dużym, Trzebidzkim, Błotnym, Świętym, Lgińsko, Krzywce, Jeziorno, Lincjusz, Brzeźnie oraz Zapowiednik.
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01),
 - intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01),
 - zabudowa terenów położonych nad jeziorami (E01).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:

- realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla intensyfikacji turystyki,
 - realizacja ustaleń dokumentu może spowodować intensyfikację zagospodarowania istniejącego terenów usług turystycznych, przy czym należy zwrócić uwagę, że wskazane obszary obejmują wyznaczone już tereny przeznaczone pod zabudowę (celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych).
6. Gęgawa *Anser anser*:
- 1) Charakterystyka: Jedyne gatunek gęsi gniazdujący w naszym kraju, głównie w zachodniej Polsce. Zasiedla różnego typu zbiorniki wodne z występującymi, dobrze rozwiniętymi płatami roślinności szuwarowej. Żerowiska stanowią najczęściej pola uprane, ściernika łąki i pastwiska. Gatunek migrujący, który zimuje w południowej Europie i północnej Afryce. W Polsce bardzo nieliczny gatunek lęgowy, którego populacja oceniana jest na poziomie 3200–3600 par lęgowych. Od początku lat 90 tych, kiedy to gatunek osiągnął szczytową liczebność obserwowany jest spadek liczebności. Gatunek łowny.
 - 2) Występowanie: Liczebność na obszarze Pojezierza Sławskiego oceniono na 88–100 par lęgowych. Lęgowiska gęgawy wykazano w północno-wschodniej części omawianego terenu (po 10 par stwierdzono nad Jez. Trzebidzkim i na Jez. Błotnickim, po 6 par – na Jez. Trzytoniowym i Jez. Wieleńskim, po 5 par – na Jez. Białym, Jez. Miałkim, Jez. Dominickim i nad Jez. Górkim, 2 pary – na Jez. Breńskim, po 1 parze – na Jez. Osłonińskim i na Jez. Przemęckim) i w zachodniej części omawianego terenu (13 par stwierdzono na Jez. Sławskim, 10 – na Jez. Tarnowskim Dużym, 4 – na Jez. Świętym, 3 – na Jez. Tarnowskim Małym, 1 – na Jez. Błotnym).
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej.
7. Krakwa *Anas strepera*:
- 1) Charakterystyka: Nieznacznie mniejsza od krzyżówki, z charakterystycznymi białymi lusterkami na skrzydłach. Żywi się głównie pokarmem roślinnym. Jej siedliskiem są płytkie wody (jeziora, stawy, starorzecza, podmokłe łąki) z dobrze wykształconą roślinnością. Zimuje w południowej i zachodniej Europie. W Polsce bardzo nieliczna. Jej liczebność krajową szacuje się na poziomie 2000–2200 par lęgowych. Liczebność krakwy może znacznie fluktuować, jednak ostatnie dane wskazują trendy wzrostowe krajowej populacji. Gatunek objęty ochroną ścisłą.
 - 2) Na obszarze Pojezierze Sławskie stwierdzono 13 par lęgowych: 6 na Jez. Sławskim, a pojedyncze na jeziorach: Dronickim Dużym, Dronickim Małym, Miałkim, Górkim, Błotnickim, Wielkim i Trzebidzkim, a więc w zachodniej i północno-wschodniej części omawianego terenu.
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01),
 - intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla intensyfikacji turystyki.
8. Gągoł *Bucephala clangula*:
- 1) Charakterystyka: Średniej wielkości kaczka zamieszkująca północną część Eurazji i Ameryki Północnej. Ptak ten gniazduje nad różnymi wodami (rzeki, jeziora), gdzie w bezpośrednim sąsiedztwie występują stare drzewostany z dziuplastymi drzewami, w których zakłada gniazda. Stanowiska lęgowe koncentrują się w północnej części kraju, choć notuje się tendencję do poszerzania arealu. Obecnie w Polsce populację lęgową szacuje się na 1200–1500 par. W Polsce objęty ścisłą ochroną gatunkową. W ochronie czynnej należy zwrócić szczególną uwagę na odpowiednią ilość dziuplastych drzew. W pewnych sytuacjach można stosować budki lęgowe o specjalnej konstrukcji.
 - 2) Występowanie: Na obszarze Pojezierza Sławskiego stwierdzono 16 par lęgowych. Występuje tylko w zachodniej części omawianego obszaru: na Jez. Sławskim (7 par), na Jez. Tarnowskim Dużym (5 par), na Jez. Brzezie (2 pary) oraz na Jez. Błotnym i Jez. Młyńskim Dużym (pojedyncze pary).
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - sporty wodne, w szczególności żeglarstwo (G01),
 - wycinka lasów oraz dziuplastych drzew nad jeziorami (B02.02),

- tworzenie bariery poprzez ogradzanie działek nad jeziorami uniemożliwiający migrację piskląt z gniazd nad jeziora G05.09).
- 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstaw dla uprawiania sportów wodnych, w szczególności żeglarstwa,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla prowadzenia prac leśnych w sezonie lęgowym,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstaw dla grodzenia działek nad jeziorami.
- 9. Trzciniak zwyczajny *Acrocephalus arundinaceus*:
 - 1) Charakterystyka: Niewielki ptak wielkości kosa. Gniazduje w wysokich i rozległych trzcinowiskach budując koszykowate gniazdo położone niewysoko nad wodą. Zimuje w Afryce tropikalnej. W Polsce objęty ochroną gatunkową, szeroko rozpowszechniony na całym niżu; szacowana liczebność wynosi 20 000–50 000 par.
 - 2) Przeprowadzona w roku 2011 inwentaryzacja wykazała obecność w obszarze 18 par na 9 stanowiskach położonych nad jeziorami: Młyńskim Małym, Młyńskim Dużym, Błotnym, Krzywce, Mesze, Maszynek, Brzezie i Jeziorno;
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01),
 - intensyfikacja turystyki nad jeziorami powodująca płoszenie ptaków (G01),
 - zabudowa terenów położonych bezpośrednio nad jeziorami (E01).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej,
 - realizacja ustaleń dokumentu nie będzie stanowiła podstawy dla intensyfikacji turystyki,
 - realizacja ustaleń dokumentu może spowodować intensyfikację zagospodarowania istniejącego terenów usług turystycznych, przy czym należy zwrócić uwagę, że wskazane obszary obejmują wyznaczone już tereny przeznaczone pod zabudowę (celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych).
- 10. Wąsatka *Panurus biarmicus*
 - 1) Charakterystyka: Niewielki ptak z rodziny wąsatek, z charakterystycznym długim ogonem i czarnymi „wąsami” (u samca). Wąsatka gniazduje w rozległych szuwarach, zwłaszcza trzcinowych, porastających brzegi jezior i starorzeczy. W Polsce występuje ok. 2000 par, co stanowi ok. 0,6 % europejskiej populacji wąsatki. Zamieszkuje Europę i Azję. W Polsce ściśle chroniony, umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt z kategorią LC – gatunek mniejszej troski.
 - 2) Występowanie: Przeprowadzona w 2011 roku inwentaryzacja wykazała na obszarze Pojezierza Sławskiego występowanie 3 par lęgowych (na Jez. Sławskim pomiędzy miejscowościami Dąb i Lubogoszcz). W 2008 r. liczebność na całym omawianym obszarze oceniono na 65–75 par. Wobec charakterystycznych dla tego gatunku silnych fluktuacji liczebności w bliskiej przyszłości może on powrócić na dawne lęgowiska – np. na Jez. Trzebidzkim, Jez. Wielkim, Jez. Małym, Jez. Błotnickim i Jez. Górkim.
 - 3) Zagrożenia potencjalne:
 - zmniejszenie powierzchni siedliska – likwidacja szuwarów na brzegach jezior (J03.01).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium:
 - realizacja ustaleń dokumentu nie spowoduje likwidacji szuwarów na brzegach jezior – tereny przeznaczone pod zainwestowanie zostały ograniczone do wyznaczonych granic obszarów położonych poza zasięgiem jezior, uwzględniających zachowanie strefy brzegowej.

Analizując zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 określone w Planie zadań ochronnych oraz zapisy zmiany Studium należy stwierdzić, że realizacja ustaleń dokumentu nie wiąże się ze znaczącym powiększeniem potencjału tych zagrożeń.

Oddziaływania planowanych terenów zabudowy i terenu eksploatacji powierzchniowej na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 będą miały jedynie charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium. Oddziaływania terenów nowej zabudowy i terenów eksploatacji powierzchniowej mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala i intensywność zainwestowania nie jest i nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000.

Obszar Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 chroni jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych położonych w południowej Wielkopolsce oraz północnej części woj. lubuskiego. Obszar położony jest w krajobrazie Pojezierza Sławskiego, na granicy województw wielkopolskiego i lubuskiego, na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Obszar ten stanowi jeden z przykładów krajobrazów polodowcowych południowo-zachodniej Polski, z typowymi formami ukształtowania terenu. W części północnej i wschodniej ostoi dominują jeziora w krajobrazie lasów gospodarczych. Środkowo-południowa część obszaru jest silnie zagospodarowana rolniczo, z gęstą siecią osadniczą. Stosunki wodne obszaru reguluje głównie systemem śluz i kanałów związanych z kanałem Obry. Ostoja chroni 12 jezior zróżnicowanych pod względem troficznym (głównie eutroficznych) oraz z uwagi na zaawansowanie w procesie wypłykania i zarastania. W granicach ostoi ważnymi siedliskami są także kwaśne dąbrowy (południowo-wschodnia część ostoi), a także lasy łęgowe, grądy i ekstensywnie użytkowane łąki.

Obszar jest kluczowym dla ochrony populacji *Apium repens* w Polsce (jedna z dwóch największych znanych obecnie w Polsce) oraz *Lucanus cervus* (znacząca ilościowo populacja w Polsce zachodniej). Siedliska przyrodnicze zajmują ponad 23% obszaru; największe – kwaśne dąbrowy 9190 (doskonale wykształcone, stanowią równocześnie siedliska jelonka rogacza) oraz jeziora eutroficzne 3150. Do szczególnie cennych, mimo niewielkiej powierzchni, należą mechowiska (7230) ze stanowiskami *Epipactis palustris*. Pozostała część obszaru zajęta jest przez cenne zespoły łąk wilgotnych, turzycowisk i trzcinowisk, które nie są siedliskami Natura 2000, jednak ich wartość przyrodnicza (szczególnie łąk wilgotnych) jest bardzo wysoka. Ze świeżymi łąkami użytkowanymi ekstensywnie i łąkami trzęślicowymi związana jest obecnością licznej populacji czerwończyka nieparek. Ostoja chroni również jedno z najlepiej zachowanych w Wielkopolsce głębokowodnych mezotroficznym jezior ramienicowych – Jezioro Dominickie. Jeziorem z dominacją łąk ramienicowych jest również niewielkie jezioro Maszynek. W ekosystemach wodnych ostoi, głównie jeziorach: Dominickim i Maszynek oraz nielicznie w pozostałych jeziorach i drobnych zbiornikach odnotowano aż 12 gatunków zagrożonych ramienic, 3 z nich podlegają ochronie prawnej. Na szczególną uwagę zasługuje występowanie licznych populacji *Chara filiformis* i *Nitella opaca* – gatunków bardzo rzadko notowanych w Polsce. Stanowisko *Chara filiformis* w tym jeziorze należy do jednych z najdalej wysuniętych na południe w Polsce. Jezioro Dominickie jest jednym z trzech stanowisk w Wielkopolsce podstawowych dla zachowania niezwykle rzadkich w regionie siedlisk ramienicowych w jeziorach głębokich. W obszarze znajduje się również cenny kompleks torfowisk oraz jezioro dystroficzne zlokalizowane w rezerwacie przyrody „Torfowisko nad Jeziorem Świętym”, stanowiących ostoję wielu rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, w tym uznanych za elementy borealne lub relikty klimatyczne. W skali regionalnej, jako unikatowy obiekt, wyróżnia się także znajdujące się w rezerwacie jezioro o charakterze dystroficznym, obecnie będące w stanie zaawansowanego zaniku. Cechuje się ono wodami kwaśnymi, miękowodnymi, o bardzo niskiej mineralizacji w porównaniu z dominującym eutroficznym i twardowodnym typem jezior Pojezierza Sławskiego.

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 są następujące siedliska przyrodnicze: 2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 3140 twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, 3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3160 naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*, 7210 torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*), 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), następujące gatunki roślin: 1614 Pęcyna błotna (*Apium repens*) oraz następujące gatunki zwierząt: 1188 Kumak nizinny (*Bombina bombina*), 1337 Bóbr europejski (*Castor fiber*), 1149 Koza pospolita (*Cobitis taenia*), 1083 Jelonek rogacz (*Lucanus cervus*), 1355 Wydra europejska (*Lutra lutra*), 1060 Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*), 1084 Pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*) i 5339 Różanka europejska (*Rhodeus amarus*).

Do najważniejszych zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru należą odpady i ścieki, nawożenie, kłusownictwo, drogi, wędkarstwo, spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych, leśnictwo, zarzucanie pasterstwa, brak wypasu, tereny zurbanizowane, polowanie, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze, eutrofizacja naturalna oraz usuwanie martwych i umierających drzew.

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów i przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 biorąc pod uwagę przede wszystkim ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń.

Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony obszaru Natura 2000 zaliczyć należy rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4.

W odniesieniu do walorów przyrodniczych obszaru Natura 2000 wskazać należy, że siedliska przyrodnicze i gatunki stanowiące przedmiot ochrony położone są w przede wszystkim w obrębie kompleksów leśnych, użytków

zielonych i wód powierzchniowych. Oddziaływania ustaleń zmiany Studium w zakresie terenów usług turystycznych wiązać się będą z rozwojem wyznaczonego już terenu przeznaczanego pod zabudowę. Skutkiem realizacji nowych inwestycji będzie umniejszenie powierzchni biologicznie czynnej oraz likwidacja pokrywy glebowej w zakresie ograniczonym do gruntów zajętych przez nowe obiekty. Nastąpi przede wszystkim usunięcie roślinności z terenu przeznaczanego bezpośrednio pod inwestycje. W trakcie posadowienia fundamentów pod planowane budynki może dojść do kolizji z pierwszym horyzontem wodonośnym, dlatego ważnym jest, aby nie należy dopuścić do zanieczyszczenia wód, zwłaszcza substancjami ropopochodnymi. W trakcie funkcjonowania zabudowy do potencjalnych zagrożeń dla środowiska wodnego zaliczyć należy możliwość zanieczyszczenia poprzez niekontrolowane zrzuty ścieków. Dlatego należy położyć szczególny nacisk na właściwe rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz zagospodarowanie terenu dostosowane do odporności warstw wodonośnych na antropopresję. W okresie funkcjonowania zabudowy do negatywnych oddziaływań zaliczyć należy wzrost poziomu hałasu. W efekcie zwierzęta występujące na przedmiotowych terenach mogą zostać przepłoszone (głównie ptaki i płazy), dlatego konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji gatunków zwierząt przed rozpoczęciem realizacji budowy nowych obiektów mającej na celu ochronę dziko występujących zwierząt, ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry. Rozwój zabudowy może spowodować wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza pochodzących ze spalania paliw wykorzystywanych do ogrzewania budynków, a także stanowić może potencjalne źródło zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, jeżeli jej eksploatacja prowadzona będzie niezgodnie z ustaleniami zmiany Studium. Oddziaływania te mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na chronione siedliska i gatunki, jednakże skala i intensywność zainwestowania nie jest i nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom ochrony obszaru Natura 2000.

W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę porządkowania gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej, ograniczenie rozpraszania zabudowy dla zachowania i ochrony ekosystemów łąkowo – rolno – leśnych poprzez preferowanie zabudowy odtworzeniowej i uzupełniającej w istniejących jednostkach osadniczych oraz poprzez modernizację i adaptację siedlisk istniejących. Działania te, ukierunkowane na przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska zabezpieczą tereny sąsiednie przed niekorzystnymi oddziaływaniami terenów planowanej zabudowy na walory przyrodnicze obszaru. Oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, w tym chronione gatunki roślin i zwierząt, szerzej przeanalizowano w następnych rozdziałach niniejszej prognozy. Przeprowadzone oceny należy zatem odnosić także do celów ochrony obszaru Natura 2000.

Generalnie oddziaływanie terenów przeznaczonych pod zabudowę na walory przyrodnicze obszaru będzie miało charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium.

Poniżej przedstawiono potencjalne zagrożenia dla poszczególnych siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, zgodnie z zapisami zawartymi w Standardowym Formularzu Danych dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041. Zgodnie z danymi inwentaryzacyjnymi [5] w granicach obszaru objętych zmianą Studium nr 7 nie zinwentaryzowano siedlisk przyrodniczych i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, jednak należy zwrócić uwagę, że są to dane niepełne (nie obejmują wszystkich siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru).

Poniżej przedstawiono potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 zgodnie z Poradnikami ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 wraz z oceną oddziaływania ustaleń zmiany Studium:

1. 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi:

- 1) Charakterystyka: Otwarte formacje wydm śródlądowych, z suchymi glebami krzemianowymi, często ubogie gatunkowo, z wyraźną dominacją roślin jednorocznych. Należą do nich formacje niestabilnych piasków ze szczotlichą siwą *Corynephorus canescens*, turzycą piaskową *Carex arenaria*, spokiem wiosennym *Spergula morisonii*, chroszczem nagołodygowym *Teesdalea nudicaulis* i kobiercami krzaczastych porostów *Cladonia*, *Cetraria* oraz inne murawy pokrywające bardziej stabilne systemy wydm śródlądowych z mietlicą *Agrostis ssp.* i szczotlichą siwą *C. canescens*, rzadziej z innymi, acidofilnymi trawami. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
- 2) Znaczenie ekologiczne: Murawy szczotlichowe spełniają ważną rolę w ochronie wydm i innych piaszczyk Śródlądowych. Utrwalają piaszczyste podłoże i umożliwiają rozwój roślinności. Chronią wydmy przed rozwianiem, a inne powierzchnie piaszczyste – przed wtórnym uruchomieniem piasków. Odznaczają się dużymi wartościami krajobrazowymi. Należą do zanikających zbiorowisk na obszarze kraju.
- 3) Potencjalne zagrożenia: W wyniku naturalnej sukcesji murawy szczotlichowe najczęściej przekształcają się z czasem w bory sosnowe, niekiedy – na poligonach wojskowych – wskutek zniszczenia murawy i rozwiania wydm ulegają całkowitemu zniszczeniu, a na nagich piaskach od nowa rozpoczyna się

- proces kolonizacji i formowania roślinności pionierskiej. Przy zachowaniu odpowiednio dużej powierzchni siedlisko można bez problemów utrzymać w stanie dynamicznej równowagi. Największym zagrożeniem jest eksploatacja piasku oraz przeznaczenie tzw. nieużytków pod budownictwo, a na niektórych obszarach – rekreacyjne użytkowanie (kempingi, pola namiotowe).
- 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
2. 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic *Charetea*:
 - 1) Charakterystyka: Naturalne jeziora i stałe niewielkie zbiorniki wodne oraz odcięte fragmenty koryt rzecznych z wolno pływającymi w toni wodnej makrofitami (*Potamion* i częściowo *Nymphaeion*), makrofitami zakorzenionymi w dnie oraz o liściach pływających (część *Nymphaeion*), a także prymitywnymi skupieniami drobnych roślin pływających po powierzchni wody (*Lemnetea*). Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Występowanie łak ramienicowych jest uznawane za wskaźnik dobrej jakości wody. Zwarte łaki ramienic powodują dobre natlenienie wód naddennych i powierzchniowej warstwy osadów, sprzyjając unieruchomieniu biogenów przez ich wiązanie w nierozpuszczalnych węglanach lub sorpcję na sedymentujących cząstkach mineralnych. Roślinność ta jest ulubionym miejscem tarła dla ryb, w tym także siei i sielawy. Ryby te, należące do łososiowatych i wymagające czystych wód, występują w dużych i głębokich jeziorach ramienicowych. Składają one ikrę w okólkach rozwidleń plechy tych glonów, gdzie ikra ma dobre warunki tlenowe. Wytrącanie dużych ilości węglanu wapnia przez ramienice przyczynia się do formowania się pokładów kredy jeziornej i – w skali geologicznej – do wypłykania jezior.
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Niektóre ramienice są już gatunkami rzadkimi i zagrożonymi w skali kraju. Większość ramienic nie wytrzymuje stężenia fosforanów w wodzie przekraczającego 0,02 mg/l. Pod wpływem każdego zwiększenia dawki biogenów docierającej ze zlewni do zbiornika następuje zwiększenie się ilości dostępnych substancji odżywczych w wodzie i w konsekwencji zmniejszenie się przezroczystości wody jeziora – zbiorniki o niskiej trofii zmieniają się w jeziora eutroficzne – i ginie ich unikatowa flora i fauna, a jako pierwsze zanikają najgłębiej schodzące ramienicowe łaki podwodne. Bezpośrednim zagrożeniem jest więc nawożenie wód dla potrzeb hodowli ryb. Także zwiększona subwencja pierwiastków biogenych i substancji humusowych docierających do jeziora ze zlewni powoduje ograniczanie powierzchni łak podwodnych. Ramienice, gatunki pionierskie, zanikają stopniowo w wyniku ograniczania ilości światła docierającego do głębszych warstw wody, konkurencji innych roślin wodnych lub naturalnej ewolucji siedliska przez zarastanie i wypłykanie zbiorników. Zanikanie to może być wzmożone przez melioracje, osuszanie zbiorników, wydeptywanie czy przez mechaniczne usuwanie roślin w rejonie kąpielisk itp.
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała konieczność prowadzenia melioracji, osuszania czy lokalizacji kąpielisk.
 3. 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*:
 - 1) Charakterystyka: Naturalne jeziora i stałe niewielkie zbiorniki wodne oraz odcięte fragmenty koryt rzecznych z wolno pływającymi w toni wodnej makrofitami (*Potamion* i częściowo *Nymphaeion*), makrofitami zakorzenionymi w dnie oraz o liściach pływających (część *Nymphaeion*), a także prymitywnymi skupieniami drobnych roślin pływających po powierzchni wody (*Lemnetea*). Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Jeziora eutroficzne to siedliska często spotykane w skali kraju, choć występują gatunki czy zespoły rzadkie, np. *Potametum acutifolii*. Siedliska posiadają istotny walor krajobrazowy. Miejsce bytowania specyficznej malakofauny, entomofauny, ichtiofauny i ornitofauny. Starorzeczca i drobne zbiorniki wodne to siedliska często występujące w skali kraju, wiele z nich to jedyne stanowiska roślin rzadkich w skali kraju, np. kotewka orzech wodny *Trapa natans*, salwinia pływająca *Salvinia natans*. Siedliska bytowania, rozwoju czy żerowania unikalnej entomofauny, malakofauny, ichtiofauny czy ornitofauny. Drobne zbiorniki wodne – zwłaszcza w krajobrazie rolniczym, zwiększają bioróżnorodność otoczenia. Istotne znaczenie drobnych zbiorników i starorzeczy jako tzw. pułapek

ekologicznych dla zanieczyszczeń migrujących w obrębie krajobrazu (tu zachodzi sedymentacja, depozycja i unieruchamianie). Drobne zbiorniki i starorzecza zwiększają też tzw. drobna retencję wodna krajobrazu.

- 3) Potencjalne zagrożenia: Szereg siedlisk – jezior eutroficznych z roślinnością reprezentującą związki Potamion i Nymphaeion zanikło ze względu na wzrost żyzności. Dopływ dużych ilości pierwiastków biogenych: azotu i fosforu prowadzi do masowych zakwitów fitoplanktonu. Zakwity te zmniejszają przezroczystość wody i eliminują roślinność zanurzoną. Jednocześnie wzrost żyzności jezior oligotroficznych [3110] czy oligo–mezotroficznych [3130 i 3140] powoduje wykształcanie się nowych siedlisk w obrębie 3150-1. Istotny wpływ na tempo przemian siedliska ma antropopresja, która przyspiesza proces eutrofizacji. Podobnie jak w przypadku jezior eutroficznych, siedliska starorzeczy i drobnych zbiorników wodnych są zanikające wskutek przyspieszonej eutrofizacji antropogennej. Eutrofizacja prowadzi do wzrostu produkcji pierwotnej, odkładania się osadów i szybkiego lądowania drobnych zbiorników. Często niszczone mechanicznie – zasypywane (zwłaszcza zbiorniki śródpolne). Zamulanie, wypływanie i zanik starorzeczy związany jest głównie z odcinaniem ich od kontaktu z rzeką i brakiem okresowych zalewań.
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
4. 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne:
- 1) Charakterystyka: Jeziora dystroficzne są to z reguły niewielkie zbiorniki wodne, charakteryzujące się małą zasobnością substancji pokarmowych oraz dużą zawartością substancji humusowych w wodzie. Głównym źródłem kwasów humusowych w wodzie tych jezior są wody torfowiskowe dopływające z pła mszarnego. Zawieszone w wodzie jezior cząsteczki kwasów humusowych wychwytyują z niej wapń oraz mineralne związki pokarmowe, a ich nadmiar nadaje jej kwaśny odczyn (pH poniżej 6,5), wiąże rozpuszczony tlen i bardzo wyraźnie ogranicza przenikanie światła, nadając jednocześnie brunatne zabarwienie. Duże i nierozpuszczalne cząstki kwasów humusowych opadają na dno, tworząc bardzo charakterystyczne dla tego typu jezior organiczne osady zwane „dy”, których miąższość często przekracza nawet kilka metrów. Produkcja pierwotna fito- planktonu w jeziorach dystroficznych jest niewielka, ze względu na małą dostępność mineralnych postaci substancji pokarmowych oraz bardzo płytką strefę, w której penetruje światło (efekt zaciemnienia). Ubogie są również zespoły pelagiczne zooplanktonu. Podobnie mało zróżnicowany jest skład gatunkowy ryb. W tego typu jeziorach często spotyka się mało liczne populacje jednego lub, najwyżej kilku gatunków ryb, a nierzadko są to zbiorniki bezrybne. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Jeziora dystroficzne, ze względu na ekstremalne warunki fizyczne i chemiczne wody, są cennymi siedliskami dla zachowania bioróżnorodności na poziomie gatunkowym, ekosystemów, ale i krajobrazu. Jeziora te są zróżnicowane pod względem zawartości substancji humusowych w wodzie, odczynu wody i zasobności w substancje pokarmowe, dzięki czemu rozwijają się w nich różne, także rzadkie gatunki fito- i zooplanktonu. Szczególnie cenna przyrodniczo jest też, stosunkowo słabo poznana, strefa kontaktu strefy otwartej wody z płem mszarnym, w której występują specyficzne gatunki glonów (od jednokomórkowych do nitkowatych związanych z podłożem) oraz skorupiaków i wrotków.
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Jeziora dystroficzne, jako niewielkie pod względem powierzchni zbiorniki wodne, położone w otoczeniu lasów iglastych, były narażone na degradację głównie ze względu na prowadzenie tzw. planowej gospodarki leśnej, a przede wszystkim pozyskiwania drzewa metodą rębni zupełnej na obszarze zlewni bezpośredniej. W drugiej połowie dwudziestego wieku zaznaczył się także niekorzystny wpływ globalnych przemian klimatycznych oraz bezpośrednie oddziaływanie człowieka. Niekorzystne przekształcenia ekosystemów jezior dystroficznych powodują także kwaśne deszcze, przyczyniając się do obniżenia odczynu wody poniżej granicy toksyczności glinu, a w konsekwencji powodując wymieranie nawet całych populacji ryb. Realnym zagrożeniem dla funkcjonowania ekosystemów jezior dystroficznych jest też trwałe obniżenie poziomu wód gruntowych w zlewni, także na skutek długotrwałych okresów suszy, obniżenie się poziomu lustra wody w jeziorze i przesuszenie pła mszarnego. Zmieniają się wtedy wielkości i proporcje zewnętrznego wzbogacania strefy otwartej wody w kwasy humusowe i substancje mineralne, a najczęściej obserwowaną konsekwencją jest szybka, najprawdopodobniej trwała, eutrofizacja tych jezior. Wzrasta odczyn wody powyżej granicy

warunkującej trwałość kompleksów mineralno-humusowych ($\text{pH} > 6,5$), wskutek zwiększonej puli substancji pokarmowych rośnie aktywność glonów planktonowych, jednak intensywnie rozwijają się już inne gatunki glonów niż w zrównoważonych jeziorach dystroficznych. Zmienia się także skład i obfitość skorupiaków i wrotków planktonowych. Podobny efekt obserwuje się także przy nadmiernym i nieracjonalnym zarybianiu tych zbiorników wodnych, a także przy nadmiernym ich wapnowaniu, podjętym nawet jako próba przeciwdziałania skutkom zakwaszenia wód przez kwaśne deszcze.

- 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
5. 6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*):
 - 1) Charakterystyka: Siedlisko przyrodnicze – zmienneowilgotne łąki trzęślicowe – jest jedną z najbardziej zróżnicowanych półnaturalnych formacji łąkowych powstałych na skutek ekstensywnej gospodarki człowieka. Łąki te wyróżniają się wielogatunkową strukturą i swoistą fenologią rozwoju, a ich amplituda ekologiczna jest bardzo szeroka. Powstają zarówno na podłożach zasobnych, jak i mezotroficznych oraz oligotroficznych, wilgotnych i świeżych. Specyficzną cechą siedliska jest zmienny poziom wody gruntowej w ciągu roku, stanowiący zasadniczy element różnicujący i decydujący o wykształceniu się swoistej roślinności. Rozwój łąk trzęślicowych bywa najczęściej efektem melioracji torfowisk przejściowych lub niskich. Osuszenie tych siedlisk spowodowało wymuszenie w okresie wegetacyjnym znacznych ruchów pionowych wody w glebie. Zmienność poziomu zwierciadła wody gruntowej, która utrzymuje się wysoko wiosną i jesienią, a opada nisko lub bardzo nisko w pełni lata, daje możliwość koegzystencji wielu gatunkom roślin, często o skrajnie różnych wymaganiach siedliskowych, charakterystycznych dla omawianego siedliska przyrodniczego. Innym ważnym czynnikiem wpływającym na wykształcenie się łąk trzęślicowych było ekstensywne ich użytkowanie. Sianokosy rozpoczynano zwykle jesienią i wykonywano bardzo rzadko, nawet co kilka (np. 3-5) lat; prawdopodobnie wówczas, gdy nastąpiły niedobory siana z innych, cenniejszych powierzchni łąkowych. Zebrane mato wartościowe siano służyło głównie jako ściółka. Taki sposób gospodarki, przy jednoczesnym braku lub jedynie sporadycznym nawożeniu, wpłynął na wykształcenie swoistego rytmu sezonowego tych łąk, a ich bogactwo gatunkowe wynika prawdopodobnie z przejściowego charakteru roślinności, którą poprzez sporadyczne koszenie utrzymywano w pewnym etapie sukcesji. Siedliska zmienneowilgotne, choć dość pospolite i występujące na przeważającej powierzchni kraju, rzadko stanowią miejsce aktualnego występowania łąk trzęślicowych, ponieważ od dawna je zagospodarowywano i zamieniano na cenniejsze gospodarczo użytki zielone. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: W całym zasięgu występowania łąki olszewnikowo-trzęślicowe mają olbrzymie znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe, przy niewielkim gospodarczym. Duża różnorodność gatunkowa i zmienność regionalna lokuje je w grupie najcenniejszych, pół naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski. Wymagają jednak stałej, ale o określonej przez tradycyjną gospodarke, ingerencji człowieka. W układach niezaburzonych są ostoją wielu rzadkich i ginących gatunków roślin (starczykowatych, goryczkowatych, turzy- cowatych) oraz zwierząt, często jako jedyne siedlisko, tak w skali lokalnej, jak i ponadregionalnej, m.in. dla rzadkich motyli wymienionych w II załączniku Dyrektywy Siedliskowej oraz modraszka alkona *Maculinea alkon*, *Acosmetia caliginosa*. W całym zasięgu występowania siedliska łąk sitowo-trzęślicowych ma ono duże znaczenie przyrodnicze. Pod względem florystycznym jest dość ubogie w gatunki. Jednak różnorodność składników z wielu grup synekologicznych i specyficzne warunki siedliskowe sprawiają, że łąki te należą do cennych, półna- turalnych zbiorowisk roślinnych Polski. W układach niezaburzonych są ostoją niektórych rzadkich i ginących gatunków roślin i zwierząt
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Po zaprzestaniu koszenia łąki olszewnikowo-trzęślicowe ulegają sukcesji, przekształcając się w ubogie zbiorowiska z dominacją zaledwie kilku gatunków traw, następuje również rozwój ziołorośli lub zarośli wierzbowych i olszowych. Zmiany te powodują przede wszystkim szybką utratę przez łąki typowej dla nich struktury i różnorodności gatunkowej. Najszybciej ustępują gatunki niższych warstw runi łąkowej, co może być powodowane corocznym gromadzeniem się ściółki pomiędzy kępami trzęślicy modrej. Kolejnym etapem przemian jest komplikacja struktury pionowej zbiorowiska w wyniku rozwoju krzewów i drzew. Łąki sitowo-trzęślicowe to zbiorowiska o dużej dynamice przemian wywołanych intensyfikacją gospodarki łąkarskiej. Jako łąki dające paszę niskiej wartości od dawna poddawane były zabiegom agrotechnicznym, zmierzającym do poprawy jakości

siana i zwiększenia jego produkcji. Nawożenie, podsiewanie traw pastewnych, intensyfikacja koszenia, a przede wszystkim melioracje odwadniające, przyczyniły się do zaniku stanowisk siedliska. Pozostałe powierzchnie giną wskutek zarzucenia koszenia i przemian sukcesyjnych. Ten typ siedliska przyrodniczego jest zagrożony w najwyższym stopniu. Jako półnaturalny składnik szaty roślinnej, po zaprzestaniu koszenia lub intensyfikacji uprawy połączonej ze zwiększeniem trofizmu gleby szybko podlega przemianom sukcesyjnym i degeneracyjnym, ustępując innym zbiorowiskom. Zbiorowiska te są wrażliwe na zmiany stosunków wodnych, szczególnie na osuszenie i zwiększenie ruchu wody w glebie, dlatego nie jest wskazane odwadnianie terenów zabagnionych, na których rozwijają się omawiane łąki. Zagrożenie stanowić może eutrofizacja siedliska i jego otoczenia.

- 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
6. 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*):
- 1) Charakterystyka: Antropogeniczne, niżowe i górskie, wysokoproduktywne, bogate florystycznie łąki świeże, użytkowane kośnie. Dla obszarów nizinnych właściwe są dwa podtypy: 6510-1: Łąka rajgrasowa (owsicowa) (*Arrhenatheretum elatioris*) oraz 6510-2: Łąka z wiechliną łąkową i kostrzewą czerwoną (Zbiorowisko *Poa pratensis-Festuca rubra*). Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Łąki rajgrasowe cechuje bogactwo florystyczne. W płacie o powierzchni 100 m² notowano do 70 gatunków roślin. Stanowią one schronienie dla licznych gatunków roślin sąsiadujących z tymi siedliskami. Na tych łąkach spotyka się gatunki typowe dla muraw kserotermicznych (zw. *Cirsio-Brachypodium pinnati* 34.312) (EU 6210), łąk wilgotnych (zw. *Calthion* 37.25) i zmiennowilgotnych (zw. Molinion 37.3111) (EU 6410). Ocenia się, że na łąkach rajgrasowych występuje około 260 gatunków roślin. Stanowią one miejsce żerowania dla wielu gatunków ptaków. Obfitość kwitnących roślin naczyniowych sprawia, że występują tu liczne gatunki owadów. Łąki wiechlinowo-kostrzewowe posiadają niewielką wartość gospodarczą, stanowią natomiast ostoję dla wielu gatunków roślin związanych z ubogimi glebami. W skład runi łąkowej mogą wchodzić zarówno gatunki związane z acidofilnymi murawami (klasa *Nardo-Callunetea* 35.7), murawami psammofilnymi (klasa *Koelerio glaucae-Corynephoretea* 34.1), jak i z torfowiskami niskimi (rząd *Caricetalia nigrae* 54.4). Na łąkach wiechlinowo-kostrzewowych występuje około 120 gatunków roślin. Na powierzchni 100 m² notuje się zwykle około 20 gatunków roślin.
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Łąki rajgrasowe należą do zagrożonych typów siedlisk w Polsce. Obserwowane są dwa kierunki zmian w ich roślinności. Brak opłacalności produkcji rolnej w małych gospodarstwach powoduje zaprzestanie pielęgnacji użytków zielonych. Jej efektem jest zaprzestanie koszenia lub użytkowanie bez nawożenia. W jednym i drugim przypadku prowadzi to do zubożenia florystycznego zbiorowiska. W gospodarstwach o większym areale gruntów następuje intensyfikacja gospodarki na użytkach zielonych. Polega ona na zwiększeniu nawożenia, stosowaniu nowoczesnych metod zbierania siana (niższe koszenie), mechanizacji prac (ubijanie gleby) i prowadzeniu intensywnego wypasu. Rezultatem tych zmian jest ujednoczenie i ubożenie składu florystycznego łąk rajgrasowych. W ich runi dominują jeden lub dwa, często podsiewane, gatunki nitrofilnych traw – kupkówka pospolita, kostrzewa łąkowa *Festuca pratensis*, życica trwała *Lolium perenne*, życica wielokwiatowa *Lolium multiflorum*, perz właściwy *Elymus repens*. Istniejące obecnie tendencje zmian w polskim rolnictwie wskazują, że nadal będzie następowało scalanie gruntów i powstawanie dużych gospodarstw nastawionych na intensywną produkcję rolniczą. Zmniejszać się będzie liczba gospodarstw nastawionych na drogą produkcję drobnotowarową. Niebezpieczna jest również próba uproduktywiania porzuconych łąk poprzez ich zalesianie. Następstwem przebiegających procesów jest ginięcie wysoko wyspecjalizowanej grupy roślin związanych z ekstensywnie użytkowanymi łąkami świeżymi. Powstanie i trwanie zbiorowiska łąk wiechlinowo-kostrzewowych związane jest ze stosowaniem ekstensywnych form gospodarowania na łąkach. Zmiany na polskiej wsi przyczyniają się do eliminowania z krajobrazu małych gospodarstw stosujących tradycyjne formy gospodarowania. Zastępują je duże farmy, w których łąki zamieniane są na monokultury uprawnych traw o wysokiej produkcji biomasy i dużych wartościach paszowych. Warunki ekonomiczne sprawiają, że zmniejsza się liczba gospodarstw drobnotowarowych. Zróżnicowane metody gospodarowania na łąkach stosowane przez te gospodarstwa przyczyniały się zachowania dużej różnorodności biologicznej łąk w Polsce. Największym zagrożeniem dla istnienia charakterystycznego typu zbiorowiska jest likwidacja drobnych

- indywidualnych gospodarstw rolnych. Ich grunty zostaną wcielone do dużych, stosujących intensywne metody gospodarowania podmiotów lub będą zalesione. Rezultatem będzie likwidacja typu roślinności powstałej w wyniku stosowania przez wiele stuleci ekstensywnej formy gospodarowania.
- 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
7. 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe):
- 1) Charakterystyka: Otwarte mszary na skrajnie ubogich w związki odżywcze, bardzo kwaśnych i silnie wilgotnych torfach, zasilane wyłącznie lub niemal wyłącznie przez wody opadowe i przez to wybitnie uzależnione od cech klimatu. Lustro wody w złożu torfowym jest położone wyżej w stosunku do poziomu wody gruntowej w otoczeniu torfowiska. Zbiorowiska roślinne torfowisk wysokich budowane są przez bardzo nieliczną, ekologicznie bardzo wyspecjalizowaną grupę roślin, głównie torfowce, krzewinki, zielne byliny o trawiastym pokroju, sporadycznie gatunki krzewiaste i drzewiaste. Torfowiska wysokie cechuje makro- i mikromorfologiczne zróżnicowanie powierzchni złoża torfu i odpowiadające temu jakościowe i przestrzenne zróżnicowanie siedlisk i roślinności. Fito- cenozy należą do różnych klas zbiorowisk. Najbardziej torfotwórczy charakter mają specyficzne dla torfowisk wysokich zbiorowiska z klasy *Oxycocco-Sphagnetea*, porastające mikrosiedliska określane jako kępki. Narastanie złoża torfowego kończy się, gdy bilans wodny torfowiska (dopływ i odpływ) zostanie zrównoważony. Dla obszarów nizinnych właściwy jest podtyp 7110-1 Niżowe torfowiska wysokie. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Żywe torfowiska wysokie, akumulując materię organiczną w postaci torfu, trwale wiążą część węgla występującego w atmosferze w postaci dwutlenku, a także pierwiastki i związki organiczne zanieczyszczające atmosferę. Dodatkowo retencjonują ogromne ilości wody (w sfagnowych torfach jej zawartość dochodzi do 97%, tj. więcej niż np. w mleku). Poprzez parowanie znacząco modyfikują lokalny klimat, zwiększając wilgotność powietrza i łagodząc amplitudy jego temperatury. Ze względu na skrajne pod względem ekologicznym warunki siedliskowe są to biotopy wyjątkowo istotne dla zachowania różnorodności biologicznej na poziomie gatunkowym i ekosystemalnym. Występuje na nich wiele gatunków prawnie chronionych, rzadkich, zagrożonych wyginięciem, ponadto gatunki reliktowe, rosnące na granicy zasięgu geograficznego lub na oderwanych stanowiskach, wyspecjalizowane pod względem ekologicznym (np. torfowce, owadożerne rosiczki).
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Torfowiska wysokie, w tym wszystkie duże złoża typu bałtyckiego, od ponad 200 lat były planowo włączane do gospodarki, wskutek czego uległy i nadal podlegają radykalnym, niekorzystnym z przyrodniczego punktu widzenia przemianom. Z torfowisk bałtyckich całkowicie ustąpiło ich główne zbiorowisko torfotwórcze - *Sphagnetum fuscum*, co w znacznej mierze należy wiązać z oddziaływaniem człowieka. Na jego miejscu bardzo niewielki areal zajmuje roślinność mszarna o ograniczonej możliwości akumulacji torfu, dominują natomiast różne postaci bagiennych lub przesuszonych borów sosnowych. Stosunkowo lepiej wydaje się być zachowana roślinność małych torfowisk, często o powierzchni poniżej 5 ha, lecz dokładnych danych na ten temat brak. Łącznie aktualna powierzchnia żywych torfowisk szacowana jest na mniej niż 1% ich pierwotnego arealu, który stanowił 4,3% (około 545 km²) ogółu torfowisk w Polsce. Głównymi przyczynami zaniku siedlisk były i są melioracje odwadniające, zalesianie, ekstensywna i przemysłowa eksploatacja torfu, użytkowanie jako miejsc składowania śmieci i odpadów. Wszystkie te czynniki stanowią potencjalnie zagrożenie dla jeszcze żywych mszarów. W krajobrazie rolniczym oligotroficzne mszary narażone są na eutrofizację wskutek zmywu nawozów z pól (dotyczy to zwłaszcza strefy okrajka, ale efekt może przesunąć się w głąb torfowiska) oraz eutrofizację spowodowaną przez depozycję pylastych składników gleb mineralnych i dostawę związków azotu z powietrza. Nie można wykluczyć, że przekształcenia fitocenoz torfotwórczych w pewnym stopniu są związane ze zmianą termicznych cech klimatu, obserwowanych w ostatnim stuleciu lub też z osiągnięciem maksimum możliwości ich wzrostu w warunkach klimatycznych Polski (torfowiska typu bałtyckiego leżą tu na południowej granicy swego występowania).
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium

spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.

8. 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji:
 - 1) Charakterystyka: Torfowiska ombrotroficzne, na których nastąpiło zakłócenie naturalnej hydrologii złoża torfowego (przeważnie z przyczyn antropogenicznych), prowadząc do powierzchniowego wysuszenia torfu oraz zmiany składu gatunkowego lub utraty gatunków. Porastająca je roślinność w przewodzie składa się jeszcze ze składników typowych dla żywych torfowisk wysokich, lecz względna obfitość poszczególnych gatunków jest zróżnicowana. Hydrologiczna sprawność torfowiska może zostać przywrócona po zastosowaniu właściwych zabiegów i istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że ponowne osiedlenie się roślinności torfotwórczej nastąpi w okresie do 30 lat. Nie są wliczane do typu siedliska zajęte w przewodzie przez nagi torf, porośnięte przez wysiewane trawy lub inny rodzaj upraw oraz takie, na których roślinność torfowiskowa została całkowicie wyparta przez zwarty drzewostan. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Zdegradowane torfowiska wysokie w dalszym ciągu pełnią funkcję retencyjną wody, choć w porównaniu z torfowiskami żywymi jej ilość jest mniejsza. O wielkości retencji decyduje objętość zachowanego katotelm, tj. torfu, który pozostaje poniżej przeciętnego położenia lustra wody w torfowisku i jest w pełni wysycony wodą. Objętość ta maleje wraz postępującym osuszaniem złoża i wtórnym rozkładem torfu. Katotelm równocześnie magazynuje materię organiczną zawartą w torfie. Wtórna roślinność zdegradowanych torfowisk w części budowana jest przez gatunki wysokotorfowiskowe i z tego powodu w regionach, gdzie torfowiska wysokie są rzadkością i zostały prawie zupełnie zniszczone (np. w środkowej Polsce), ten typ siedliska stanowi ostoję dla pozostałości typowej dla nich flory, a także podtrzymuje różnorodność biologiczną na poziomie ekosystemalnym.
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Aktualnych danych liczbowych o powierzchni, jaką zajmuje siedlisko w skali kraju. Dane sprzed 30 lat wskazywały, że roślinność torfotwórcza na torfowiskach wysokich zajmowała zaledwie około 9% pierwotnej powierzchni. Pozostała jej część była porośnięta albo przez zbiorowiska leśne, albo roślinność zastępczą, która zupełnie nie nawiązywała do roślinności torfowisk. W obu przypadkach nie były to więc siedliska rokujące nadzieję na regenerację fitocenoz torfowiskowych. Na podstawie tendencji zagospodarowywania torfowisk wysokich w ostatnich dziesięcioleciach, presji na ich zalesianie, wydobywanie torfu, kontynuowania prac odwodnieniowych (nawet na torfowiskach objętych ochroną rezerwatową można twierdzić, że stan zachowania torfowisk o zaburzonej hydrologii generalnie pogorszył się i że część z nich z grupy możliwych do regeneracji przeszła do kategorii martwych złóż torfu, bez szansy na przywrócenie nawet półnaturalnych fitocenoz z udziałem gatunków torfowiskowych. Nierozpoznane jest potencjalne zagrożenie dla pozostałości torfowisk wysokich, jakie stwarza zanieczyszczenie atmosfery i dostawa nutrientów z powietrza. Doświadczenia z krajów Europy Zachodniej (np. Danii) wskazują, że intensywne hodowle bydła i trzody, prowadzone na skalę przemysłową, mogą być powodem niekorzystnych zmian we florze torfowisk wysokich, nawet jeżeli nie są one poddawane odwodnieniu. Również potencjalne zagrożenie w skali długofalowej stwarza udokumentowana tendencja zmian zachodzących w klimacie w kierunku jego ocieplenia i malejących opadów w okresie letnim.
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
9. 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*)
 - 1) Charakterystyka: Torfowiska rozwijające się przy powierzchni oligo- do mezotroficznych wód, o pośrednim typie zasilania, tj. korzystające z wody opadowej i w części również podziemnej lub powierzchniowej, porośnięte przez różnorodne torfotwórcze zbiorowiska roślinne, w formie kołyszących się na powierzchni wody kożuchów, pływających dywanów (pła), trzęsawisk, zbudowanych przez średnio wysokie i niskie turzyce, torfowce i mchy brunatne. Dla obszarów nizinnych właściwy jest podtyp 7140-1 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Siedlisko w skali kraju zajmuje znikomą powierzchnię, na poszczególnych stanowiskach areał fitocenoz wynosi od kilkudziesięciu do kilkuset m², rzadziej jest większy. Należy do grupy siedlisk skrajnych, dostępnych tylko dla nielicznej grupy gatunków o wąskiej skali ekologicznej.

- Siedlisko torfotwórcze, element kompleksów przestrzennych na poziomie krajobrazowym, miejsce występowania gatunków rzadkich, chronionych, zagrożonych, w tym z Polskiej Czerwonej Księgi (turzycy bagiennej *Carex limosa*, turzycy strunowej *Carex chordorrhiza*, wątlika błotnego *Hammarbya paludosa*, wełnianeczki alpejskiej *Baeotryon alpinum*, chamedafne północnej *Chamaedaphne calyculata*, brzozy karłowatej *Betula nana* - na jedynym stanowisku na niżu), gatunków reliktowych we florze kraju, rosnących na skraju geograficznego zasięgu lub na oderwanych stanowiskach.
- 3) Potencjalne zagrożenia: Siedlisko ustępujące wskutek 1) dawnych i kontynuowanych prac melioracyjnych do celów gospodarki leśnej i łąkarskiej, 2) eutrofizujących zmywów w krajobrazie rolniczym, 3) lokalnego wprowadzania ścieków i innych zanieczyszczeń bytowych, 4) prób uproduktywienia małych zbiorników wodnych lub przystosowania fragmentów silnie podtopionego okrajka do hodowli ryb, 5) zasypywania gruzem i innymi odpadami w sąsiedztwie rozbudowujących się miejscowości lub skupisk domków letniskowych. Względnie dobrze zachowane w otoczeniu leśnym, chociaż i tam zredukowane w wyniku powiększania terenu pod uprawy drzew. Dokładny bilans zmian przestrzennych i jakościowych trudny do stwierdzenia z powodu wyłącznie sporadycznych obserwacji, a także bieżących zmian wynikających z odstępowania od ekstensywnego wykorzystywania części terenów podmokłych.
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
10. 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*:
- 1) Charakterystyka: Stabilne i pionierskie zbiorowiska na wilgotnym nagim torfie lub czasami piasku, z gatunkami takimi, jak *Rhynchospora alba*, *R. fusca*, *Drosera rotundifolia*, *D. intermedia*, *Lycopodiella inundata*, zasiedlające odsłonięte powierzchnie na torfowiskach wysokich, a także erodowane w naturalny sposób przez sączącą się lub zamarzającą wodę miejsca na torfowiskach wysokich i wilgotnych wrzosowiskach oraz strefę zmian poziomu wody oligotroficznych zbiorników z brzegiem piaszczystym z nieznaczną domieszką torfiastego substratu. Zbiorowiska te są podobne i ściśle spokrewnione ze zbiorowiskami płytkich dolinek i torfowisk przejściowych. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Miejsce występowania rzadkich, zagrożonych i prawnie chronionych gatunków roślin, bardzo rzadki typ siedliska w krajobrazie naturalnym i kulturowym.
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Z uwagi na ogólne przekształcenia i zanikanie oligotroficznych siedlisk wilgotnych oraz znikomo mały areal zajmowany przez pionierskie zgrupowania gatunków i ich ekologiczną specyfikę siedlisko z pewnością traci stanowiska, ale skala zjawiska nie jest zbadana.
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
11. 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*):
- 1) Charakterystyka: Brzegi zbiorników wodnych, gytio-wiska i torfowiska typu niskiego na podłożu bardzo zasobnym w węglan wapnia oraz zasilane przez wody bogate w wapń, porośnięte przez fitocenozy szuwarowe, głównie z kłocią wiechowatą *Cladium mariscus*, często w kontakcie przestrzennym ze zbiorowiskami mszysto-niskoturzycowymi, z wybitnym udziałem roślin wapniolubnych, z których część może również stanowić składniki szuwaru kłociowego. W Polsce siedlisko ograniczone do niżu, na wschodniej granicy zasięgu geograficznego, bardzo rzadkie i na rozproszonych stanowiskach. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Naturalne zbiorowiska szuwarowe o charakterze torfotwórczym, produkujące bardzo dużą ilość biomasy akumulowanej w podłożu, przez co efektywnie przyczyniają się do szybkiego wypływania zbiorników. W dobrze zachowanym stanie bardzo istotne dla utrzymania krajowej i ponadkrajowej różnorodności biologicznej na wszystkich jej poziomach. Wysoki walor wynika także z rzadkości występowania w kraju, co w przypadku szuwaru kłodowego spowodowane

jest stosunkowo wysokimi wymaganiami termicznymi *Cladium* i wygasaniem jej zasięgu geograficznego w kierunku wschodnim. Na regionalnej liście gatunków ginących i zagrożonych na Pomorzu i w Wielkopolsce *Cladium mariscus* ma status taksonu rzadkiego. Szuwar z *Carex buxbaumii* jest znacznie rzadszy od szuwaru kładowego, a sam gatunek umieszczony na ogólnopolskiej czerwonej liście jako takson narażony (V), w Wielkopolsce wymarty (Ex), a na Pomorzu wymierający (E). Zespół *Schoenetum nigricantis* jest jednym z najrzadszych zbiorowisk w Polsce i występuje na oderwanych stanowiskach w stosunku do zwartego zasięgu obejmującego Europę Zachodnią, a sam gatunek umieszczony jest w Polskiej Czerwonej Księdze. Rangę biotopu podnoszą skompleksowane z szuwarami kładowymi zbiorowiska roślinne torfowisk węglanowych (7230), kalcyfilnych odmian łąk trzęślicowych (7240) i oczek wodnych ze zbiorowiskami ramienic (3140), obfitujące w rzadkie i chronione gatunki roślin. Bogata awifauna: czajka *Vanellus vanellus* (łęgowa na łąkach, niekiedy zajmuje podmokłe wypaleniska), bekas kszyc *Galinago galinago* (łęgowy), brodziec krwawodzioby *Tringa totanus* (na podmokłych łąkach i wypalonych kłociowiskach), brodziec leśny *Tringa glareola*, rycyk *Limosa limosa* (łęgowy na łąkach, niekiedy zajmuje podmokłe wypaleniska), kulik wielki *Numenius arquata* (łęgowy), rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus* (łęgowa).

- 3) Potencjalne zagrożenia: Regres szuwaru kładowego w skali długookresowej ma charakter powszechny i następuje wskutek naturalnych procesów zachodzących w toku ewolucji zbiorników wodnych i terenów podmokłych. Współcześnie na obszarze Polski *Cladium mariscus* występuje tylko w położeniach przyjeziornych lub w podmokłych obniżeniach terenu. W przeszłości, jak wskazują na to badania paleobotaniczne, kłoc była pospolitym składnikiem roślinności szuwarowej w dolinach rzek i pradolinach, które dzisiaj są wypełnione głębokimi torfami. Obecne zmiany zachodzące w areale i roślinności torfowisk nakredowych wynikają przede wszystkim z oddziaływania antropogenicznego. Zarejestrowane dotąd tendencje to przede wszystkim zmniejszenie się areалу i zanik stanowisk fitocenozy szuwaru kładowego, co jest wynikiem osuszania terenów bagiennych i zmian poziomu wody w skali lokalnej lub wielkoprzestrzennej (powstawanie lejów depresyjnych). Niszcząco działa również zalesianie, wypalanie, intensywne wydeptywanie i wypasanie, prowadzone w miejscach uprzednio osuszonych. Ogólny bilans zmian powierzchniowych jest trudny do określenia, redukcja lokalnych stanowisk może przekraczać połowę dawnego areалу. W odniesieniu do szuwaru z *Carex buxbaumii* rozpoznane dotąd tendencje są bardzo podobne - na stanowisku na Nizinie Szczecińskiej (okolice jez. Miedwie) w ciągu około 35 lat powierzchnia tego szuwaru uległa zmniejszeniu z około 1000 m² do około 50 m². Generalnie siedlisko jest zagrożone z powodu bardzo niewielkiej powierzchni, jaką łącznie zajmuje w skali kraju, znikomego areалу części stanowisk (nawet poniżej 1 ha) i ich rozproszenia. W otoczeniu intensywnie użytkowanym rolniczo lub łąkarsko może ulec przeżyźnieniu i zanieczyszczeniu chemicznymi środkami ochrony roślin.
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
12. 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk:
- 1) Charakterystyka: Mezo- i mezo-oligotroficzne, słabo kwaśne, neutralne i zasadowe młaki, torfowiska źródłkowe i przepływowe typu niskiego, zasilane przez wody podziemne, zasobne lub bardzo zasobne w zasady, porośnięte przez różnorodne, geograficznie zróżnicowane, torfotwórcze zbiorowiska mszysto-niskoturzycowe (mechowiska), w części z wybitnym udziałem gatunków wapniolubnych, w tym rosnących poza zwartym zasięgiem geograficznym lub w pobliżu jego skraju. W Polsce występują w niższych położeniach górskich i na wyżynach oraz na niżu, głównie w jego północnej części. Na obszarach nizinnych występuje podtyp 7230-3 Torfowiska źródłkowe i przepływowe Polski północnej. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Wybitnie torfotwórcze ekosystemy, regulują i stabilizują przepływ wody w dolinach cieków. Miejsca bytowania ponad 400 gatunków roślin naczyniowych i około 80 gatunków mchów, ponad 60 gatunków prawnie chronionych, zagrożonych, ujętych w czerwonych księgach i listach, ponadto taksonów reliktowych we florze Polski.
 - 3) Potencjalne zagrożenia: W skali ogólnej regres areálu siedliska wskutek wielowiekowych zaburzeń warunków hydrologicznych, intensyfikacji gospodarki łąkarskiej na terenach lepiej dostępnych kosztem wycofywania się z obszarów mniej dogodnych do stosowania ciężkiego sprzętu. Niekoszono mechowiska przy trwale obniżonym poziomie wody szybko zarastają zbiorowiskami krzewiastymi

i leśnymi. Tylko w warunkach podpiętrzenia poziomu wody może spontanicznie zachodzić regeneracja roślinności mechowiskowej. Na silnie przesuszonych kopułach torfowisk źródłiskowych mineralizacja torfu i inwazja roślinności nitrofilnej. Powszechnym zagrożeniem jest budowa zbiorników wodnych, głównie stawów rybnych i zalewanie dolin, co prowadzi do całkowitego i nieodwracalnego zniszczenia biotopu. Przemiany topografii torfowisk w wyniku ingerencji człowieka prowadzą do powstawania obszarów o zahamowanym odpływie, gdzie gromadzą się kwaśne wody opadowe. Prowadzi to do rozwoju roślinności kwaśnych młak i przyspieszenia rozwoju pospolitych zbiorowisk mszarnych (np. *Sphagnum fallax*). Potencjalne zagrożenia: budowa szlaków komunikacyjnych (szos, torów kolejowych) przecinających duże kompleksy torfowisk przepływowo-tych, regulacja cieków, budowa zbiorników retencyjnych w dolinach rzek.

- 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
13. 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*):
- 1) Charakterystyka: Lasy dębowo-grabowe nizin środkowoeuropejskich. Według pierwotnej definicji jednostka ta obejmowała tylko grądy tzw. środkowoeuropejskie, należące do zespołu *Ga-Ho-Carpinetum*, jednak w związku z akcesją do Unii Europejskiej 10 nowych krajów rozciągnięta została także na podobne lasy dębowo-grabowe i lipowo-dębowe Europy Środkowo-Wschodniej i Wschodniej. Na niżu występuje podtyp 9170-1 Grąd środkowoeuropejski (*Gaiio-Carpinetum*). Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Znaczenie ekologiczne: Grąd środkowoeuropejski na żyznych siedliskach w Polsce zachodniej i środkowo-zachodniej występuje poza zasięgiem buczyn, dominującym - przynajmniej potencjalnie - typem ekosystemu leśnego. W konsekwencji jest on podstawową ostoją eutroficznych gatunków lasowych. W grądach tego typu skupia się np. znaczna część polskiej populacji brekinii *Sorbus torminalis*, a także stanowiska rzadkiej w zachodniej Polsce lilii złotogłów *Lilium martagor*. Możliwe, choć nieczęste, jest także występowanie w grądach obuwika *Cypripedium calceolus*. Również liczba gatunków mszaków, porostów i grzybów związanych z grądem należy do najwyższych, po części zresztą dlatego, że np. w Wielkopolsce najstarsze i najbardziej naturalne lasy reprezentują właśnie ekosystem grądu. Jak i w większości innych typów lasu, największa różnorodność biologiczna, zwłaszcza roślin zarodnikowych, jest związana ze starymi drzewostanami. Nawet zniekształcone płyty grądu, o ile zostaną wyłączone z użytkowania gospodarczego i o ile pojawią się w nich liczniej martwe drzewa, mogą w krajobrazie Wielkopolski stać się ostojami np. cennych gatunków mszaków.
 - 3) Potencjalne zagrożenia: Grądy są typem ekosystemu leśnego, który w wyniku historycznej działalności człowieka utracił na ziemiach polskich chyba największą część swojego pierwotnego areалу. Przyczyniła się do tego wyjątkowa przydatność siedlisk grądowych do rolnictwa i osadnictwa, co doprowadziło do ich znacznego odlesienia. Nie bez znaczenia był fakt, że siedliska grądów umożliwiały uprawę, w ramach gospodarki leśnej, niemal wszystkich mogących występować w Polsce gatunków drzew, co sprawiło, że znaczna część lasów tego typu została zamieniona na leśne zbiorowiska zastępcze, np. z drzewostanami sosnowymi. Współcześnie proces ubytku areálu grądów został w znacznym stopniu zahamowany. Gospodarka leśna nie zastępuje też już grądów zupełnie obcymi siedliskowo drzewostanami. Wciąż jednak w wielu przypadkach wprowadza ona zniekształcenia w naturalnych składach gatunkowych tych ekosystemów, np. dążąc do wprowadzania sosny na grądowych siedliskach lasu mieszanego czy buka i jaworu poza granicami ich naturalnych zasięgów. Nieuchronnym skutkiem gospodarki leśnej są też zmiany jakościowe: upraszczanie struktury wiekowej i przestrzennej grądów, a także zmiany relacji pomiędzy budującymi ich drzewostanami gatunkami, np. w wyniku preferowania dębu, a w niektórych lasach na pd. Polski - także jodły.
 - 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
14. 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion roboli-petraeae*):

- 1) Charakterystyka: Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje ubogie lasy dębowe z acydofilnym runem, typowe dla strefy wpływów klimatu atlantyckiego, występujące w Polsce w zachodniej części kraju. W klasyfikacji siedlisk leśnych kwaśne dąbrowy występują na siedliskach BMśw, BMw, LMśw, LMw, a w południowo-zachodniej części kraju mogą występować także na analogicznych siedliskach wyżynnych. *Siedliskowe Podstawy Hodowli Lasu* wyróżniają dla tego ekosystemu typy lasu: bukowo-dębowy bór mieszany świeży, dębowy bór mieszany świeży, brzoźowo-dębowy bór mieszany świeży, bukowo-dębowy bór mieszany wilgotny, brzoźowo-dębowy bór mieszany wilgotny (nie uwzględniając faktu, że niekiedy kwaśne dąbrowy występują również na siedlisku lasu mieszanego). Nadmorska postać kwaśnych dąbrów (pomorski las brzoźowo-dębowy) ma bardzo zmienną fizjonomię: w jej drzewostanie zmienne są proporcje występowania sosny, brzozy, dębów i buka. Przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych zmianą Studium.
 - 2) Potencjalne zagrożenia: Ekosystemy kwaśnych dąbrów mogą z powodzeniem funkcjonować bez pomocy człowieka, choć nie potrafimy wówczas dokładnie przewidzieć kierunku ich przemian. Jednak, w kilku obiektach w środkowej Europie, gdzie dąbrowy są od kilkudziesięciu lat biernie chronione (w Polsce np. rezerwat „Dąbrowy Krzymowskie” w woj. zachodniopomorskim, dąbrowa na półwyspie jeziora Ostrowiec w Drawieńskim Parku Narodowym), znajdują się one obecnie we właściwym stanie ochrony. Doświadczenia te sugerują, że ochrona bierna jest w wielu wypadkach dobrym sposobem ochrony kwaśnych dąbrów. Bez większej szkody dla stanu siedliska przyrodniczego można także dopuścić zrównoważoną i planową gospodarkę leśną w dąbrowach, pod warunkiem, że: przyjęte składy gatunkowe odpowiadają składom typowym dla dąbrów, nie powodując ani wzrostu udziału sosny, ani sztucznego wzbogacenia w gatunki liściaste typowe dla siedlisk eutroficznych, rębnie prowadzi się z wyłączeniem cięć zupełnych; za pomocą cięć częściowych lub stopniowych, nie wprowadza się obcych ekologicznie i geograficznie gatunków drzew (dotyczy także m.in. świerka, jodły, modrzewia), eliminowane są inwazyjne gatunki obce, jak np. dąb czerwony, czeremcha amerykańska, zachowane są wszystkie stare, grube, dziuplaste, próchniejące, zamierające i martwe dęby. Trzeba tu zauważyć, że postulat stosowania docelowych składów gatunkowych typowych dla dąbrowy jest znacznym odstępstwem od dotychczasowych zasad gospodarki leśnej. Oznacza on bowiem, że na siedliskach „boru mieszanego świeżego” należałoby w wielu sytuacjach dążyć do hodowli drzewostanów liściastych (dębowych), a nie mieszanych, a tym bardziej zdominowanych przez sosnę. Unaturalnienie dąbrów, mających nawet właściwy skład gatunkowy drzewostanów, wymaga zwykle ich „postarzenia” i odtworzenia zasobów drzew próchniejących, zamierających i martwych oraz rozkładającego się drewna. Elementy te mają kluczowe znaczenie dla wielu gatunków będących istotnym składnikiem różnorodności biologicznej, a związanych z dąbrowami. Oceny niektórych wskaźników struktury i funkcji można poprawić działaniami ochronnymi, np. eliminuj c w trzebieżach gatunki obce ekologicznie lub geograficznie. Dąbrowy zniekształcone mogą podlegać unaturalniającej przebudowie, polegającej na eliminacji gatunków iglastych (sosna, świerk) i ewentualnym wprowadzaniu dęba. Można jednak także - np. w przypadku zniekształceń, polegających na nadmiarze starych sosen w drzewostanie, z powodzeniem pozostawiać unaturalnianie się dąbrów procesom naturalnym, nawet gdyby miało to trwać dłużej. Decyzje w takich przypadkach powinny brać pod uwagę także np. znaczenie biocenotyczne starych sosen. W drzewostanach dębowych zdarza się wzmożone wydzielanie się drzew wskutek masowego rozwoju opieńków. Może to doprowadzić do zmian w strukturze drzewostanu. Nie jest jasne, czy usuwanie porażonych dębów spowalnia gradację; jak dotąd nie ma też dowodów by opieńki mogły doprowadzić do całkowitego zniszczenia drzewostanu. Początkowe etapy tego procesu zwykle poprawiają strukturę siedliska 9190, przez odtwarzanie zasobów rozkładającego się drewna (o ile oczywiście zostanie pozostawione na gruncie) i różnicowanie struktury wiekowo-przestrzennej. Występujące na znacznych powierzchniach kwaśne dąbrowy zniekształcone przez preferowanie sosny w dawniejszej gospodarce leśnej, wymagałyby unaturalniającej przebudowy, polegającej na usuwaniu z nich sosny.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.
15. 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe):
- 1) Charakterystyka: Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje nadrzeczne lasy: olszynki olszy szarej, olszowe, jesionowe, wierzby białej i kruchej oraz topoli białej i czarnej. Występują one w całej Polsce,

przy czym miejscami są reprezentowane przez rozmaite podtypy. W obrębie obszaru występuje podtyp 91E0-3 Nizowy łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Al-netum* oraz podtyp 91E0-4 Źródłiskowe lasy olszowe na niżu (grupa niejednorodna fitosocjologicznie, zbiorowiska ujmowane jako *Cardamino-Alnetum glutinosae* lub źródłiskowe podzespoły *Fraxino-Alnetum*) W sąsiedztwie obszaru nr 4B objętego zmianą Studium potencjalnie możliwe jest występowanie przedmiotowego siedliska przyrodniczego w obrębie gruntów leśnych w strefie brzegowej Jeziora Górskiego (drzewostany olszowe).

- 2) Znaczenie ekologiczne: Siedliska nizinnych lasów jesionowo-olszowych z dobrze zachowanym stanem pokrywy roślinnej ocalały jedynie w postaci fragmentów, na niewielkich odcinkach dolin małych rzek i strumieni. Najlepiej zachowane fitocenozy odnaleźć można w obrębie większych kompleksów leśnych. łągi jesionowo-olszowe są stałym składnikiem krajobrazów dolin niewielkich rzek i strumieni na nizinach, stanowiąc zwykle bezpośrednie sąsiedztwo cieków wodnych. Mogą one wpływać na funkcjonowanie ekosystemu cieków, stanowiąc np. barierę biogeochemiczną dla spływów z otoczenia, ale i np. źródło owadów zjadanych przez faunę wodną, źródło drzew przewracających się w nurt cieków i modyfikujących jego morfologię; korzenie nadbrzeżnych olsz kształtują brzeg cieków. Lasy tego typu stabilizują stosunki wodne i są jednym z elementów decydujących o naturalnej retencji wód. łągi omawianego typu mogą występować jako jeden z elementów kompleksu lasów łągowych w dolinach dużych rzek nizinnych, mającego kapitalne znaczenie dla ochrony rodzimej awifauny. Dobrze zachowane łągi jesionowo-olszowe należą do jednych z bogatszych florystycznie i faunistycznie zbiorowisk w Europie. Rośnie tutaj szereg rzadkich i chronionych roślin. Są to m.in.: pióropusznik strusi *Maftuecia struffhiopteris*, skrzyp olbrzymi *Equisetum telma-teia* i porzeczka czarna *Ribes nigrum*. Opisany typ biotopu źródłiskowych lasów olszowych ma znaczenie jako składnik całych kompleksów źródłiskowych. Wy pływy wód podziemnych są siedliskami specyficznej i unikatowej flory roślin zarodnikowych i fauny bezkręgowców (chruściki, wypławki), a olszyna otaczająca źródła jest ważnym elementem kształtującym warunki w tych biotopach. Jako roślinna pokrywa torfowisk źródłiskowych, olszyny wpływają na zachowanie i funkcjonowanie tych unikatowych układów ekologicznych.
- 3) Potencjalne zagrożenia: W skali kraju łągi jesionowo-olszowe nie są zbiorowiskiem zagrożonym pod względem arealu ich występowania. Powierzchnia lasów tego typu w Polsce pozostaje stabilna bądź nawet wykazuje wzrost w wyniku zalesiania oraz samorzutnego zarastania porzuconych wilgotnych łąk. Istotnym zagrożeniem może być jednak utrata cech jakościowych ekosystemu. W wielu częściach Polski powszechne jest przesuszenie ekosystemów łągowych, będące efektem ogólnego obniżenia poziomu wód gruntowych, przyspieszonej erozji w głąb cieków (np. w wyniku ich regulacji), obniżania się bazy hydrologicznej cieków czy obniżenia zasilania cieków wodami podziemnymi. Zagrożenia te są poważne i dotyczą znacznej części łągów jesionowo-olszowych w Polsce. Przeciwdziałanie jest jednak zwykle bardzo trudne, ponieważ wymaga uwzględnienia wielu czynników w rozległej skali przestrzennej, tzn. - zwykle - zintegrowanego planowania ochrony w skali całych zlewni. Zagrożeniem dla udziału jesionu w drzewostanie łągów może się okazać powszechnie obserwowane ostatnio zjawisko chorobowego zamierania jesionu. Jego przyczyny nie są do końca jasne, najbardziej wrażliwe są jednak drzewostany na siedliskach sztucznie przesuszonych. Niemal wszystkie płaty łągów jesionowo-olszowych mają strukturę dość młodych lasów gospodarczych i zaznacza się w nich ujednoczenie struktury wiekowej. Drzewostany starsze niż 100 lat należą na tym siedlisku do skrajnych rzadkości. Tymczasem dopiero w takich drzewostanach mogłaby się rozwinąć pełnia związanej z łągami różnorodności biologicznej. Zwykle brakuje też martwych drzew i rozkładającego się drewna, a dla niektórych gatunków (np. dzięcioł biało grzbiety) te mikrobiotopy mają kluczowe znaczenie. Przemiany i zagrożenia olszyn źródłiskowych postrzegać trzeba na tle przemian i zagrożeń całych kompleksów źródłiskowych, których są elementem. Mimo że w skali kraju areal olszyn tego typu nie spada, a nawet, w wyniku sukcesji na porzuconych łąkach, może wykazywać trend wzrostowy, niepokojąca jest powszechność procesów erozyjnych na źródłiskach. Mogą one doprowadzić do fizycznego zniszczenia większości torfowisk źródłiskowych, niszcząc tym samym miejsce dla olszyn. Innym poważnym zagrożeniem są zmiany krążenia wód podziemnych, mogące skutkować np. zanikiem niektórych źródeł, a tym samym zmianą charakteru związanych z nimi olszyn. Zmiany te są trudno przewidywalne i trudno im przeciwdziałać, czynnik powodujący zmianę wydajności źródeł może być bowiem odległy od nich w przestrzeni i czasie; zanik wypływu wody może np. być reakcją na zmiany stosunków wodnych, jakie zaszły w odległości kilku kilometrów i kilkadziesiąt lat temu. Tylko w niewielu miejscach rozpoznano choćby ramowo funkcjonowanie podziemnych systemów hydrologicznych - jednym z takich obiektów są np. „Staniszewskie Źdroje” na Kaszubach, gdzie udowodniono metodami hydrogeologicznymi zależność wydajności źródeł od stanu położonych na wysoczyźnie torfowisk. Lokalnym, choć istotnym zagrożeniem dla źródeł, a więc i dla związanych z nimi lasów, może być ujmowanie wód źródłiskowych i odprowadzanie ich rurociągami, np. na potrzeby stawów rybnych.

- 4) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego siedliska nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chronione siedlisko przyrodnicze poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowe siedlisko.

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” są następujące gatunki roślin:

1. 1614 Pęczyna błotna (*Apium repens*):

- 1) Siedliska: Zróznicowanie florystyczne zbiorowisk z udziałem *A. repens* odpowiada zmienności zajmowanych siedlisk. Na siedliskach krótkotrwanie zalewanych i podłożu bogatym w substancje organiczne jest składnikiem niskich muraw zalewowych ze związku *Agropyro-Rumicion crispi* (rzęd *TriloUo fra- giferae-Agrostietalia stoloniferae*, klasa *Molinio-Arrhena- theretea*), w których towarzyszą mu m.in.: mietlica rozłogowa *Agrostis stolonifera*, pięciornik gęsi *Potentilla anserina*, jaskier rozłogowy *Ranunculus repens* oraz ostrzew spłaszczony *Blysmus compressus*. W strefie długotrwałego zalewu, na podłożu zwykle zamulonym, piaszczysto-żwirowym, wchodzi w skład pionierskich zbiorowisk należących do związku *Elatini-Eleocharition ovatae* (rzęd *Cyperetalia fusci*, klasa *isoeto-Nanojuncetea*), towarzysząc takim gatunkom, jak: cibora brunatna *Cyperus fuscus*, sit dwudzielny *Juncus bufonius* i ponikło igłowe *Eleocharis acicularis*. Fitocenozy z udziałem *A. repens* często tworzą drobnopowierzchniowe kompleksy z umiarkowanie nitrofilnymi zbiorowiskami terofitów letnich z klasy *Bidentetea tripartiti*.
- 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – Większość stanowisk *A. repens* znajduje się w bliskim sąsiedztwie małych miejscowości. Rośliny narażone są na niszczenie bezpośrednie (niezamierzone) przez mieszkańców pobliskich wsi, „dzikie” obozowiska oraz modernizację i rekreacyjną zabudowę brzegów (szczególnie nad jeziorami Pojezierza Gnieźnieńskiego). Zagrożenie występuje także w związku z sukcesją roślinności makrofitycznej, łąkowej, a nawet leśnej, wynikającą między innymi z zaprzestania ekstensywnego wypasu (Chmiel, Jackowiak 2001).
- 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego gatunku nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowy gatunek.

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” są następujące gatunki zwierząt:

1. 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*:

- 1) Siedliska: Siedlisko – 3110 - jeziora lobeliowe, 3130 - brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea, isoeto-Nanojuncetea*, 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*, 3160 - naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 3260 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*, 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6510-1 - łąka rajgrasowa (owsicowa) (*Arrhenatheretum elatioris*), 6510-2 - łąka z wiechliną łąkową i kostrzewą czerwoną (zbiorowisko *Poa pratensis-Festuca rubra*), 7110* - torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7120 - torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji.
- 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – zagrożenia dla kumaka nizinnego są podobne, jak dla innych gatunków płazów. Główne zagrożenie to zanik miejsc odpowiednich do rozrodu: osuszanie mokradel, likwidacja starorzeczy i regulacja rzek, sypanie wałów ograniczających okresowe wylewy, zasypywanie małych przydomowych sadzawek. W związku z opisanym dynamicznym charakterem przestrzennej struktury populacji kumaków nizinnych, w przypadku tego gatunku szczególnie groźna jest także fragmentacja krajobrazu i powstawanie barier utrudniających lub uniemożliwiających dispersję osobników i kolonizowanie nowo powstających zbiorników. Niekorzystny wpływ na populacje kumaków i innych płazów ma praktyka zarybiania drobnych zbiorników wodnych. Na wczesnym etapie rozwoju zarodki kumaków i wylęgłe ze skrzeku kijanki są bezbronne. Wprowadzenie ryb może w krótkim czasie doprowadzić do zagłady populacji tych płazów. Krzyżowanie się kumaków nizinnego i górskiego jest zjawiskiem naturalnym i nie stanowi zagrożenia. Jak wskazują długoletnie badania i dane historyczne, strefa ich hybrydyzacji jest wąska i stabilna. Wzajemne przenikanie genów z jednego gatunku do drugiego jest w niej wybitnie ograniczone, toteż gatunki zachowują swoją tożsamość. Strefę tę charakteryzuje niezrównane bogactwo genotypów powstałych w wyniku wielopokoleniowych krzyżówek, jest więc cennym laboratorium do badań nad powstawaniem gatunków (specjacja) i powinna podlegać szczególnej ochronie. Polska populacja tego gatunku w całości nie jest obecnie zagrożona,

- jednak populacje lokalne, na terenach o intensywnej działalności człowieka, mają nikle szanse przetrwania bez podjęcia kroków zaradczych.
- 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – w granicach obszarów opracowania potencjalnie możliwe jest występowanie siedlisk przyrodniczych istotnych dla zachowania gatunku w obrębie istniejących użytków zielonych – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować bezpośrednie i pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów.
2. 1337 Bóbr europejski (*Castor fiber*):
 - 1) Siedliska: Siedlisko – 1150* - zalewy i jeziora przymorskie (laguny), 3110 - jeziora lobeliowe, 3140 - twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea* 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* 3160 - naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3260 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranuncuilion fluitantis*, 3270 - zalewane muliste brzegi rzek, 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Moiinion*), 6430 - ziołorośla górskie (*Adenostyilion alliariac*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convoivuietaiia sepium*), 6440 - łąki selernicowe (*Cnidion dubii*), 7110* -torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe). 7120 -torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 7210* - torfowiska nakredowe (*Ciadium mariscus*, *Cari- cetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk 91D0* - bory i lasy bagienne, 91E0* - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Saiicetum albo-fragiis*, *Popuietum aibae*, *Aine-nion giutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91F0 - łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Fica-rio-Uimetum*).
 - 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – Polska populacja bobrów nie jest zagrożona w swym istnieniu. Pewne zagrożenie stanowi kłusownictwo występujące w Polsce i w innych krajach. Ponadto ludzie zabijają bobry wyrządzające szkody, podpalają ich żeremia i rozbierają tamy. Bobry padają ofiarami wypadków. Są rozjeżdżane na szosach i torach kolejowych. Wysoki stan wody może także powodować upadki bobrów. Straty zimowe wynikają głównie z uwięzienia pod lodem. Sporadycznie zdarza się zabicie bobra przez padające, ścięte drzewo. W warunkach dużego zagęszczenia populacji upadki mogą być rezultatem walk o terytorium. Przyczynami ograniczania liczebności bobrów są ponadto: wyrąb lasów i ubożenie bazy pokarmowej bobrów, osuszanie bagien, rabunkowa gospodarka wodna i inne formy antropogenicznej degradacji stanowisk bobrowych, intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej, a także nasilenie turystyki wodnej, a w konsekwencji płoszenie i nękanie bobrów. Zdarzają się również przypadki chwytania bobrów w sieci rybackie.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – w granicach obszarów opracowania potencjalnie możliwe jest występowanie siedlisk przyrodniczych istotnych dla zachowania gatunku w obrębie istniejących użytków zielonych – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować bezpośrednie i pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów.
 3. 1149 Koza pospolita (*Cobitis taenia*):
 - 1) Siedliska: 3140 - twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea* 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* 3260 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis* 3270 - zalewane muliste brzegi rzek.
 - 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – Nigdy nie miała gospodarczego znaczenia. Czasami była używana jako przynęta na ryby drapieżne. Mięso kozy jest suche i niezbyt smaczne. W związku z ochroną gatunkową jej egzystencja w Polsce wydawała się niezagrożona, a ryzyko wyginięcia oceniane było jako możliwe w „średnio” odległej przyszłości. Wykazana mała liczba czystych populacji ryb tego gatunku wskazuje jednak na konieczność zintensyfikowania działań w celu ich ochrony. Zanieczyszczenia wód, przebudowa rzek, degradacja naturalnego środowiska są bezpośrednimi przyczynami zanikania kozy na terenie jej naturalnego rozsiedlenia.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego gatunku nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowy gatunek.
 4. 1083 Jelonek rogacz (*Lucanus cervus*):
 - 1) Siedliska: Subatlantyckie i środkowoeuropejskie lasy dębowe i dębowo-grabowe *Carpinion betuli*

- (grądy), 9170 - Lasy dębowo-grabowe *Galio-Carpinetum* (grądy) (poszerzone o propozycję *Mixed lime-oak-hornbeam forest [Tilio-Carpinetum]*), 9190 - Stare acidofilne dąbrowy z *Quercus robur* na piaszczystych równinach, 91FO - Nadrzeczne lasy mieszane z dębem *Quercus robur*, *Ulmus laevis* i *Ulmus minor*, jesionem *Fraxinus excelsior* lub *Fraxinus angustifolia*, występujące wzdłuż dużych rzek (*Ulmion minoris*).
- 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – Nie prowadzono szczegółowych badań odnośnie znaczenia czynników oporu środowiska w ograniczaniu liczebności omawianego gatunku. Ze strony człowieka, poza handlem okazami i kolekcjonerstwem, głównym zagrożeniem jest dominująca w naszym regionie intensywna gospodarka leśna. Stosowane w drzewostanach tzw. zabiegi sanitarne i pielęgnacyjne (usuwanie drzew martwych i zamierających, niekiedy też leżących większych konarów czy pniaków) sprawiają, że zanika baza lęgowa tego gatunku. Prowadzi to do nieraz bezpowrotnego ustępowania jelonka rogacza z zasiedlanych kiedyś stanowisk.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – w granicach obszarów opracowania potencjalnie możliwe jest występowanie siedlisk przyrodniczych istotnych dla zachowania gatunku w obrębie istniejących użytków zielonych – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować bezpośrednie i pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów.
5. 1355 Wydra (*Lutra lutra*):
- 1) Siedliska – 1150* - zalewy i jeziora przymorskie (laguny), 1160 - duże płytkie zatoki 3110 - jeziora lobeliowe, 3140 - twarowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3240 - zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (*Salici-Myricarietum* część – z przewagą wierzby), 3260 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis* 7210* -torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), 7230 - górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.
 - 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – badania hodowli wydr w warunkach zamkniętych wykazały, że gatunek ten jest bardzo odporny na działanie różnych czynników chorobotwórczych. Musi jednak codziennie pobierać odpowiednie porcje pożywienia. Dlatego długotrwałe i ostre zimy mogą przyczynić się do znacznej redukcji liczebności populacji tego gatunku. Przemieszczające się wtedy wydry mogą być łatwiej likwidowane na stawach hodowlanych przez kłusowników i psy, a także przechodząc przez szlaki komunikacyjne ginąć, pod kołami pojazdów. W okresie całego roku wydry giną w różnych sieciach rybackich. Brak ryb w śródleśnych rzekach oraz likwidacja bagien są głównymi czynnikami ograniczającymi liczebność wydry w Polsce. Przeprowadzone w latach 1979-1998 badania wykazały, że najwięcej wydr ginie na drogach i w sieciach rybackich. Z ogólnej liczby zarejestrowanych 282 przypadków śmierci 33,3% spowodowane były przejechaniem przez pojazdy, w sieciach rybackich utopiło się 29,1% osobników, 14,5% zginęło w wyniku kłusownictwa, 7,5% zostało zagryzionych przez psy, 2,4% znaleziono w jeziorach po roztopieniu pokrywy lodowej. Poza tym 3 osobniki zginęły w mnichach na stawach hodowlanych oraz jedna na łące przy wypalaniu trawy.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – w granicach obszarów opracowania potencjalnie możliwe jest występowanie siedlisk przyrodniczych istotnych dla zachowania gatunku w obrębie istniejących użytków zielonych – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować bezpośrednie i pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów.
6. 1060 Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*):
- 1) Siedliska – gatunek związany ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz różnymi środowiskami okrajkowymi w dolinach rzek [6430, 6410, 7230, 91EO]. Preferuje tereny nadwodne oraz obrzeża rowów melioracyjnych. W ostatnich latach coraz częściej obserwowany w środowiskach suchszych, w tym także ruderalnych. Związane jest to ze składaniem jaj na innych gatunkach szczawiu rosnących w takich miejscach.
 - 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – trudno wskazać czynniki, które mogłyby poważnie zagrozić gatunkowi w najbliższej przyszłości. Pewnym zagrożeniem dla gatunku mogą być melioracje i osuszanie terenów podmokłych, gdzie występuje najliczniej (Dąbrowski & Krzywicki, 1982). Niemniej możliwość zasiedlania środowisk suchszych pozwala na znaczne zredukowanie tego zagrożenia.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – w granicach obszarów opracowania potencjalnie możliwe jest występowanie siedlisk przyrodniczych istotnych dla zachowania gatunku w obrębie istniejących użytków zielonych – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować bezpośrednie i pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych

- w granicach wskazanych obszarów.
7. 1084 Pachnica dębowa (*Osmoderma eremita*):
 - 1) Siedliska – 9190 - Stare acidofilne dąbrowy z *Quercus robur* piaszczystych równinach, 91FO - Nadrzeczne lasy mieszane z dębem *Quercus robur*, *Ulmus laevis* i *Ulmus minor*, jesionem *Fraxinus excelsior* lub *Fraxinus angustifolia*, występujące wzdłuż dużych rzek (*Ulmion minoris*), 91I0 - Eurosyberyjskie dąbrowy stepowe (światliste dąbrowy).
 - 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – główne potencjalne zagrożenia dla tego gatunku związane są z działalnością człowieka. Wynikają one przede wszystkim z intensywnej eksploatacji lasów połączonej z eliminowaniem w ramach zabiegów sanitarnych drzew martwych i zamierających. W środowiskach antropogenicznych, jak parki i zadrzewienia, głównym zagrożeniem jest czyszczenie dziupli w ramach tzw. leczenia drzew i usuwanie całych drzew z próchnowiskami ze względów bezpieczeństwa. Gatunek ten posiada niewielkie zdolności migracyjne i przeprowadzanie tego typu zabiegów na większym obszarze grozi zablokowaniem możliwości rozprzestrzeniania się i, w dalszej perspektywie, zanikiem lokalnej subpopulacji z powodu braku zdalnych do jego rozwoju siedlisk w najbliższym sąsiedztwie.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego gatunku nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowy gatunek.
 8. 5339 Różanka (*Rhodeus amarus*):
 - 1) Siedliska – 3150 - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* 3130 - brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoeto-Nanojuncetea* 3260 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis* 3160 - naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne (siedliska prawdopodobnego występowania różanki)
 - 2) Potencjalne zagrożenia dla gatunku – podstawowym zagrożeniem różanki jest postępująca degradacja środowiska wodnego, głównie zanieczyszczenia przemysłowe, które ograniczają bądź eliminują małże z rodziny skójkowatych.
 - 3) Ocena oddziaływania ustaleń zmiany Studium – przedmiotowego gatunku nie zinwentaryzowano w granicach obszarów objętych opracowaniem – realizacja ustaleń dokumentu może spowodować pośrednie oddziaływania na chroniony gatunek poprzez rozwój zabudowy w granicach wyznaczonego terenu usług turystyki – celem zmiany studium jest weryfikacja zapisów szczegółowych w granicach wskazanych obszarów; nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń zmiany Studium spowodowała bezpośrednie oddziaływania na przedmiotowy gatunek.

Analizując zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 oraz zapisy zmiany Studium należy stwierdzić, że realizacja ustaleń dokumentu nie wiąże się ze znaczącym powiększeniem potencjału tych zagrożeń.

Oddziaływania planowanych terenów zabudowy na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 będą miały jedynie charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium. Oddziaływania terenów zabudowy mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala i intensywność zainwestowania nie jest i nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody [27] na obszarze opracowania, tak jak w całej Polsce, obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

9.2. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM, W TYM BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE, POZYTYWNE I NEGATYWNE

Proponowany nowy sposób zagospodarowania na obszarach objętych zmianą Studium w różnym stopniu zmienia dotychczasową strukturę przestrzenną. Jednakże każda realizacja ustaleń dokumentu wywołuje określone skutki w środowisku i krajobrazie w zależności od rodzaju, skali i charakteru zmian.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu oddziaływanie na środowisko odbywać się będzie na etapie inwestycyjnym, jak i eksploatacyjnym na następujące komponenty środowiska:

9.2.1. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA

Wpływ realizacji zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt na różnorodność biologiczną będzie niewątpliwie długotrwały, bezpośredni i pośredni oraz trwały, aczkolwiek przy zachowaniu środków ostrożności i przestrzeganiu pewnych zasad można to oddziaływanie zniwelować.

Szata roślinna

Zgodnie z ustaleniami zmiany Studium nie należy spodziewać się znaczących przekształceń szaty roślinnej. Nowa zabudowa mieszkaniowa lub zagrodowa rozwijać się będzie w obrębie lub sąsiedztwie istniejącej zabudowy, na gruntach rolnych, które z przyrodniczego punktu widzenia nie są szczególnie cenne. W wyniku realizacji nowej zabudowy na terenach przeznaczonych pod inwestycje zlikwidowana zostanie aktualnie występująca roślinność. W trakcie budowy poszczególnych obiektów, w związku z użyciem ciężkiego sprzętu i składowaniem elementów konstrukcyjnych, mogą też wystąpić przekształcenia fizyczne szaty roślinnej w sąsiedztwie terenów bezpośredniej lokalizacji inwestycji. W okresie funkcjonowania nowej zabudowy nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na świat roślin. Mogą wystąpić ponadto oddziaływania pozytywne związane z wprowadzaniem zieleni towarzyszącej planowanym inwestycjom. Wobec powyższego przewiduje się, że planowane przeznaczenie terenu pod zabudowę mieszaną wraz z towarzyszącą infrastrukturą spowoduje relatywnie niskie straty przyrodnicze i nie wpłynie znacząco na zmniejszenie różnorodności biologicznej obszarów.

W projekcie ustaleń zmiany Studium przewiduje się ograniczenie powierzchni terenów uszczelnionych na rzecz powierzchni biologicznie czynnych, obsadzonych zielenią. Aby zachować prawidłowe funkcjonowanie elementów środowiska przyrodniczego ustala się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej wynoszącej 60% na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W przypadku planowanego terenu eksploatacji powierzchniowej nie należy spodziewać się znaczących i niekorzystnych przekształceń szaty roślinnej. Omawiany obszar z przyrodniczego punktu widzenia nie jest szczególnie cenny – obejmuje on przede wszystkim tereny rolnicze.

W przypadku realizacji ustaleń zmiany Studium związanych z wprowadzeniem nowej funkcji oraz niezbędnej infrastruktury przekształcenie szaty roślinnej będzie bezpośrednie i krótkoterminowe w przypadku terenów pozostawionych do ponownego zagospodarowania zielenią, natomiast bezpośrednie, trwałe lub chwilowe, ale nie koniecznie negatywne, w przypadku realizacji obiektów kubaturowych.

Świat zwierząt

Realizacja ustaleń zmiany Studium może wpłynąć w sposób bezpośredni i stały na warunki bytowania drobnej zwierzyny. Świat zwierząt reprezentowany jest przez gatunki powszechnie występujące i przystosowane do życia w przekształconym antropogenicznie krajobrazie. Wśród zwierząt występujących na obszarach opracowania spotkać można sarnę, lisy, zające oraz drobne gryznie. Niemniej w przypadku realizacji konkretnych inwestycji należy przeprowadzić inwentaryzację, m.in. pod kątem gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową w związku z obowiązującym zakazem niszczenia ich siedlisk i ostoi.

Pojawienie się zabudowy na terenach rolnych może zakłócić dotychczasowe bytowanie zwierząt, które mają w nim swoje siedliska. Wprowadzenie bariery, jaką stanowić będzie zabudowa wraz z ogrodzeniami, może przerwać istniejące obecnie w otwartej przestrzeni ciągi migracyjne zwierząt.

W trakcie budowy nowych obiektów, w związku z funkcjonowaniem sprzętu budowlanego (hałas, spaliny, drgania, zagrożenia fizyczne) i dojazdami na place budowy, fauna wyemigruje prawdopodobnie okresowo na tereny sąsiednie, z wyjątkiem gatunków łatwo podlegających synantropizacji o dużych zdolnościach adaptacyjnych do zmiennych warunków środowiskowych. Na terenach już zainwestowanych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie przewiduje się, aby nowe inwestycje spowodowały negatywne oddziaływania na świat zwierząt.

W przypadku terenu eksploatacji powierzchniowej konieczne będzie prowadzenie kontroli występowania zwierząt w rozkopie, zarówno w czasie prowadzonych prac oraz przed zasypaniem wyrobiska. W sytuacji stwierdzenia obecności zwierząt, przed kontynuacją prac należy podjąć działania mające na celu usunięcie osobników znajdujących się w pułapce i przeniesieniu w miejsce dogodne dla kontynuacji wędrówki przez zwierzę. Ponadto, z uwagi na możliwą obecność miejsc lęgowych ptaków gatunków budujących gniazda na ziemi (głównie w terenach rolniczych), takich jak np. skowronek, zalecane jest rozpoczęcie prac ziemnych poza okresem lęgowym ptaków przypadającym od 15 marca do 15 sierpnia, a w tym terminie w przypadku potwierdzenia przez eksperta ornitologa braku lęgów (gniazd) chronionych gatunków ptaków na terenie inwestycji. Wskazane jest także ograniczenie prac wydobywczych w sąsiedztwie zasiedlonych skarp w okresie od 1 maja do 31 lipca.

9.2.2. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI I DOBRA MATERIALNE

O jakości życia mieszkańców decyduje szereg czynników. W zakresie zagadnień przestrzennych o warunkach i jakości życia społeczności lokalnych decydują standardy zagospodarowania terenu i zaspokojenie potrzeb bytowych.

Na obszarach objętych zmianą Studium nie występują zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia wynikające z występowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, takich jak np. obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

Zagrożeniem dla ludzi i dóbr materialnych może być wystąpienie coraz częściej pojawiających się niekorzystnych zjawisk meteorologicznych, m.in.: burz, huraganów, deszczy nawalnych.

Ustalenia zawarte w projekcie zmiany Studium mają też pośredni wpływ na życie gospodarcze Gminy Przemęt. Związane jest to z podniesieniem atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej, a tym samym polepszeniem jakości życia mieszkańców oraz pojawieniem się nowych miejsc pracy.

W prawidłowym funkcjonowaniu istniejących na terenie przedsięwzięć zawsze istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii, które jest trudne do określenia i zminimalizowania w ustaleniach zmiany Studium (np. wystąpienie pożaru, eksplozja lub wyciek paliwa w trakcie transportu i inne). Zagrożeniem dla środowiska i pośrednio zdrowia ludzi może być niepełne zrealizowanie ustaleń dokumentu (np. w zakresie realizacji infrastruktury technicznej, zagospodarowania odpadów) lub późniejsze zaniedbania w eksploatacji.

Wzrost poziomu hałasu emitowanego przez pracę maszyn i urządzeń transportowych spowoduje także rozpoczęcie prac wydobywczych na terenie eksploatacji powierzchniowej. Ponadnormatywne oddziaływania będą jednak występowały tylko czasowo. W przypadku przedsięwzięć związanych z odkrywkową eksploatacją kopalini najczęstszymi kwestiami spornymi wnoszonymi przez społeczeństwo jest eksploatacja zbyt blisko granic własności osób trzecich, niszczenie gruntowych dróg dojazdowych do miejscowości, obarczanie przedsiębiorców odpowiedzialnością za obniżanie poziomu wód gruntowych, a w przypadku miejscowości letniskowych zakłócanie ich wypoczynkowego charakteru. W przypadku obszaru objętego planem granice eksploatacji będą wyznaczone są w odległościach zapewniających ochronę innych nieruchomości gruntowych i urządzeń infrastruktury technicznej.

W konsekwencji realizacja ustaleń zmiany Studium na ludzi i ich mienie będzie miała pozytywne oddziaływania bezpośrednie, jak i pośrednie, długookresowe i skumulowane, a w wielu wypadkach trwałe. Zapewni właściwą ochronę elementów środowiska przyrodniczego, właściwe standardy jakości środowiska, a co za tym idzie dobre warunki życia i zdrowia mieszkańców, a także pozwoli zachować odpowiednie proporcje między zainwestowaniem i zagospodarowaniem terenów przeznaczonych pod eksploatację powierzchniową a rolniczym i leśnym charakterem otoczenia.

9.2.3. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

W projekcie ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt wskazano działania polegające na ochronie wód zgodnie z przepisami odrębnymi.

W wyniku realizacji ustaleń zmiany Studium nie należy spodziewać się znaczących wpływów na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę porządkowania gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej.

Realizacja sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej spowoduje oddziaływanie krótkoterminowe, bezpośrednie i chwilowe na środowisko, ale w konsekwencji pozytywne dla ochrony wód gruntowych i podziemnych.

Planowana eksploatacja powierzchniowa kruszywa naturalnego powinna być prowadzona powyżej pierwszego poziomu wód gruntowych, a tym samym nie przewiduje się istotnego wpływu na zachowanie stosunków wodnych. W przypadku zalewnia złoża wodami opadowymi i roztopowymi inwestor powinien przewidzieć wykonanie odwodnienia rowami melioracyjnymi.

Ustalenia zmiany Studium nie powinna spowodować wzrostu ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. Realizacja ustaleń zmiany Studium polegająca na wprowadzeniu nowych inwestycji przy zachowaniu ustaleń związanych z ochroną wód i sposobem odprowadzania ścieków, nie powinna spowodować wzrostu ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych.

9.2.4. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Na skutek realizacji ustaleń zmiany Studium nie prognozuje się znaczącego wzrostu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Oddziaływanie ustaleń dokumentu na powietrze atmosferyczne będzie uzależnione od zastosowanych systemów technologicznych i grzewczych oraz natężenia ruchu pojazdów na drodze wojewódzkiej oraz na drogach powiatowych i gminnych.

Na stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oddziałują szlaki komunikacyjne. Szkodliwe skutki ruchu samochodowego obejmują emisję do atmosfery substancji, jak m.in. CO, węglowodory, tlenki azotu, SO₂, aldehydy, Pb, pył gumowy ze ścierania opon samochodowych. Ilość tych związków będzie uzależniona od natężenia ruchu oraz rodzaju pojazdów dojeżdżających na omawiany obszar. Należy zaznaczyć, że obszar nr 1 położony jest w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 305, wokół której występuje zwiększone zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami oraz zwiększone zagrożenie hałasem związanych z ruchem komunikacyjnym. Pozostałe obszary objęte zmianą Studium położone są natomiast w sąsiedztwie dróg powiatowych i gminnych, na których ruch kołowy ma wyłącznie charakter

lokalny. Utwardzenie nawierzchni dróg przyczynia się jednak do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza. Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej i usług turystycznych oraz terenu eksploatacji powierzchniowej może spowodować wzrost ilości samochodów osobowych i ciężarowych, jednak biorąc pod uwagę aktualną wielkość ruchu na przedmiotowych drogach, wzrost ten nie będzie miał charakteru znaczącego. Oddziaływanie to będzie bezpośrednie, średnioterminowe, chwilowe i często okresowe. Może być ono ograniczone poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej oraz odpowiednie kształtowanie zieleni na działkach. Na etapie realizacji ustaleń zmiany Studium zwiększyć się może lokalnie zanieczyszczenie powietrza, związane z pracą sprzętu budowlanego oraz pojazdów napędzanych silnikami spalinowymi. Będą one jednak krótkotrwałe i ograniczone w czasie.

Zródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego może być planowana eksploatacja powierzchniowa udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego. Eksploatacja złoża powinna być jednak prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych, co spowoduje niewielką emisję pyłów do atmosfery, których źródłem pozostanie jedynie urabianie, ładowanie i transport surowca. Czynniki wpływającymi na stopień zanieczyszczenia powietrza w trakcie prowadzenia eksploatacji będą m.in. wielkości wyrobiska, cyrkulacja powietrza w wyrobisku, wywiewanie pyłów z pozbawionej roślinności powierzchni, zawodnienie wyrobiska, czy warunki meteorologiczne.

Korzystnie na jakość powietrza atmosferycznego wpłynie wprowadzenie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych na terenach przeznaczonych pod zabudowę. Ustalenia te będą miały pozytywne oddziaływania na jakość powietrza.

9.2.5. PRZEWDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Obszary objęte zmianą Studium charakteryzują się stosunkowo niewielkim zróżnicowaniem morfologicznym, stąd nie należy spodziewać się istotnych zmian ukształtowania powierzchni.

Realizacja projektowanych obiektów kubaturowych będzie powodować przekształcenia powierzchni ziemi, naruszenie profilu glebowego, wykonywanie wykopów, przemieszczanie mas ziemnych o charakterze oddziaływania bezpośrednim, pośrednim i stałym stosownie do powierzchni obiektów kubaturowych czy miejsc postojowych. Istotnym zjawiskiem będzie także uszczelnienie powierzchni ziemi w obrębie części terenów w sąsiedztwie powstających obiektów. Trwałe uszczelnienie nastąpi także w przypadku budowy dojazdów, dojazdów i miejsc postojowych. Lokalizacja sieci infrastruktury technicznej na terenach komunikacji zmniejszy zasięg przekształcenia powierzchni ziemi w ich otoczeniu.

W czasie budowy obiektów wystąpić mogą oddziaływania także na tereny przyległe w sposób pierwotny i krótkoterminowy, szczególnie w okresie wzmożonych prac ziemnych (fundamentowanie, uzbrojenie terenu), korzystania ze specjalistycznego sprzętu budowlanego czy wzmożonego ruchu samochodów dostawczych z materiałami budowlanymi, ale w dużej mierze odwracalne i nie zawsze uciążliwe. Przy obecnie stosowanej technice oddziaływania realizacji infrastruktury technicznej na środowisko będą bezpośrednie i krótkotrwałe.

W czasie prac budowlanych mogą nastąpić także pewne zagrożenia dla gleb i wód gruntowych poprzez np. nieodpowiednie zabezpieczenie materiałów budowlanych, awarię itp. Po zakończeniu budowy teren wokół poszczególnych obiektów zostanie uporządkowany i urządzony zgodnie z ustaleniami zmiany Studium.

Rozpoczęcie eksploatacji powierzchniowej złoża kruszywa naturalnego spowoduje długoterminowe zmiany w środowisku, jednak zamiany te, z wyjątkiem ukształtowania terenu, będą miały charakter przejściowy. Realizacja inwestycji będzie powodować przekształcenia powierzchni ziemi, likwidację profilu glebowego, przemieszczanie mas ziemnych o charakterze oddziaływania bezpośrednim, pośrednim, krótkoterminowym i stałym stosownie do powierzchni prowadzonej eksploatacji. Po wyeksploatowaniu kopaliny nadkład powinien zostać przemieszczony do wyrobiska i wykorzystany do jego rekultywacji. W czasie zdejmowania nadkładu ze złoża w miarę możliwości osobno powinna być zwałowana gleba, w celu jej wykorzystania do rekultywacji terenu.

W czasie prowadzenia prac wydobywczych w sposób pierwotny i krótkoterminowy mogą wystąpić oddziaływania także na tereny przyległe, szczególnie w okresie wzmożonych prac przygotowawczych, korzystania ze specjalistycznego sprzętu budowlanego czy wzmożonego ruchu samochodów ciężarowych wywożących urobek, ale w dużej mierze odwracalne i nie zawsze uciążliwe.

9.2.6. PRZEWDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody [27], ochronie podlega również krajobraz. Potrzeba tej ochrony wynika m.in. z konieczności utrzymania harmonii, czyli takiego zróżnicowania i ukształtowania krajobrazu, który zapewniłby funkcjonowanie poszczególnych ekosystemów zapewniając dobre warunki dla życia człowieka. Harmonia krajobrazu może być utrzymana, a nawet wzbogacona przez świadome działanie człowieka.

Na skutek realizacji ustaleń zmiany Studium wprowadzenie zabudowy w sąsiedztwie istniejących terenów zabudowy oraz na terenach użytkowane rolniczo i leśnie zmieni dotychczasowy charakter krajobrazu. W granicach terenów przeznaczonych pod zabudowę zmiany w krajobrazie będą największe. Ustala się tu maksymalną wysokość budynków 9 m. Z czasem wprowadzona zieleni częściowo przesłoni widok zabudowy.

W odniesieniu do wyznaczonego terenu eksploatacji powierzchniowej istotne znaczenie będą miały prace rekultywacyjne. Największy wpływ na krajobraz będzie związany z okresem eksploatacji złoża kruszywa naturalnego. Zlokalizowanie inwestycji wpłynie jednak tylko okresowo na pogorszenie estetyki krajobrazu. Po zakończeniu wydobywania planowane jest przeprowadzenie rekultywacji w kierunku rolnym.

9.2.7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT

Na skutek zainwestowania, w tym przede wszystkim wprowadzenia nowej zabudowy, zmieniają się warunki klimatu lokalnego. Mogą one dotyczyć spadku amplitudy temperatur powietrza, wilgotności powietrza i prędkości wiatru. Będą to oddziaływania wtórne, długoterminowe i stałe, ale nie będą one znacząco wpływać na warunki klimatu odczuwalnego przez ludzi.

9.2.8. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE

Realizacja zmiany Studium będzie miała wpływ na zasoby naturalne występujące na obszarze gminy. W wyniku podjęcia eksploatacji istniejące złoża kruszywa naturalnego Barchlin LG i Górsko IX zostaną wyczerpane.

Zgodnie z ustaleniami zmiany Studium na wskazanych obszarach dopuszczono lokalizację inwestycji przemysłu wydobywczego wraz z gałęziami z nim powiązanych pod warunkiem opracowania i zatwierdzenia geologicznej dokumentacji złoża, między innymi, określającej jego wielkość i zasięg, uzyskania koncesji na eksploatację. Eksploatacja surowców naturalnych musi odbywać się stopniowo i w sposób kontrolowany. Po jej zakończeniu wymagana jest rekultywacja zniszczonego terenu, zleca się rekultywację w kierunku rolnym, leśnym lub leśno-wodnym. W uzasadnionych przypadkach, poza granicami obszarów Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” oraz „Ostoja Przemęcka”, dopuszcza się w ramach rekultywacji przekształcenie tych terenów w kierunku rekreacji, wypoczynku i sportu bez możliwości zabudowy rekreacyjnej indywidualnej. Na terenach Natura 2000 istnieje zakaz działalności wydobywczej poza istniejącym wydobyciem, terenami wydobywczymi określonymi obowiązującymi mpzp oraz terenami docelowej eksploatacji, wyznaczonymi na rysunku studium. Na terenach PE uznaje się za zgodne ze studium wydobycie torfu na obszarach stanowiących użytki zielone (według ewidencji gruntów) o obszarze wydobycia nie większym niż 1 ha.

9.2.9. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI

Realizacja ustaleń zmiany Studium nie spowoduje negatywnych oddziaływań na zabytki i dobra materialne. Zapisy w ustaleniach dokumentu wprowadzają ograniczenia w zagospodarowaniu, tak by zachować prawidłowe funkcjonowanie elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Cały obszar gminy Przemęt jest objęty strefą „OW” ochrony archeologicznej. Przedmiotem ochrony są znajdujące się w strefie zabytki archeologiczne. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i prace ziemne na obszarze gminy powinny być uzgodnione z Konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji. W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze. Koszty takich prac archeologicznych i wykopaliskowych ponosi inwestor. Na powyższe prace należy uzyskać pozwolenie od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto postuluje się, aby na terenach wydobycia kruszyw naturalnych inwestycje były prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym, który polegać będzie w pierwszym etapie na zdjęciu warstwy humusowej z obszaru nowej inwestycji, a w drugim etapie na prowadzeniu pod nadzorem badań ratowniczych, przed rozpoczęciem eksploatacji złoża.

Działania na rzecz ochrony dziedzictwa archeologicznego zapisane w ustaleniach zmiany Studium są zgodne z ideą Europejskiej konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego, przyjętej przez Polskę w 1996 roku. Najważniejszym rezultatem Konwencji Maltańskiej jest zapewnienie, iż żadna inwestycja nie będzie niszczyła stanowisk archeologicznych bez przeprowadzenia wcześniejszych wykopalisk ratowniczych.

Nie określa się natomiast zasad ochrony dóbr kultury współczesnej z uwagi na brak takich obiektów na obszarach objętych zmianą Studium.

9.2.10. INNE ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA

Hałas

Stan klimatu akustycznego jest jednym z najistotniejszych czynników określających jakość środowiska bezpośrednio odczuwalnym przez człowieka. Klimat akustyczny warunkuje możliwości odpoczynku i regeneracji sił.

Skutkiem realizacji ustaleń zmiany Studium będzie pojawienie się nowych źródeł hałasu nieuchronnie związanych z urbanizacją.

Najistotniejszym źródłem emisji hałasu jest droga wojewódzka nr 305 przebiegająca w sąsiedztwie obszaru nr 1 w Mochach. Według wyników generalnego pomiaru ruchu w roku 2020 natężenie ruchu (SDR) na drodze wojewódzkiej nr 305 na odcinku Wolsztyn /gr. miasta/ - Kaszczor /DW316/ wynosiło 5 065 pojazdów/dobę, z czego 3925 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy. W odniesieniu do drogi wojewódzkiej w ostatnich latach nie prowadzono pomiarów hałasu, jednak w przypadku stwierdzenia nie zachowania wymaganych warunków akustycznych należy zastosować działania zmierzające do zmniejszenia emisji hałasu m.in. poprzez budowę ekranów akustycznych, budowę ogrodzeń obsadzonych zielenią pnącą, spełniających rolę ekranu akustycznego oraz sadzenie zwartych zadrzewień tłumiących hałas (im bardziej gęsta jest zieleń i posiada więcej pięter tym wytłumienie hałasu jest większe). W odniesieniu do dróg powiatowych, gminnych i wewnętrznych, charakteryzujących się niewielkim natężeniem ruchu, na podstawie literatury przedmiotu oraz przy założeniu średniej prędkości poruszania się pojazdów na terenie zabudowanym wynoszącym 50

km/h, można domniemywać, iż równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy przy złagodzeniu norm hałasowych nie przekracza wartości dopuszczalnych. Rozwój zabudowy na analizowanych obszarach nie spowoduje znaczącego wzrostu natężenia ruchu, dlatego nie prognozuje się nasilenia emisji hałasu komunikacyjnego.

Źródłem hałasu będą wyznaczone tereny eksploatacji powierzchniowej. Prace wydobywcze spowodują wzrost poziomu hałasu spowodowany pracą maszyn i urządzeń transportowych. Ponadnormatywne oddziaływania będą jednak występowały tylko czasowo. Głównymi źródłami hałasu, związanymi z funkcjonowaniem planowanej kopalni, będą pojazdy ciężarowe i koparko-ładowarki. Oddziaływanie źródeł hałasu nie powinno jednak stanowić zagrożenia akustycznego dla sąsiadujących z planowaną inwestycją terenów podlegających ochronie przed hałasem. W porze nocnej inwestycja nie powinna funkcjonować.

Pole elektromagnetyczne

Problemy dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego wytwarzanego m.in. przez linie napowietrzne wysokiego napięcia zostały ujęte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku [36]. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych na obszarach objętych zmianą Studium ograniczy się do oddziaływania linii elektroenergetycznej średniego napięcia oraz urządzeń domowych i technologicznych.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywać się będzie ze stacji transformatorowych. Przy obecnie stosowanej technice oddziaływania związane z realizacją infrastruktury technicznej na środowisko będą bezpośrednie i krótkotrwałe, przyczynią się także do oszczędnego gospodarowania powierzchnią ziemi.

W wyniku realizacji ustaleń zmiany Studium mogą pojawić się nowe źródła promieniowania sztucznego, takie jak: stacje transformatorowe oraz urządzenia przemysłowe, sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności sieci elektroenergetyczne i telekomunikacyjne. Na podstawie dostępnej literatury można stwierdzić, że ich eksploatacja nie spowoduje przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Realizację ustaleń zmiany Studium w zakresie oddziaływania pól elektromagnetycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii i rozwiązań technicznych nie powinna oddziaływać negatywnie na ludzi i środowisko.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska [21] poważna awaria jest to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Na skutek realizacji ustaleń zmiany Studium nie przewiduje się wzrostu zagrożenia poważnymi awariami.

Gromadzenie odpadów

Bardzo ważna dla ochrony środowiska jest prawidłowa gospodarka odpadami. Zgodnie z ustaleniami zmiany Studium przedmiotem dokumentu jest wyznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej i usług turystycznych oraz terenów eksploatacji powierzchniowej. Spowoduje to z pewnością powiększenie ilości odpadów, ale też zakresu selektywnej zbiórki odpadów.

Generalnie najwięcej problemów z powstawaniem odpadów będzie miało miejsce na etapie inwestycyjnym i eksploatacji kopalni. Na etapie budowy wytwarzane są zazwyczaj znaczne ilości odpadów głównie budowlanych. Mogą wystąpić też odpady niebezpieczne. Prawidłowa organizacja systemu bieżącego gospodarowania odpadami oraz właściwa organizacja placu budowy wpłynie na minimalizację bezpośredniego oddziaływania odpadów na zdrowie i życie ludzi oraz na środowisko.

10. CHARAKTERYSTYKA I OCENA ISTNIEJĄCYCH ROZWIĄZAŃ FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNYCH ZAWARTYCH W USTALENIACH ZMIANY STUDIUM W ASPEKcie OCHRONY ŚRODOWISKA

10.1. OCENA ZGODNOŚCI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM Z PRZEPISAMI PRAWA DOTYCZĄCYMI OCHRONY ŚRODOWISKA

Przy sporządzaniu ustaleń zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt uwzględniono przepisy odrębne dotyczące ochrony środowiska, przyrody, dóbr kultury, itp. Dotyczy to spełnienia wymogów ochrony jakości środowiska w zakresie standardów emisyjnych, jakości powietrza, standardów akustycznych.

Ochrona gleb

Na obszarach objętych zmianą Studium zachowuje się istniejącą funkcję terenów rolniczych w obrębie gruntów rolnych IIIb klasy bonitacyjnej.

Ochrona lasów

W granicach obszarów objętych zmianą Studium występują grunty leśne, które zachowuje się w aktualnym użytkowaniu.

Ochrona wód

W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę porządkowania gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej.

Ochrona kopalin

Zgodnie z ustaleniami zmiany Studium na wskazanych obszarach dopuszczono lokalizację inwestycji przemysłu wydobywczego wraz z gałęziami z nim powiązanych pod warunkiem opracowania i zatwierdzenia geologicznej dokumentacji złoża, między innymi, określającej jego wielkość i zasięg, uzyskania koncesji na eksploatację. Eksploatacja surowców naturalnych musi odbywać się stopniowo i w sposób kontrolowany. Po jej zakończeniu wymagana jest rekultywacja zniszczonego terenu, zleca się rekultywację w kierunku rolnym, leśnym lub leśno-wodnym. W uzasadnionych przypadkach, poza granicami obszarów Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” oraz „Ostoja Przemęcka”, dopuszcza się w ramach rekultywacji przekształcenie tych terenów w kierunku rekreacji, wypoczynku i sportu bez możliwości zabudowy rekreacyjnej indywidualnej. Na terenach Natura 2000 istnieje zakaz działalności wydobywczej poza istniejącym wydobyciem, terenami wydobywczymi określonymi obowiązującymi mpzp oraz terenami docelowej eksploatacji, wyznaczonymi na rysunku studium. Na terenach PE uznaje się za zgodne ze studium wydobycie torfu na obszarach stanowiących użytki zielone (według ewidencji gruntów) o obszarze wydobycia nie większym niż 1 ha.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Cały obszar gminy Przemęt jest objęty strefą „OW” ochrony archeologicznej. Przedmiotem ochrony są znajdujące się w strefie zabytki archeologiczne. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i prace ziemne na obszarze gminy powinny być uzgodnione z Konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji. W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze. Koszty takich prac archeologicznych i wykopaliskowych ponosi inwestor. Na powyższe prace należy uzyskać pozwolenie od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto postuluje się, aby na terenach wydobycia kruszyw naturalnych inwestycje były prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym, który polegać będzie w pierwszym etapie na zdjęciu warstwy humusowej z obszaru nowej inwestycji, a w drugim etapie na prowadzeniu pod nadzorem badań ratowniczych, przed rozpoczęciem eksploatacji złoża.

10.2. OCENA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Proponowana w ustaleniach zmiany Studium struktura funkcjonalno-przestrzenna uwzględnia wymogi ochrony środowiska, a także jest zgodna z potrzebami funkcjonalnymi i zamierzeniami gminy.

Celem dokumentu jest wyznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej i usług turystycznych oraz terenów eksploatacji powierzchniowej. Projektowany sposób zagospodarowania nie wprowadza radykalnych zmian w strukturze przestrzennej całej gminy.

Przyjęty kierunek zagospodarowania przestrzennego obszarów objętych zmianą Studium nr 7 wpisuje się układ funkcjonalno-przestrzenny całej gminy, zawarty obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt [18].

11. WNIOSKI

11.1. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000

Realizacja ustaleń zmiany Studium nie wywoła znaczących oddziaływań na obszary objęte ochroną prawną, w tym przedmiot i cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność i spójność. Planowana zmiana przeznaczenia terenów pod funkcje eksploatacji powierzchniowej nie wpłynie także znacząco na utratę walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych Przemęckiego Parku Krajobrazowego, walorów przyrodniczych, krajobrazowych, turystyczno-wypoczynkowych oraz funkcji korytarzy ekologicznych obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-

Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice". Nieliczne prognozowane oddziaływania będą miały charakter lokalny i ograniczony do granic obszarów objętych opracowaniem.

Nie mniej każde ustalenie dokumentu będzie miało wpływ na stan i funkcjonowanie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego. Będzie on krótkotrwały, długotrwały, bezpośredni, pośredni, stały, często pozytywny.

W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona wszystkich gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie gminy,
- objęcie ochroną wyznaczonych drzew, proponowanych jako pomniki przyrody,
- ochrona ekosystemów wodno-łąkowo-leśnych, tworzenie powiązań ekologicznych,
- zwiększanie retencji dla rolnictwa,
- porządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej,
- ograniczenie rozpraszania zabudowy dla zachowania i ochrony ekosystemów łąkowo – rolno – leśnych poprzez preferowanie zabudowy odtworzeniowej i uzupełniającej w istniejących jednostkach osadniczych oraz poprzez modernizację i adaptację siedlisk istniejących,
- ograniczenie obudowy ciągów komunikacyjnych, powodującej powstawanie barier ekologicznych – korytarze ekologiczne,
- kształtowanie krajobrazu terenów osadniczych poprzez: preferowanie nowej zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu, utrzymanie historycznej i regionalnej skali struktury jednostek osadniczych,
- ograniczanie przekształceń naturalnych łąk i pastwisk w grunty orne,
- rekultywację gruntów zdegradowanych i nieużytków w kierunku leśnym (poza granicami obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie”),
- objęcie ochroną przyrodniczą wartościowych okazów drzew.

Dla wszystkich terenów leżących w granicach obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego objętych ochroną prawną (Przemęcki Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody Wyspa Konwaliowa, obszar chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”, obszary Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 i „Ostoja Przemęcka” PLH300041, przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy należy uwzględnić stosowne przepisy odrębne dotyczące zasad zagospodarowania w obszarze chronionego krajobrazu, Natury 2000, parku krajobrazowego i rezerwatu przyrody. Dla ww. obszarów na etapie sporządzania MPZP lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy należy wprowadzić ograniczenia w sposobie zagospodarowania, które uwzględnią zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony ładu przestrzennego oraz zapisy, które nie dopuszczą do negatywnego wpływu planowanych inwestycji na środowisko przyrodnicze.

11.2. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE ZMIANY STUDIUM, JEŚLI STWIERDZONO WYSTĘPOWANIE ZNACZĄCYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Szczegółowa ocena projektu ustaleń zmiany Studium wykazała, że przyjęte rozwiązania dotyczące ochrony środowiska są właściwe, zgodne z obowiązującym prawem, zapewniające rozwój zrównoważony.

Ze względu na brak znaczących oddziaływań na obszary cenne przyrodniczo, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru (nieliczne prognozowane oddziaływania nie będą miały charakteru znaczącego) nie zachodziła konieczność przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt.

Podczas sporządzania projektu dokumentu nie napotkano na trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

11.3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Urząd Gminy Przemęt. Zgodnie ze swoimi kompetencjami powinien monitorować bieżący stan zagospodarowania przestrzeni gminy oraz wszelkich niekorzystnych zjawisk mających wpływ na jakość środowiska przyrodniczego, czy rozwój gminy.

Skutki realizacji postanowień projektowanego dokumentu podlegają też ocenom i analizom prowadzonym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska [32].

Kontrolę przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzi na terenie m.in. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie monitorując na bieżąco poszczególne

komponenty środowiska, takie jak: powietrze, wody, gleby, klimat akustyczny, promieniowanie elektroenergetyczne i inne w zakresie określonym w przepisach szczególnych.

Ponadto kontrole przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody prowadzą instytucje do tego powołane.

Po zrealizowaniu ustaleń zmiany Studium proponuje się monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym w szczególności jakości powietrza i poziomu hałasu, w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub w ramach indywidualnych zamówień oraz kontrolę i ocenę zgodności wyposażenia terenów infrastruktury technicznej z ustaleniami planu miejscowego raz na rok.

Przy przeprowadzaniu analiz i monitorowaniu skutków realizacji ustaleń zmiany Studium możliwe jest wykorzystanie sporządzonych uprzednio prognoz, raportów i ocen oddziaływania na środowisko. Dokumenty te stanowią istotne źródło danych niezbędne do analizy środowiska na danym terenie.

11.4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Gmina Przemęt nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami innych państw i nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko w rozumieniu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22].

12. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawę prawną wykonania niniejszej prognozy stanowi Uchwała 373/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt, zmienioną Uchwałą nr 412/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 30 sierpnia 2022 r.

Przedmiotem zmiany Studium nr 7 jest:

- zmniejszenie obszaru cmentarza w obrębie ewidencyjnym Mochy wraz z wprowadzeniem w części obszaru zabudowy mieszanej oraz w części terenów rolniczych, łąk i pastwisk w granicach obszaru oznaczonego na rysunkach studium;
- wprowadzenie obszarów eksploatacji kruszywa w obrębie ewidencyjnym Górsko i Barchlin w granicach obszarów oznaczonych na rysunkach studium;
- ujawnienie udokumentowanych złóż torfu w obrębie ewidencyjnym Bucz w granicach obszarów oznaczonych na rysunkach studium;
- wprowadzenie usług turystycznych, zabudowy letniskowej w obrębie ewidencyjnym Olejnica w granicach obszaru oznaczonego na rysunkach studium;
- wprowadzenie obszarów zabudowy mieszanej w obrębie ewidencyjnym Przemęt, Bucz i Popowo Stare w granicach obszarów oznaczonych na rysunkach studium.

Podstawę prawną wykonania samej prognozy stanowią:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22],
 - ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. [23],
- a także dyrektywy unijne.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [22] prognoza oddziaływania na środowisko stanowi jeden z etapów przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy opracowanej dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt jest identyfikacja i ocena skutków oddziaływania ustaleń dokumentu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, w tym świat zwierzęcy i roślinny oraz krajobraz we wzajemnym ich powiązaniu, warunki życia i zdrowia ludzi, środowisko kulturowe, zabytki i dobra materialne, będących potencjalnym wynikiem realizacji projektowanego zagospodarowania przestrzeni.

W prognozie oddziaływania na środowisko, w oparciu o wykonane opracowania dotyczące charakterystyki i stanu środowiska przedmiotowego terenu dokonano identyfikacji najważniejszych uwarunkowań ekofizjograficznych na obszarach objętych zmianą Studium na tle uwarunkowań przyrodniczych w skali gminy i w skali regionalnej.

W wyniku analiz wskazuje się istotne potencjalne konflikty między użytkownikami przestrzeni, realizację założonych celów ekologicznych i ich wpływ na elementy środowiska, świat zwierzęcy i roślinny oraz krajobraz we wzajemnym ich powiązaniu, warunki życia i zdrowia ludzi, a także możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla środowiska.

Pełen zakres niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko oraz stopień szczegółowości informacji zawartych w opracowaniu został uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Wolsztynie oraz z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu.

W prognozie dokonano przede wszystkim:

- analizy uwarunkowań przyrodniczych i oceny stanu środowiska,
- analizy celów ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposobów, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu zmiany Studium,
- oceny przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko skutków realizacji ustaleń zmiany Studium, w tym: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne,
- oceny rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń zmiany Studium.

Przedmiotem zmiany Studium nr 7 jest zmniejszenie obszaru cmentarza w obrębie ewidencyjnym Mochy wraz z wprowadzeniem w części obszaru zabudowy mieszanej oraz w części terenów rolniczych, łąk i pastwisk (w granicach obszaru nr 1), wprowadzenie obszarów eksploatacji kruszywa w obrębie ewidencyjnym Górsko i Barchlin (w granicach obszarów nr 2A-B), ujawnienie udokumentowanych złóż torfu w obrębie ewidencyjnym Bucz (w granicach obszaru nr 3), wprowadzenie usług turystycznych, zabudowy letniskowej w obrębie ewidencyjnym Olejnica (w granicach obszaru nr 4) oraz wprowadzenie obszarów zabudowy mieszanej w obrębie ewidencyjnym Przemęt, Bucz i Popowo Stare (w granicach obszarów nr 5A-C).

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt nr 7 obejmuje:

- obszar nr 1 – Mochy,
- obszar nr 2A – Górsko,
- obszar nr 2B – Barchlin,
- obszar nr 3 – Bucz,
- obszar nr 4 – Olejnica,
- obszar nr 5Aa-b – Przemęt,
- obszar nr 5B – Bucz,
- obszar nr 5C – Popowo Stare.

Zakres ustaleń zmiany Studium wynika z Uchwały 373/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt, zmienioną Uchwałą nr 412/2022 Rady Gminy Przemęt z dnia 30 sierpnia 2022 r.

Przy wykonaniu prognozy uwzględniono dokumenty, które zostały opracowane na różnych poziomach: wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W dokumentach tych ważne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Są to m.in. dokumenty Unii Europejskiej regulujące sprawy związane z wprowadzaniem w życie koncepcji zrównoważonego rozwoju oraz zasady ochrony środowiska do polityk krajowych, dokumenty na szczeblu krajowym (m.in.: Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej), na szczeblu regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r., Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, programy ochrony powietrza), także dokumenty gminne (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt, Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt i inne).

Przy opracowaniu prognozy zastosowano metody opisowe dotyczące charakterystyki środowiska oraz wykorzystano dostępne wskaźniki stanu środowiska. Uwzględniono także informacje zawarte w obowiązującym Studium [18], prognozach oddziaływań na środowisko sporządzonych dla przyjętych dokumentów powiązanych z obszarem objętym zmianą Studium, a także innych dokumentach regionalnych i lokalnych, odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Przedstawiono także rozwiązania przestrzenne w aspekcie ochrony środowiska oraz inne zawarte w projekcie zmiany Studium.

Do najważniejszych zasad zapisanych w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt, a mających wpływ na środowisko i krajobraz terenu objętego projektem dokumentu należą:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu, w tym tereny wyłączone od zabudowy,
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego oraz uzdrowisk,
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Prognoza składa się z czternastu części, w tym siedmiu części merytorycznych (rozdziały od 5 do 11).

W rozdziale 5 omówiono położenie obszaru w ponadlokalnym systemie powiązań przyrodniczych. Omówiono istniejące zainwestowanie i użytkowanie terenów objętych zmianą Studium. Następnie scharakteryzowano poszczególne

elementy środowiska przyrodniczego we wzajemnym powiązaniu, w tym m.in.: rzeźbę terenu, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szatę roślinną, świat zwierzęcy, warunki klimatyczne.

Określono również stan środowiska przyrodniczego istotny z punktu widzenia omawianych obszarów, w tym jakość wód podziemnych, powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt nr 7 obejmuje:

- obszar nr 1 – Mochy – jest obecnie częściowo zagospodarowany, północno-wschodnia część obszaru stanowi teren cmentarza, natomiast pozostała część jest użytkowana rolniczo. Obszar od wschodu sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, od południa z terenami rolniczymi, od północy i zachodu z terenami leśnymi.
- obszar nr 2A – Górsko – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Przez środkową część obszaru przebiega droga wewnętrzna. Obszar sąsiaduje wyłącznie z terenami rolniczymi.
- obszar nr 2B – Barchlin – jest obecnie niezagospodarowany, w części północno-zachodniej użytkowany rolniczo, a w części południowo-wschodniej zajęty przez tereny leśne. Obszar od zachodu sąsiaduje z terenami rolniczymi, a od wschodu z terenami leśnymi.
- obszar nr 3 – Bucz – jest obecnie niezagospodarowany, zajęty przez roślinność niską oraz zadrzewienia i zakrzewienia przydrożne. Obszar sąsiaduje przede wszystkim z terenami użytków zielonych oraz poeksploatacyjnymi zbiornikami wodnymi.
- obszar nr 4 – Olejnica – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północnego wschodu sąsiaduje z terenami zabudowy lotniskowej, od południowego wschodu z linią brzegową Jeziora Górskiego, a od południa i zachodu z terenami leśnymi.
- obszar nr 5Aa – Przemęt – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północy sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od południa, wschodu i zachodu z terenami rolniczymi.
- obszar nr 5Ab – Przemęt – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północy i południa sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od wschodu i zachodu z terenami rolniczymi.
- obszar nr 5B – Bucz – jest obecnie niezagospodarowany, użytkowany rolniczo. Obszar od północy, wschodu i zachodu sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od południa z terenami rolniczymi.
- obszar nr 5C – Popowo Stare – jest obecnie zagospodarowany i stanowi teren dawnej szkoły podstawowej. Obszar od północy, wschodu i zachodu sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, a od południa z terenami rolniczymi.

Według podziału kraju na regiony fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego obszary objęte opracowaniem położone są w obrębie Pojezierza Wielkopolskiego (315.5) w zasięgu mezoregionu Równiny Kościańskiej (315.83) i Pojezierza Sławskiego (315.81).

Na podstawie Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31 grudnia 2021 r. można stwierdzić, że w granicach części obszarów objętych zmianą Studium zlokalizowane są udokumentowane złoża kopalin.

Obszary objęte zmianą Studium, zgodnie z Atlasem Podziału Hydrograficznego Polski (2005), położone są w zlewni rzeki Obry. Obszar nr 1 odwadniany jest do Młynówki Kaszczorskiej, obszary nr 2A, 2B, 3, 4, 5Aa-b, 5B do Kanału Przemęckiego, obszar nr 5Aa do Południowego Kanału Obry, natomiast obszar nr 5C do Wencerki. W granicach obszarów opracowania nie występują cieki i zbiorniki wodne. Obszar nr 4 sąsiadują z linią brzegową Jeziora Górskiego.

Warunki glebowe gminy należą do jednych z najsłabszych w województwie. Grunty orne zajmują niewiele ponad 40% ogólnej powierzchni gminy, ale w większości (ponad 60%) są to słabe gleby napiaskowe, klas V-VIz, zaliczane do kompleksów żytnych 6 i 7.

Obszary opracowania są w większości użytkowane rolniczo, co w pewnym stopniu ogranicza ich udział w niektórych procesach przyrodniczych (związanych np. z migracją organizmów żywych) i zmniejsza ciągłość środowiska przyrodniczego. Potencjalnie większą wartość przyrodniczą posiadają jedynie zadrzewienia i zakrzewienia. Świat zwierzęcy analizowanych obszarów jest typowy dla obszarów nizinnych. Zainwestowanie przestrzeni oraz postępująca urbanizacja ograniczyły faunę do gatunków pospolitych, najlepiej przystosowanych do takich warunków życia. Są to głównie drobne, pospolite ssaki, ptaki i owady. Rolnicze użytkowanie terenów może wiązać się z występowaniem organizmów zamieszkujących otwarte przestrzenie. Lasy, łąki i pastwiska mogą stanowić potencjalne siedliska wielu gatunków zwierząt, w tym objętych ochroną gatunkową wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

Cały obszar gminy Przemęt jest objęty strefą „OW” ochrony archeologicznej. Przedmiotem ochrony są znajdujące się w strefie zabytki archeologiczne. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i prace ziemne na obszarze gminy powinny być uzgodnione z konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji. W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze.

Gmina Przemęt położona jest w granicach JCWPd nr 69. Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 69 określono jako dobry. Tym samym brak jest zagrożenia dla nieosiągnięcia celów

środowiskowych (dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ilościowego). Jak wynika z badań wód podziemnych prowadzonych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2019 r. w punkcie pomiarowym w miejscowości Potrzebowo (gmina Wijewo) w granicach JCWPd nr 69 wykazano III klasę jakości.

Obszary objęte zmianą Studium nr 7 położone są w granicach JCWP „Kanał Przemęcki”, „Młynówka Kaszczorska z jeziorem Wieleńskim, Białym-Miałkim, Lgińsko” i „Wencerka”, stanowiących naturalne części wód, w granicach JCWP „Obrzański Kanał Południowy”, stanowiącej sztuczną część wód.

Potencjalne źródła zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszarów opracowania to emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych z drogi wojewódzkiej nr 305 oraz dróg powiatowych i gminnych, emisja zanieczyszczeń pochodzących ze sprzętu rolniczego oraz emisja zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego.

Głównym źródłem hałasu jest droga wojewódzka nr 305 przebiegająca w sąsiedztwie obszaru nr 1. W roku 2020 natężenie ruchu (SDR) na drodze wojewódzkiej nr 305 na odcinku Wolsztyn /gr. miasta/ - Kaszczor /DW316/ wynosiło 5 065 pojazdów/dobę, z czego 3925 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy. Dla dróg powiatowych i gminnych przebiegających w sąsiedztwie pozostałych obszarów nie przeprowadzono pomiarów natężenia ruchu. Należy przypuszczać, iż ze względu na lokalny charakter ciągów komunikacyjnych i stosunkowo niewielkie natężenie ruchu, na terenach chronionych akustycznie nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

W granicach obszaru nr 5Aa przebiega linia elektroenergetyczna średniego napięcia, dla której zachowuje się pasy techniczne, w których obowiązuje nakaz zachowania wymaganych przepisami odrębnymi odległości budynków od skrajnych przewodów elektrycznych. Tym samym oddziaływanie linii elektroenergetycznej nie powinno wykraczać poza pas techniczny wynikający z przepisów odrębnych.

Obszary objęte opracowaniem nie są zagrożone występowaniem zjawisk powodziowych. W granicach obszarów opracowania Starostwo Powiatowe w Wolsztynie nie wyznaczyło terenów potencjalnie zagrożonych występowaniem ruchów masowych.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt obowiązywać będą ustalenia zawarte w obowiązującym obecnie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt [18].

Przedmiotem zmiany Studium nr 7 jest:

- wprowadzenie obszarów zabudowy mieszanej w obrębie ewidencyjnym Przemęt, Bucz Mochy i Popowo Stare w granicach obszarów nr 1, 5A-C – zakres przedmiotowej zmiany stanowić będzie realizację wniosków w zakresie wyznaczenia terenów zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej. W przypadku odstąpienia od wyznaczenia nowych terenów zabudowy mieszanej nie przewiduje się potencjalnych zmian stanu środowiska – tereny pozostaną w rolniczym użytkowaniu, zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt.
- wprowadzenie obszarów eksploatacji kruszywa w obrębie ewidencyjnym Górsko i Barchlin w granicach obszarów nr 2A-B – zakres przedmiotowej zmiany stanowić będzie realizację wniosków w zakresie wyznaczenia terenów eksploatacji powierzchniowej; w przypadku odstąpienia od wprowadzenia obszarów eksploatacji kruszywa nie przewiduje się potencjalnych zmian stanu środowiska – tereny pozostaną w rolniczym użytkowaniu, zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt.
- ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych Bucz w granicach obszaru nr 3 – zakres przedmiotowej zmiany stanowi formalne dostosowanie ustaleń dokumentu do wymogów wynikających z przepisów odrębnych; w przypadku odstąpienia od ujawnienia udokumentowanych złóż surowców naturalnych nie przewiduje się potencjalnych zmian stanu środowiska;
- wprowadzenie obszarów usług turystycznych, zabudowy letniskowej w obrębie ewidencyjnym Olejnica w granicach obszaru nr 4 – zakres przedmiotowej zmiany stanowić będzie realizację wniosków w zakresie zmiany zapisów dotyczących wyznaczonego terenu usług turystycznych (ośrodek wypoczynkowy SPA w Olejnicy – Ut1). W przypadku odstąpienia od zmiany zapisów możliwa będzie realizacja ośrodka wypoczynkowego SPA zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt.

Zmiana Studium określi zasady zagospodarowania terenu z uwzględnieniem koniecznych rozwiązań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska wynikających z obowiązujących przepisów prawnych. Projekt dokumentu zawiera szereg ustaleń dotyczących eliminacji lub ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko dla obszarów objętych zmianą Studium.

W granicach obszarów objętych zmianą Studium występują obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody [27]. Obszary objęte zmianą Studium położone są w granicach Przemęckiego Parku Krajobrazowego (obszar nr 2A, 3, 4, 5Aa-b, 5B), obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice” (obszary nr 1, 2A, 2B, 3, 4, 5Aa-b, 5B, 5C), obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 (obszary nr 2A, 3, 4, 5Aa-b) i obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 (obszar nr 4).

Przeprowadzona analiza uwarunkowań pozwoliła zidentyfikować ponadto inne problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń studium. Sprowadzają się one do konieczności ograniczania zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb.

W następnym rozdziale omówiono podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, m.in. w takich dokumentach i opracowaniach jak: Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej oraz dokumentach strategicznych dla województwa wielkopolskiego oraz Gminy Przemęt.

Na etapie prognozy brak jest podstaw do określenia znaczących oddziaływań na środowisko realizacji ustaleń zmiany Studium, choć nigdy nie można wykluczyć takich oddziaływań. W rozdziale 9 przedstawiono przewidywane oddziaływanie projektu ustaleń dokumentu na środowisko.

W pierwszej kolejności oceniono wpływ proponowanych rozwiązań na obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną prawną, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz na integralność tego obszaru. Obszary objęte projektem zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt położone są w granicach Przemęckiego Parku Krajobrazowego (obszar nr 2A, 3, 4, 5Aa-b, 5B), obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice” (obszary nr 1, 2A, 2B, 3, 4, 5Aa-b, 5B, 5C), obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 (obszary nr 2A, 3, 4, 5Aa-b) i obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 (obszar nr 4). Obszary te podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. [27].

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów ochrony Przemęckiego Parku Krajobrazowego, tj. ochrony jednego z najciekawszych obszarów polodowcowych Wielkopolski wraz z walorami przyrodniczymi, historycznymi i kulturowymi. Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony parku krajobrazowego zaliczyć należy rozwój terenów zabudowy mieszanej w granicach obszarów nr 5A, 5B, 3, rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4 oraz rozwój terenów eksploatacji powierzchniowej w granicach obszaru nr 2A. W przypadku obszaru nr 3 celem zmiany Studium jest ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych bez zmiany dotychczasowego kierunku przeznaczenia terenów

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów ochrony obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”, tj. obszaru o cechach środowiska zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych dla turystyki. Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony obszaru chronionego krajobrazu zaliczyć należy rozwój terenów zabudowy mieszanej w granicach obszarów nr 5A, 5B, 5C, rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4 oraz rozwój terenów eksploatacji powierzchniowej w granicach obszaru nr 2A i 2B. W przypadku obszaru nr 3 celem zmiany Studium jest ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych bez zmiany dotychczasowego kierunku przeznaczenia terenów.

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów i przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 biorąc pod uwagę przede wszystkim ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń dla poszczególnych gatunków. Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony obszaru Natura 2000 zaliczyć należy rozwój terenów zabudowy mieszanej w granicach obszarów nr 5Aa-b, rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4 oraz rozwój terenów eksploatacji powierzchniowej w granicach obszaru nr 2A. W przypadku obszaru nr 3 celem zmiany Studium jest ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych bez zmiany dotychczasowego kierunku przeznaczenia terenów. Oddziaływania planowanych terenów zabudowy i terenu eksploatacji powierzchniowej na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 będą miały jedynie charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium. Oddziaływania terenów nowej zabudowy i terenów eksploatacji powierzchniowej mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala i intensywność zainwestowania nie jest i nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000.

Ocenę wpływu proponowanych rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium należy odnieść do celów i przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Ostoja Przemęcka” PLH300041 biorąc pod uwagę przede wszystkim ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń. Do inwestycji zapisanych w ustaleniach projektu zmiany Studium, których realizacja mogłaby spowodować największy wpływ na cele ochrony obszaru Natura 2000 zaliczyć należy rozwój terenów usług turystycznych w granicach obszaru nr 4. Oddziaływania planowanych terenów zabudowy na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 będą miały jedynie charakter lokalny (niewielka skala), bezpośredni (zajęcie terenu pod nowe inwestycje) i pośredni (potencjalne zanieczyszczenia wód i powietrza), krótkoterminowy (w fazie realizacji) i stały (w fazie eksploatacji), przy czym zostaną one znacznie ograniczone dzięki wprowadzeniu omówionych ustaleń zmiany Studium. Oddziaływania terenów zabudowy mogą stanowić źródło niekorzystnych wpływów na środowisko, jednakże skala i intensywność zainwestowania nie jest i nie będzie na tyle znacząca, aby mogła zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszaru Natura 2000.

Następnie przeprowadzono analizę przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym na: różnorodność biologiczną oraz zmiany pokrywy roślinnej i świata zwierzęcego, wody powierzchniowe i podziemne,

powietrze atmosferyczne, powierzchnię ziemi łącznie z glebą, krajobraz, klimat (w tym klimat akustyczny), zabytki, zdrowie ludzi i dobra materialne oraz pola elektromagnetyczne.

Z punktu widzenia projektowanego dokumentu oddziaływanie na środowisko odbywać się będzie na etapie inwestycyjnym, jak i eksploatacyjnym na następujące komponenty środowiska:

- Zgodnie z ustaleniami zmiany Studium nie należy spodziewać się znaczących przekształceń szaty roślinnej. W projekcie ustaleń zmiany Studium przewiduje się ograniczenie powierzchni terenów uszczelnionych na rzecz powierzchni biologicznie czynnych, obsadzonych zielenią. Aby zachować prawidłowe funkcjonowanie elementów środowiska przyrodniczego ustala się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej wynoszącej 60% na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W przypadku planowanego terenu eksploatacji powierzchniowej nie należy spodziewać się znaczących i niekorzystnych przekształceń szaty roślinnej. Omawiany obszar z przyrodniczego punktu widzenia nie jest szczególnie cenny – obejmuje on przede wszystkim tereny rolnicze.
- Realizacja ustaleń zmiany Studium może wpłynąć w sposób bezpośredni i stały na warunki bytowania drobnej zwierzyny. Świat zwierząt reprezentowany jest przez gatunki powszechnie występujące i przystosowane do życia w przekształconym antropogenicznie krajobrazie. Wśród zwierząt występujących na obszarach opracowania spotkać można sarnę, lisy, zające oraz drobne gryzonie. Niemniej w przypadku realizacji konkretnych inwestycji należy przeprowadzić inwentaryzację, m.in. pod kątem gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową w związku z obowiązującym zakazem niszczenia ich siedlisk i ostoi.
- Na obszarach objętych zmianą Studium nie występują zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia wynikające z występowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, takich jak np. obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.
- W wyniku realizacji ustaleń zmiany Studium nie należy spodziewać się znaczących wpływów na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przede wszystkim wskazano na potrzebę porządkowania gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej. Planowana eksploatacja powierzchniowa kruszywa naturalnego powinna być prowadzona powyżej pierwszego poziomu wód gruntowych, a tym samym nie przewiduje się istotnego wpływu na zachowanie stosunków wodnych. W przypadku zalewnia złoża wodami opadowymi i roztopowymi inwestor powinien przewidzieć wykonanie odwodnienia rowami melioracyjnymi.
- Na skutek realizacji ustaleń zmiany Studium nie prognozuje się znaczącego wzrostu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Oddziaływanie ustaleń dokumentu na powietrze atmosferyczne będzie uzależnione od zastosowanych systemów technologicznych i grzewczych oraz natężenia ruchu pojazdów na drodze wojewódzkiej oraz na drogach powiatowych i gminnych.
- Realizacja projektowanych obiektów kubaturowych będzie powodować przekształcenia powierzchni ziemi, naruszenie profilu glebowego, wykonywanie wykopów, przemieszczanie mas ziemnych o charakterze oddziaływania bezpośrednim, pośrednim i stałym stosownie do powierzchni obiektów kubaturowych czy miejsc postojowych. Istotnym zjawiskiem będzie także uszczelnienie powierzchni ziemi w obrębie części terenów w sąsiedztwie powstających obiektów. Trwałe uszczelnienie nastąpi także w przypadku budowy dojazdów, dojazdów i miejsc postojowych. Lokalizacja sieci infrastruktury technicznej na terenach komunikacji zmniejszy zasięg przekształcenia powierzchni ziemi w ich otoczeniu. Rozpoczęcie eksploatacji powierzchniowej złoża kruszywa naturalnego spowoduje długoterminowe zmiany w środowisku, jednak zamiany te, z wyjątkiem ukształtowania terenu, będą miały charakter przejściowy. Realizacja inwestycji będzie powodować przekształcenia powierzchni ziemi, likwidację profilu glebowego, przemieszczanie mas ziemnych o charakterze oddziaływania bezpośrednim, pośrednim, krótkoterminowym i stałym stosownie do powierzchni prowadzonej eksploatacji. Po wyeksploatowaniu kopaliny nadkład powinien zostać przemieszczony do wyrobiska i wykorzystany do jego rekultywacji. W czasie zdejmowania nadkładu ze złoża w miarę możliwości osobno powinna być zwałowana gleba, w celu jej wykorzystania do rekultywacji terenu.
- Na skutek realizacji ustaleń zmiany Studium wprowadzenie zabudowy w sąsiedztwie istniejących terenów zabudowy oraz na terenach użytkowane rolniczo i leśnie zmieni dotychczasowy charakter krajobrazu. W granicach terenów przeznaczonych pod zabudowę zmiany w krajobrazie będą największe. Ustala się tu maksymalną wysokość budynków 9 m. Z czasem wprowadzona zieleń częściowo przesłoni widok zabudowy. W odniesieniu do wyznaczonego terenu eksploatacji powierzchniowej istotne znaczenie będą miały prace rekultywacyjne. Największy wpływ na krajobraz będzie związany z okresem eksploatacji złoża kruszywa naturalnego. Zlokalizowanie inwestycji wpłynie jednak tylko okresowo na pogorszenie estetyki krajobrazu. Po zakończeniu wydobycia planowane jest przeprowadzenie rekultywacji w kierunku rolnym.

- Realizacja zmiany Studium będzie miała wpływ na zasoby naturalne występujące na obszarze gminy. W wyniku podjęcia eksploatacji istniejące złoża kruszywa naturalnego Barchlin LG i Górsko IX zostaną wyczerpane.
- Realizacja ustaleń zmiany Studium nie spowoduje negatywnych oddziaływań na zabytki i dobra materialne. Cały obszar gminy Przemęt jest objęty strefą „OW” ochrony archeologicznej. Przedmiotem ochrony są znajdujące się w strefie zabytki archeologiczne. Wszelkie zamierzenia inwestycyjne i prace ziemne na obszarze gminy powinny być uzgodnione z Konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji. W rejonach stanowisk archeologicznych, w trakcie prowadzenia prac ziemnych należy zapewnić nadzór archeologiczny, a w razie konieczności, należy przeprowadzić archeologiczne badania ratownicze. Koszty takich prac archeologicznych i wykopaliskowych ponosi inwestor. Na powyższe prace należy uzyskać pozwolenie od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto postuluje się, aby na terenach wydobywania kruszyw naturalnych inwestycje były prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym, który polegać będzie w pierwszym etapie na zdjęciu warstwy humusowej z obszaru nowej inwestycji, a w drugim etapie na prowadzeniu pod nadzorem badań ratowniczych, przed rozpoczęciem eksploatacji złoża.
- Najistotniejszym źródłem emisji hałasu jest droga wojewódzka nr 305 przebiegająca w sąsiedztwie obszaru nr 1 w Mochach. Według wyników generalnego pomiaru ruchu w roku 2020 natężenie ruchu (SDR) na drodze wojewódzkiej nr 305 na odcinku Wolsztyn /gr. miasta/ - Kaszczor /DW316/ wynosiło 5 065 pojazdów/dobę, z czego 3925 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy. W odniesieniu do drogi wojewódzkiej w ostatnich latach nie prowadzono pomiarów hałasu, jednak w przypadku stwierdzenia nie zachowania wymaganych warunków akustycznych należy zastosować działania zmierzające do zmniejszenia emisji hałasu m.in. poprzez budowę ekranów akustycznych, budowę ogrodzeń obsadzonych zielenią pnącą, spełniających rolę ekranu akustycznego oraz sadzenie zwartych zadrzewień tłumiących hałas (im bardziej gęsta jest zieleń i posiada więcej piętér tym wytłumienie hałasu jest większe). W odniesieniu do dróg powiatowych, gminnych i wewnętrznych, charakteryzujących się niewielkim natężeniem ruchu, na podstawie literatury przedmiotu oraz przy założeniu średniej prędkości poruszania się pojazdów na terenie zabudowanym wynoszącym 50 km/h, można domniemywać, iż równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy przy złagodzeniu norm hałasowych nie przekracza wartości dopuszczalnych. Rozwój zabudowy na analizowanych obszarach nie spowoduje znaczącego wzrostu natężenia ruchu, dlatego nie prognozuje się nasilenia emisji hałasu komunikacyjnego. Źródłem hałasu będą wyznaczone tereny eksploatacji powierzchniowej. Prace wydobywcze spowodują wzrost poziomu hałasu spowodowany pracą maszyn i urządzeń transportowych. Ponadnormatywne oddziaływania będą jednak występowały tylko czasowo. Głównymi źródłami hałasu, związanymi z funkcjonowaniem planowanej kopalni, będą pojazdy ciężarowe i koparko-ładowarki. Oddziaływanie źródeł hałasu nie powinno jednak stanowić zagrożenia akustycznego dla sąsiadujących z planowaną inwestycją terenów podlegających ochronie przed hałasem. W porze nocnej inwestycja nie powinna funkcjonować.
- Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywać się będzie ze stacji transformatorowych. Przy obecnie stosowanej technice oddziaływania związane z realizacją infrastruktury technicznej na środowisko będą bezpośrednie i krótkotrwałe, przyczynią się także do oszczędnego gospodarowania powierzchnią ziemi.
- Generalnie najwięcej problemów z powstawaniem odpadów będzie miało miejsce na etapie eksploatacji kopalni. Mogą wystąpić też odpady niebezpieczne. Prawidłowa organizacja systemu bieżącego gospodarowania odpadami oraz właściwa organizacja placu budowy wpłynie na minimalizację bezpośredniego oddziaływania odpadów na zdrowie i życie ludzi oraz na środowisko.

Realizacja ustaleń zmiany Studium nie wywoła znaczących oddziaływań na obszary objęte ochroną prawną, w tym przedmiot i cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność i spójność. Planowana zmiana przeznaczenia terenów pod funkcje eksploatacji powierzchniowej nie wpłynie także znacząco na utratę walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych Przemęckiego Parku Krajobrazowego, walorów przyrodniczych, krajobrazowych, turystyczno-wypoczynkowych oraz funkcji korytarzy ekologicznych obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”. Nieliczne prognozowane oddziaływania będą miały charakter lokalny i ograniczony do granic obszarów objętych opracowaniem.

Nie mniej każde ustalenie dokumentu będzie miało wpływ na stan i funkcjonowanie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego. Będzie on krótkotrwały, długotrwały, bezpośredni, pośredni, stały, często pozytywny.

W projekcie zmiany Studium zawarto kilka rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływania planowanej zabudowy, wymagających uszczegółowienia na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona wszystkich gatunków roślin i zwierząt występujących na terenie gminy,
- objęcie ochroną wyznaczonych drzew, proponowanych jako pomniki przyrody,
- ochrona ekosystemów wodno-łąkowo-leśnych, tworzenie powiązań ekologicznych,
- zwiększanie retencji dla rolnictwa,
- porządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozbudowę systemu zbiorczej kanalizacji ściekowej,

- ograniczenie rozpraszania zabudowy dla zachowania i ochrony ekosystemów łąkowo – rolno – leśnych poprzez preferowanie zabudowy odtworzeniowej i uzupełniającej w istniejących jednostkach osadniczych oraz poprzez modernizację i adaptację siedlisk istniejących,
- ograniczenie obudowy ciągów komunikacyjnych, powodującej powstawanie barier ekologicznych – korytarze ekologiczne,
- kształtowanie krajobrazu terenów osadniczych poprzez: preferowanie nowej zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu, utrzymanie historycznej i regionalnej skali struktury jednostek osadniczych,
- ograniczanie przekształceń naturalnych łąk i pastwisk w grunty orne,
- rekultywację gruntów zdegradowanych i nieużytków w kierunku leśnym (poza granicami obszaru Natura 2000 „Pojezierze Sławskie”),
- objęcie ochroną przyrodniczą wartościowych okazów drzew.

Dla wszystkich terenów leżących w granicach obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego objętych ochroną prawną (Przemęcki Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody Wyspa Konwaliowa, obszar chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”, obszary Natura 2000 „Pojezierze Sławskie” PLB300011 i „Ostoja Przemęcka” PLH300041), przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy należy uwzględnić stosowne przepisy odrębne dotyczące zasad zagospodarowania w obszarze chronionego krajobrazu, Natury 2000, parku krajobrazowego i rezerwatu przyrody. Dla ww. obszarów na etapie sporządzania MPZP lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy należy wprowadzić ograniczenia w sposobie zagospodarowania, które uwzględnią zasady zrównoważonego rozwoju, ochrony ładu przestrzennego oraz zapisy, które nie dopuszczają do negatywnego wpływu planowanych inwestycji na środowisko przyrodnicze.

W części 11 odniesiono się do rozwiązań w stosunku do rozwiązań zawartych w zmianie Studium oraz zagadnień dotyczących przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Ze względu na brak znaczących oddziaływań na obszary cenne przyrodniczo, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru (nieliczne prognozowane oddziaływania nie będą miały charakteru znaczącego) nie zachodziła konieczność przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt. Podczas sporządzania projektu dokumentu nie napotkano na trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Po zrealizowaniu ustaleń zmiany Studium proponuje się monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym w szczególności jakości powietrza i poziomu hałasu, w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub w ramach indywidualnych zamówień oraz kontrolę i ocenę zgodności wyposażenia terenów infrastrukturę techniczną z ustaleniami planu miejscowego raz na rok.

Gmina Przemęt nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami innych państw i nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Reasumując, realizacja ustaleń zmiany Studium nie powinna przyczynić się do pogorszenia jakości środowiska, a tym samym problemów dalszego utrzymania istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy Przemęt.

13. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW WYKORZYSTANYCH PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY

1. Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000-2004. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Poznaniu Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2005 r. [1]
2. Balcerkiewicz St., Wojterska M. 1993 – Filokompleksy krajobrazowe i ich znaczenie w studiach nad koncepcją sieci wielkoprzestrzennych obszarów chronionych Środkowej Wielkopolski – Badania Fizjograficzne nad Polską Zach. PTPN T. XLII seria B P-ń. [2]
3. Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce 2021. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa Internetowa baza danych www.pig.gov.pl [3]
4. Dokumentacja do planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Przemęcka PLH300041. Winiarska J. 2020, Ekspertyza siedlisk 2330. 6410 i 6510 na obszarze Natura 2000 Ostoja Przemęcka PLH300041 [4]
5. Komputerowa mapa podziału hydrograficznego Polski MPHP (wersja październik 2007) [5]
6. Matuszkiewicz J. M. 1993 – Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski, PAN Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Prace Geograficzne nr 158 Wydawnictwo PAN [6]
7. Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2018 /wg PIG/ [7]
8. Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt. Poznań 2005 [8]
9. Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym. Uchwała Nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r. [9]
10. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. [10]
11. Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. [11];
12. Prognoza oddziaływania na środowisko Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. WBPP Poznań 2017 r. [12]
13. Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030. Poznań 2019 r. [13]
14. Program ochrony środowiska dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2030. Uchwała Nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. [14]
15. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. 2022 r. [16]
16. Stan Środowiska w Wielkopolsce. Raport 2020 [16]
17. Standardowy Formularz Danych dla Obszarów Natura 2000, www.natura2000.gdos.gov.pl [17]
18. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. Uchwała Nr XVI/287/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r. [18]
19. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt. Uchwała Nr 305/2021 Rady Gminy Przemęt z dnia 29 września 2021 r. [19]
20. Woś A. 1994 - Klimat Niziny Wielkopolskiej Wydawnictwo Naukowe UAM Poznań [25]
21. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zmianami) [21]
22. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zmianami) [22]
23. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503) [23]
24. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351) [24]
25. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1326 ze zmianami) [25]
26. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2233) [26]
27. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916) [27]
28. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1072 ze zmianami) [28]
29. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 699) [29]
30. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 840) [30]
31. Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 777 ze zmianami) [31]
32. Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1070) [32]

33. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1311) [33]
34. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112) [34]
35. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1395) [35]
36. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448) [36]
37. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 263, poz. 2202) [37]

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany, Tomasz Kuźniar, jako autor prognozy oddziaływania na środowisko projektu **zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przemęt**, oświadczam, że spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 ze zmianami), tj. ukończyłem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie i brałem udział w przygotowaniu co najmniej 5 prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Tomasz Kuźniar